

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

30.06.2020

м. Київ

№ 238

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
“ 16 ” липня 2020 року
за № 663/34946

Про внесення змін до наказу
Міністерства оборони України від
20 листопада 2017 року № 606

Відповідно до частини сьомої статті 7 Закону України “Про військовий обов’язок і військову службу”, з метою удосконалення питань носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту та ліцеїстами військових ліцеїв **н а к а з у ю:**

1. Внести до наказу Міністерства оборони України від 20 листопада 2017 року № 606 “Про затвердження Правил носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями Збройних Сил України та ліцеїстами військових ліцеїв”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12 грудня 2017 року за № 1502/31370, такі зміни:

1) заголовок наказу викласти в такій редакції:

“Про затвердження Правил носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту та ліцеїстами військових ліцеїв”;

2) преамбулу наказу після слів “Збройних Сил України” доповнити словами “, Державної спеціальної служби транспорту”;

3) пункт 1 наказу після слів “Збройних Сил України” доповнити словами “, Державної спеціальної служби транспорту”.

2. Внести зміни до Правил носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями Збройних Сил України та ліцеїстами військових ліцеїв, затверджених наказом Міністерства оборони України від 20 листопада 2017 року № 606, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 12 грудня 2017 року за № 1502/31370, виклавши їх у новій редакції, що додається.

3. Головному управлінню розвитку та супроводження матеріального забезпечення Збройних Сил України забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр оборони України

Андрій ТАРАН

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України
від 20 листопада 2017 року № 606

(у редакції наказу Міністерства оборони України
№)

ПРАВИЛА

носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями
Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту та
ліцеїстами військових ліцеїв

I. Загальні положення

1. Ці Правила визначають порядок носіння військової форми одягу відповідно до наказу Міністерства оборони України від 18 липня 2017 року № 370 “Про затвердження Зразків військової форми одягу та загальних вимог до знаків розрізнення військовослужбовців та ліцеїстів військових ліцеїв”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22 серпня 2017 року за № 1047/30915 (далі – наказ “Про затвердження Зразків”), військовослужбовцями Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту (далі – військовослужбовці) та ліцеїстами військових ліцеїв (далі – ліцеїсти).

2. Право на носіння військової форми одягу мають військовослужбовці, військовозобов’язані під час проходження зборів, резервісти, курсанти,

ліцеїсти, а також особи, звільнені з військової служби в запас або у відставку з наданням права носіння військової форми одягу. Громадянам, які звільнені з військової служби із зарахуванням у запас або у відставку з правом носіння військової форми одягу, дозволяється носіння військової форми одягу, яка встановлена на момент звільнення.

3. Військову форму одягу носять у суворій відповідності з цими Правилами. Предмети військової форми одягу повинні відповідати встановленим у наказі “Про затвердження Зразків” описам, бути ретельно припасованими й утримуватися в бездоганному стані.

4. Встановлено такі види військової форми одягу:

парадна;

парадно-церемоніальна;

парадно-вихідна;

повсякденна;

польова (службова морська);

спеціальна;

спортивна.

Кожна з зазначених військових форм поділяється на літню, демісезонну та зимову форму одягу.

5. Військова форма одягу призначена для носіння:

1) парадна – на парадах та під час:

вручення військовим частинам* державних нагород, бойових прапорів та інших відзнак;

* Під військовою частиною маються на увазі органи військового управління, з'єднання, військові частини, кораблі, військові навчальні заклади, відділення (факультети, кафедри) військової підготовки при цивільних закладах вищої освіти, кафедри медицини катастроф та військової медицини цивільних закладів вищої освіти, установи, підприємства та організації Міністерства оборони України.

одержання державних нагород, прийняття військової присяги, проведення ритуалу випуску з військового навчального закладу;

річного свята військової частини;

відрекомендування визначеним Статутом внутрішньої служби Збройних Сил України посадовим особам під час призначення на посаду і присвоєння військового звання;

підйому військово-морського прапора на кораблі, який стає до бойового складу Військово-Морських Сил Збройних Сил України, вручення кораблю державної нагороди або іншої відзнаки;

призначення до складу почесної варти;

2) парадно-церемоніальна – особлива парадна форма одягу для особового складу військовослужбовців Почесної варти Збройних Сил України;

3) парадно-вихідна – у святкові дні; на урочистих засіданнях та офіційних прийомах; під час покладання квітів (вінків) до пам'ятників і на могили воїнів; в інших випадках за рішенням командира військової частини;

4) повсякденна – під час роботи (чергувань, якщо при цьому не передбачено носіння зброї) у штабах, управліннях, установах і закладах, а також у всіх інших випадках, коли не передбачено носіння парадної, парадно-вихідної, польової (службової морської) форми одягу та спеціального одягу;

5) польова (службова морська) – під час виконання бойових (навчально-бойових) завдань, проведення навчань, маневрів, навчальних занять (польових або на військовій техніці), на бойових чергуваннях (чергуваннях) та вахті під час несення служби у добовому наряді (зі зброєю), у період ліквідації аварій та катастроф, надзвичайних ситуацій;

6) спеціальна – одяг, взуття та засоби індивідуального захисту, що видаються військовослужбовцям за штатними посадами, якими передбачено виконання певних робіт з обслуговування техніки, під час роботи зі шкідливими речовинами чи пов'язаної з небезпечними умовами праці або робіт, що здійснюються в несприятливих метеорологічних умовах та умовах, передбачених нормативно-правовими актами з питань охорони праці та для виконання господарських і будівельних робіт;

7) спортивна – під час проведення спортивних занять і змагань, а також під час індивідуальних тренувань (спортивний одяг і взуття).

Дозволяється носити парадно-вихідну форму одягу у вихідні дні та в позаслужбовий час за межами військової частини.

6. За належністю військова форма одягу поділяється на:

1) військову форму одягу Сухопутних військ Збройних Сил України (далі – СВ ЗСУ);

2) військову форму одягу Повітряних Сил Збройних Сил України (далі – ПС ЗСУ);

3) військову форму одягу Військово-Морських Сил Збройних Сил України (далі – ВМС ЗСУ);

4) військову форму одягу Десантно-штурмових військ Збройних Сил України (далі – ДШВ ЗСУ);

5) військову форму одягу Сил спеціальних операцій Збройних Сил України (далі – ССО ЗСУ);

6) військову форму одягу Державної спеціальної служби транспорту (далі – ДССТ).

Під час виконання бойових (навчально-бойових) завдань, проведення навчань, маневрів, польотів, навчальних занять, на бойових чергуваннях та

під час несення служби у добовому наряді носить необхідне спорядження, визначене відповідними нормами забезпечення.

Курсанти вищих військових навчальних закладів (далі – ВВНЗ), ліцеїсти та військовослужбовці строкової військової служби під час звільнення в місто носять парадно-вихідну форму одягу.

За рішенням відповідного начальника дозволяється використовувати польову (службову морську) форму одягу під час виконання завдань повсякденної діяльності у військових частинах.

7. Форма одягу оголошується на період конкретних заходів командиром військової частини або старшим начальником відповідно до вимог цих Правил з урахуванням особливостей виконання службових завдань.

Під час оголошення форми одягу вказуються її назва і за потреби назви додаткових або уточнюючих предметів (наприклад, “Літня повсякденна форма одягу, в сорочці з коротким рукавом”).

Форма одягу для стройових оглядів, шикувань та службових нарад оголошується особами, що проводять ці заходи.

8. Форма одягу для несення патрульної служби, чергування, а також для військовослужбовців, які несуть контрольно-пропускну (варту) службу в приміщеннях, оголошується відповідними начальниками.

9. Перехід на літню або зимову форму одягу встановлюється відповідними наказами начальника гарнізону (старшого морського начальника) та дорученнями командувачів видів, окремих родів військ (сил) Збройних Сил України (далі – ЗСУ), Голови Адміністрації Державної спеціальної служби транспорту залежно від температурного режиму.

10. Форма одягу військовослужбовців ВМС ЗСУ, які мають корабельні звання, оголошується:

- командуванням ВМС ЗСУ;
- старшими морськими начальниками;
- старшими на рейдах;
- командирами з'єднань кораблів, що перебувають у поході (на бойовій службі).

11. Військовослужбовці носять форму одягу відповідно до виду, окремого роду військ (сил) ЗСУ, встановлену для військової частини, де вони проходять військову службу, військового звання, а також залежно від завдання, що виконується, відповідно до пункту 5 цього розділу.

Для СВ ЗСУ, ДШВ ЗСУ та ДССТ колір форми одягу – захисний, для ПС ЗСУ – сіро-блакитний, для ВМС ЗСУ – чорний (білий), для ССО ЗСУ – темно-сірий.

На визначених предметах військової форми одягу військовослужбовці носять емблеми та беретні знаки відповідно до виду (роду) військ.

12. Військовослужбовці військових частин, які не належать до видів, окремих родів військ (сил) ЗСУ та ДССТ, носять військову форму одягу СВ ЗСУ, але з визначеними для них емблемами та беретними знаками на відповідних предметах військової форми одягу.

13. Військовослужбовці військових оркестрів носять форму одягу за видом, окремим родом військ (сил) ЗСУ, до якого належить військова частина, з емблемою та нарукавним знаком, які встановлені для військових диригентів і музикантів.

14. Особи офіцерського, сержантського та старшинського складу, які переміщені для проходження військової служби до структурних підрозділів

Міністерства оборони України, органів військового управління, що не належать до видів, окремих родів військ (сил) ЗСУ, до Національного університету оборони України імені Івана Черняховського, носять військову форму одягу, яку вони мали на день переміщення.

Особи офіцерського, сержантського та старшинського складу, які переміщені для проходження служби до інших видів, окремих родів військ (сил) ЗСУ, носять форму одягу, установлену для військової частини, після закінчення строку носіння форми одягу, яку вони мали на день переміщення.

15. Слухачі (ад'юнкти, докторанти) ВВНЗ з числа осіб офіцерського складу носять військову форму одягу, яку вони мали до прибуття на навчання.

Курсанти ВВНЗ видів ЗСУ носять форму одягу за видом ЗСУ, до якого належить ВВНЗ. Якщо ВВНЗ не належить до виду ЗСУ, форма одягу встановлюється начальником такого навчального закладу.

Курсанти (слухачі), що не мають офіцерських звань, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти (далі – ВНП ЗВО), носять військову форму одягу, встановлену начальником ВНП ЗВО.

Курсанти (слухачі) ВВНЗ з числа сержантського та старшинського складу зберігають право на носіння форми одягу, встановлену для цієї категорії військовослужбовців.

Військовослужбовці змінного складу спеціальних курсів підготовки і навчальних частин (центрів) (далі – СКП і НЦ) носять ту форму одягу, в якій вони прибули на навчання.

Військовослужбовці штатних підрозділів охорони та забезпечення ВВНЗ носять форму одягу за видом ЗСУ, до якого належить ВВНЗ.

16. Порядок носіння військової форми одягу під час несення служби у складі варт визначається Статутом гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України.

17. Військовослужбовцям, які проходять військову службу за контрактом, дозволяється носити цивільний одяг у позаслужбовий час, а за окремою вказівкою – у службовий час.

18. Військовослужбовцям строкової служби під час перебування у відпустці, а курсантам, ліцеїстам – і в позаслужбовий час дозволяється носити за межами військової частини цивільний одяг.

19. Спеціальний одяг та льотно-технічне обмундирування використовують військовослужбовці, яким цей одяг передбачено за нормами забезпечення, під час бойового чергування, на навчаннях, маневрах, під час виконання польотів та підготовки до них, на заняттях з військовою технікою і під час виконання робіт у гаражах, парках, майстернях, на аеродромах, у лабораторіях, лікувальних закладах, на складах, кораблях, у військових частинах.

Десантний одяг використовують військовослужбовці, яким цей одяг передбачено за нормами забезпечення, під час підготовки та здійснення стрибків з парашутом. Порядок та варіанти використання десантного одягу, інших елементів екіпіровки та засобів індивідуального захисту до одягу визначає командир військової частини.

Льотний одяг використовують військовослужбовці ДШВ ЗСУ, яким цей одяг передбачено за нормами забезпечення, під час проведення занять, зборів з повітрянодесантної підготовки, спеціальної підготовки підрозділів десантного забезпечення, під час проведення технічного огляду та регламентних робіт з повітрянодесантною технікою та майном.

В усіх інших випадках носити спеціальний одяг не дозволяється.

Порядок носіння спеціального одягу, льотно-технічного обмундирування і головного убору до нього, засобів індивідуального захисту та інших елементів екіпіровки визначає командир військової частини.

Спеціальний одяг зберігається поза спальними приміщеннями підрозділу у спеціальних шафах, кімнатах для зберігання речей та кімнатах зберігання майна підрозділів на окремих стелажах і вішалках, в особистих кабінетах (приміщеннях).

20. Військовослужбовцям, ліцеїстам, а також іншим особам, визначеним цим наказом, яким надано право носіння військової форми одягу, забороняється носити:

- предмети військової форми одягу, спорядження, нагрудні знаки і знаки розрізнення змінених або невстановлених зразків (кольорів) та такі, що прийшли у непридатний стан;

- одночасно предмети з різних форм одягу, а також предмети військової форми одягу разом з цивільними;

- знаки розрізнення, що скасовані;

- забруднені та невипрасувані предмети військової форми одягу, а також предмети, які втратили колір;

- деформовані та неправильно підібрані погони;

- взуття з пошкодженням верхом та зношеними каблуками;

- сумки яскравих кольорів.

Військовослужбовцям-жінкам під час перебування у військовій формі одягу дозволяється носити сумки однотонних неяскравих кольорів.

21. Військовослужбовцям, ліцеїстам та іншим визначеним цими Правилами особам під час перебування у військовій формі одягу рекомендовано утримуватись від:

- носіння в кишенях предметів, що виступають назовні чи переповнюють їх;

- носіння рюкзаків (сумок), що своїми шлейками закривають погони.

II. Форма одягу військовослужбовців

1. Форма одягу військовослужбовців офіцерського, сержантського та рядового складу (крім ВМС ЗСУ)

Таблиця 1

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу

Літня	Зимова
(мал. 1,3, 5, 7, 9, 10, 20, 22, 24, 25, 35, 37, 39, 40, 50, 52, 54, 55, 65, 67, 69, 70, 80, 82, 84, 85, 95, 97, 99, 100, 110, 112, 114, 115 додатка 1)	(мал. 2, 4, 6, 8, 21, 23, 36, 38, 51, 53, 66, 68, 81, 83, 96, 98, 111, 113 додатка 1)
Кашкет (берет), кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка білого (чорного у ССО ЗСУ) кольору з краваткою кольору основної тканини, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка білого (чорного у ССО ЗСУ) кольору з краваткою кольору основної тканини, напівчоботи хромові утеплені, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Повсякденна форма одягу

Літня (мал.15, 16, 17,18, 30, 31, 32, 33, 45, 64, 47, 48, 60, 61, 62, 63, 75, 76, 77, 78, 90, 91, 92, 93, 105, 106, 107, 108, 120, 121, 122, 123 додатка 1)	Демісезонна (мал. 13, 14, 28, 29, 43, 44, 58, 59, 73, 74, 88, 89, 103, 104,118, 119 додатка 1)	Зимова (мал. 11, 12, 26, 27, 41, 42, 56, 57, 71, 72, 86, 87, 101, 102, 116, 117 додатка 1)
1	2	3
Берет (пілотка в армійській авіації СВ ЗСУ та авіації ПС ЗСУ), куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка визначеного кольору з краваткою кольору основної тканини, напівчеревики чорного кольору	Берет (пілотка в армійській авіації СВ ЗСУ та авіації ПС ЗСУ), плащ демісезонний (куртка демісезонна), кітель (куртка) і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка визначеного кольору з краваткою кольору основної тканини, напівчеревики або напівчоботи хромові утеплені, рукавиці чорного кольору	Шапка зимова (шапка зимова повсякденна), куртка зимова (пальто зимове), кітель (куртка) і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка визначеного кольору з краваткою кольору основної тканини, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору та кашне кольору, визначеного для

1	2	3
		відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ

Таблиця 3

Парадно-церемоніальна форма одягу (для Почесної Варти)

Літня (мал. 215, 216, 217, 218 додатка 1)	Зимова (мал. 210, 211, 212, 213 додатка 1)
Кашкет, кітель (за потреби з пуловером) і штани кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, заправлені в чоботи хромові, сорочка білого кольору з краваткою кольору основної тканини, рукавиці шкіряні білого кольору. Поверх кітеля аксельбант та поясний ремінь золотого кольору для офіцерського складу та білого кольору для інших військовослужбовців	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, заправлені в чоботи хромові, сорочка білого кольору з краваткою кольору основної тканини, рукавиці шкіряні білого кольору, кашне білого кольору. Поверх пальта зимового поясний ремінь золотого кольору для офіцерського складу та білого кольору для інших військовослужбовців

2. Форма одягу військовослужбовців-жінок (крім ВМС ЗСУ)

Таблиця 1

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу

Літня (мал. 220, 222, 224, 225 додатка 1)	Зимова (мал. 221, 223 додатка 1)
1	2
Кашкет жіночий (берет), кітель	Шапка зимова повсякденна, пальто

1	2
жіночий і спідниця кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка білого (чорного у ССО ЗСУ) кольору, краватка-стрічка кольору основної тканини, взуття встановленого зразка чорного кольору	зимове, кітель жіночий і спідниця (штани навипуск) кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка білого (чорного у ССО ЗСУ) кольору, краватка-стрічка кольору основної тканини, взуття встановленого зразка чорного кольору, рукавички чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 2

Повсякденна форма одягу

Літня (мал. 230, 231, 232, 233 додатка 1)	Демісезонна (мал. 228, 229 додатка 1)	Зимова (мал. 226, 227 додатка 1)
1	2	3
Берет (пілотка в армійській авіації СВ ЗСУ та авіації ПС ЗСУ), кітель (куртка) і спідниця кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка визначеного кольору, краватка-стрічка кольору	Берет (пілотка в армійській авіації СВ ЗСУ та авіації ПС ЗСУ), плащ демісезонний (куртка демісезонна), кітель (куртка) і спідниця (штани навипуск) кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ,	Шапка зимова (шапка зимова повсякденна), куртка зимова (пальто зимове), кітель (куртка) і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка визначеного кольору, краватка-стрічка кольору основної тканини, взуття

1	2	3
основної тканини, взуття встановленого зразка чорного кольору	сорочка визначеного кольору, краватка-стрічка кольору основної тканини, взуття встановленого зразка чорного кольору, рукавички чорного кольору	встановленого зразка чорного кольору, рукавички чорного кольору та кашне кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ

3. Форма одягу курсантів ВВНЗ (крім ВМС ЗСУ), військовослужбовців сержантського, рядового складу і ліцеїстів

Таблиця 1

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу

Літня (мал. 197, 199 додатка 1)	Зимова (мал. 198 додатка 1)
Кашкет (берет), кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка білого (чорного у ССО ЗСУ) кольору з краваткою кольору основної тканини, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка білого (чорного у ССО ЗСУ) кольору з краваткою кольору основної тканини, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавички чорного кольору, кашне білого кольору

Повсякденна форма одягу

Літня (мал. 202, 203 додатка 1)	Зимова (мал. 200 додатка 1)
Берет (пілотка в армійській авіації СВ ЗСУ та авіації ПС ЗСУ), кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка визначеного кольору з краваткою кольору основної тканини, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова, куртка зимова, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка визначеного кольору з краваткою кольору основної тканини, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавички чорного кольору, кашне кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ

Погони носять на пальті зимовому, куртці зимовій, плащі демісезонному, кітелі, куртці, пуловері, джемпері та сорочці (з коротким та довгим рукавом).

Берет залежно від виду, роду військ (сил) ЗСУ встановленого кольору (мал. 325–335 додатка 1), до якого належить військова частина, з беретним знаком (мал. 339–355 додатка 1) відповідно до виду, роду військ (сил) ЗСУ.

Дозволяється носити:

берет кольору “марун” у ДШВ ЗСУ та кольору “сталь” у ССО ЗСУ в усіх випадках;

берет замість кашкета польового з літньою польовою формою одягу;

кашкет (кашкет жіночий) з повсякденною формою одягу;

кашкет (кашкет жіночий) замість шапки зимової повсякденної (шапки зимової) із зимовою парадною, парадно-вихідною та повсякденною формою одягу;

сорочку білого або чорного (для ССО ЗСУ) кольору з довгими рукавами з погонами і краваткою (краваткою-стрічкою для військовослужбовців-жінок) та сорочку білого або чорного (для ССО ЗСУ) кольору з короткими рукавами з погонами без кітеля з літньою парадною (парадно-вихідною) формою одягу;

пуловер та джемпер кольору основної тканини з погонами під час перебування в приміщеннях службових будівель та робочих кабінетах (мал. 19, 34, 49, 64, 79, 94, 109, 124 додатка 1);

пуловер кольору основної тканини з кітелем (курткою);

сорочку білого або визначеного кольору з довгими рукавами з погонами і краваткою (краваткою-стрічкою) та сорочку білого або визначеного кольору з короткими рукавами з погонами, без кітеля та краватки з літньою повсякденною формою одягу;

сорочку білого кольору з кітелем з повсякденною формою одягу за рішенням начальника;

плащ-накидку в дощову погоду;

плащ демісезонний (куртку демісезонну) залежно від погодних умов у будь-яку пору з зимовою та літньою формою одягу;

рукавиці білого кольору з літньою парадно-вихідною формою одягу;

туфлі і чобітки цивільного зразка, що зовні схожі на встановлені зразки, з парадно-вихідною і повсякденною формою одягу для військовослужбовців-жінок;

колготки чорного або сірого кольору з парадно-вихідною і повсякденною формою одягу для військовослужбовців-жінок;

парасольку чорного або темно-синього кольору в дощову погоду;

польову форму одягу замість повсякденної для курсантів та військовослужбовців строкової служби;

куртку демісезонну з польовою формою одягу в разі використання її як повсякденної (мал. 246 додатка 1).

4. Форма одягу ліцеїстів військових ліцеїв (крім ВМС ЗСУ)

Таблиця 1

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу

Літня (мал.197, 199 додатка 1)	Зимова (мал.198 додатка 1)
Кашкет, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка з краваткою кольору основної тканини, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, куртка зимова, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, сорочка з краваткою кольору основної тканини, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, кашне, рукавички

Таблиця 2

Повсякденна і польова форма одягу

Літня (мал. 243 додатка 1)	Зимова (мал. 249 додатка 1)
Кашкет польовий камуфльованого кольору, костюм літній польовий, черевики з високими берцями, ремінь брючний	Шапка зимова, костюм вітровологозахисний зимовий, костюм літній польовий, черевики з високими берцями, ремінь брючний, рукавички зимові

Дозволяється носити за вказівкою начальника ліцею:

берет з літньою повсякденною формою одягу;

парадно-вихідну форму одягу як повсякденну (на заняттях у класах);
сорочку з краваткою без кітеля з парадно-вихідною формою одягу.

5. Форма одягу військовослужбовців офіцерського, сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання)

Таблиця 1

Парадна форма одягу

Літня (мал. 125, 155 додатка 1)	Зимова (мал.126, 156 додатка 1)
Кашкет (берет), кітель і штани навипуск білого кольору, напівчеревики білого кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани навипуск чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу

Літня (мал.127, 129, 130, 157, 159, 160 додатка 1)	Зимова (мал.128, 158 додатка 1)
Кашкет (берет), кітель і штани навипуск, чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани навипуск чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору,

1	2
	рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 3

Повсякденна форма одягу

Літня (мал. 135, 136, 137, 138, 165, 166, 167, 168 додатка 1)	Демісезонна (мал. 133, 134, 163, 164 додатка 1)	Зимова (мал. 131, 132, 161, 162 додатка 1)
Берет (пілотка в морській авіації) встановленого кольору, кітель (куртка) і штани навипуск чорного кольору, сорочка визначеного кольору з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	Берет (пілотка в морській авіації) встановленого кольору, кашкет, плащ демісезонний (куртка демісезонна), кітель (куртка) і штани навипуск чорного кольору, сорочка визначеного кольору з краваткою чорного кольору, напівчеревики або напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору	Шапка зимова повсякденна (шапка зимова), встановленого кольору, пальто зимове (куртка зимова), кітель (куртка) і штани навипуск чорного кольору, сорочка визначеного кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору та кашне чорного кольору

6. Форма одягу офіцерського та старшинського складу ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Парадна форма одягу

Літня (мал. 140, 170 додатка 1)	Зимова (мал. 141, 171 додатка 1)
Кашкет (берет), кітель і штани навипуск білого кольору, напівчеревики білого кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, тужурка і штани навипуск чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу

Літня (мал. 142, 172 додатка 1)	Зимова (мал. 143, 173 додатка 1)
Кашкет (берет), тужурка і штани навипуск чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, тужурка і штани навипуск, чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Повсякденна форма одягу

Літня (мал. 150, 151, 152, 153, 180, 181, 182, 183 додатка 1)	Демісезонна (мал. 148, 149, 178, 179 додатка 1)	Зимова (мал. 146, 147, 176, 177 додатка 1)
Кашкет (берет), тужурка (куртка) і штани навипуск чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	Кашкет (берет), плащ демісезонний (куртка демісезонна), тужурка (куртка) і штани навипуск чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчеревики або напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору	Шапка зимова повсякденна (шапка зимова), пальто зимове (куртка зимова), тужурка (куртка) і штани навипуск чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору та кашне чорного кольору

7. Форма одягу рядового складу ВМС ЗСУ

Парадна форма одягу

Літня (мал.185 додатка 1)	Зимова (мал. 186 додатка 1)
1	2
Кашкет-безкозирка, форменка білого	Шапка зимова повсякденна,

1	2
кольору і штани білого кольору навипуск, футболка білого кольору, напівчеревики чорного кольору	бушлат, фланелівка чорного кольору і штани навипуск чорного кольору, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу

Літня (мал.187 додатка 1)	Зимова (мал.188, 189 додатка 1)
Кашкет-безкозирка, форменка білого кольору і штани навипуск чорного кольору, футболка білого кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, бушлат, фланелівка чорного кольору і штани навипуск чорного кольору, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору

Таблиця 3

Повсякденна форма одягу

Літня (мал.195 додатка 1)	Демісезонна (мал.192,193, 194 додатка 1)	Зимова (мал.190, 191 додатка 1)
1	2	3
Кашкет-безкозирка, форменка білого кольору і штани навипуск чорного кольору,	Кашкет-безкозирка (берет), плащ демісезонний (куртка демісезонна), фланелівка чорного	Шапка зимова повсякденна (шапка зимова), бушлат (куртка зимова), фланелівка чорного

1	2	3
футболка білого кольору, напівчеревики чорного кольору	кольору і штани навипуск чорного кольору, напівчеревики або напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору	кольору і штани навипуск чорного кольору, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору та кашне чорного кольору

11. Форма одягу курсантів ВВНЗ та ліцеїстів військового ліцею ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Парадна форма одягу

Літня (мал. 203 додатка 1)	Зимова (мал. 204 додатка 1)
Кашкет-безкозирка, форменка білого кольору і штани чорного кольору навипуск, футболка білого кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, бушлат, фланелівка чорного кольору і штани навипуск чорного кольору, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу

Літня (мал. 205 додатка 1)	Зимова (мал. 225 додатка 1)
Кашкет-безкозирка, форменка білого кольору і штани навипуск чорного кольору, футболка білого кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, бушлат, фланелівка чорного кольору і штани навипуск чорного кольору, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору

Таблиця 3

Повсякденна форма одягу

Літня (мал. 208 додатка 1)	Зимова (мал. 207, 209 додатка 1)
Кашкет-безкозирка, форменка білого кольору і штани навипуск чорного кольору, футболка білого кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна (шапка зимова), бушлат (куртка зимова), фланелівка чорного кольору і штани навипуск чорного кольору, напівчоботи хромові утеплені чорного кольору, рукавиці чорного кольору

12. Форма одягу військовослужбовців-жінок ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання)

Літня (мал. 234 додатка 1)	Зимова (мал. 225 додатка 1)
Берет, кітель і спідниця білого кольору, туфлі білого кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель, штани (спідниця) навипуск чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, чобітки чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Порядок використання повсякденної форми одягу – відповідає вимогам до форми одягу жінок-військовослужбовців СВ ЗСУ, ПС ЗСУ, ДШВ ЗСУ та ССО ЗСУ (мал. 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233 додатка 1).

Таблиця 2

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу офіцерського і старшинського складу ВМС ЗСУ

Літня (мал. 234 додатка 1)	Зимова (мал. 225 додатка 1)
1	2
Кашкет жіночий (берет), кітель і спідниця білого кольору, туфлі білого кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, тужурка, штани навипуск (спідниця) чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою

1	2
	чорного кольору, чобітки чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 3

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу рядового складу ВМС ЗСУ

Літня (мал. 238 додатка 1)	Демісезонна (мал. 240 додатка 1)	Зимова (мал. 236 додатка 1)
Кашкет жіночий, форменка і спідниця білого (чорного) кольору, футболка білого кольору, туфлі	Кашкет жіночий, фланелівка і спідниця (штани) чорного кольору, футболка білого кольору, туфлі (чобітки) чорного кольору	Шапка зимова, бушлат, тужурка і штани (спідниця) чорного кольору, футболка білого кольору, чобітки чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 4

Повсякденна форма одягу офіцерського і
старшинського складу ВМС ЗСУ

Літня (мал. 229, 230, 231, 232 додатка 1)	Демісезонна (мал. 227, 228 додатка 1)	Зимова (мал. 225, 226 додатка 1)
1	2	3

1	2	3
Кашкет жіночий (берет), тужурка (куртка) і спідниця (штани навипуск) чорного кольору, сорочка білого кольору, краватка чорного кольору, туфлі чорного кольору	Кашкет жіночий (берет), плащ демісезонний (куртка демісезонна), тужурка (куртка) і штани (спідниця) чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, туфлі або чобітки чорного кольору, рукавиці чорного кольору	Шапка зимова повсякденна (шапка зимова), пальто зимове (куртка зимова), тужурка і штани (спідниця) чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, чобітки чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне чорного кольору

Таблиця 5

Повсякденна форма одягу рядового складу ВМС ЗСУ

Літня (мал. 242 додатка 1)	Демісезонна (мал. 243, 229, 230 додатка 1)	Зимова (мал. 238, 228 додатка 1)
1	2	3
Кашкет жіночий, форменка білого кольору, спідниця (штани навипуск) чорного кольору,	Кашкет жіночий (берет), плащ демісезонний (куртка демісезонна), фланелівка чорного кольору і	Шапка зимова повсякденна (шапка зимова), бушлат (куртка зимова), фланелівка чорного

1	2	3
футболка білого кольору, туфлі чорного кольору	штани (спідниця) навипуск чорного кольору, туфлі або чобітки чорного кольору, рукавиці чорного кольору	кольору і штани навипуск (спідниця) чорного кольору, чобітки чорного кольору, кашне чорного кольору

Погони чорного кольору військовослужбовці ВМС ЗСУ носять на пальті зимовому, куртці зимовій, плащі демісезонному, кітелі, пуловері, джемпері, сорочці визначеного кольору (з коротким та довгим рукавом), сорочці білого кольору (з коротким та довгим рукавом).

У підрозділах морської піхоти та спеціального призначення ВМС ЗСУ носиться берет встановленого кольору з усіма передбаченими формами одягу.

Дозволяється носити:

кашкет (кашкет жіночий) з повсякденною формою одягу;

кашкет (кашкет жіночий) замість шапки зимової повсякденної (шапки зимової) із зимовою парадною, парадно-вихідною та повсякденною формою одягу;

кітель і штани навипуск білого кольору при літній парадно-вихідній формі одягу;

тужурку (кітель) і штани навипуск чорного кольору при літній парадній формі одягу;

берет замість кашкета польового (кепі бойового) з літньою польовою формою одягу;

сорочку білого кольору з довгими рукавами, з погонами і краваткою (краваткою-стрічкою для військовослужбовців-жінок) та сорочку білого кольору з короткими рукавами, з погонами і без краватки, без кітеля (тужурки) з літньою парадною (парадно-вихідною) формою одягу, сорочку

визначеного кольору (білого кольору для військовослужбовців, які мають корабельні звання) з довгими рукавами, з погонами і краваткою (краваткою-стрічкою для військовослужбовців-жінок) та сорочку визначеного кольору з короткими рукавами, з погонами і без краватки, без кітеля з літньою повсякденною формою одягу;

пуловер та джемпер кольору основної тканини з погонами під час перебування в приміщеннях службових будівель та робочих кабінетах (мал. 139, 154, 169, 184, 196 додатка 1);

джемпер з круглим вирізом горловини без сорочки і краватки, а також з курткою поза строєм (мал. 275 додатка 1);

плащ демісезонний (куртку демісезонну) залежно від погодних умов у будь-яку пору із зимовою та літньою формою одягу;

рукавиці білого кольору з літньою парадно-вихідною формою одягу;

плащ-накидку в дощову погоду;

туфлі і чобітки цивільного зразка, що зовні схожі на встановлені зразки, з парадно-вихідною і повсякденною формою одягу для військовослужбовців-жінок;

колготки чорного або сірого кольору з парадно-вихідною і повсякденною формою одягу для військовослужбовців-жінок;

парасольку чорного або темно-синього кольору в дощову погоду;

службову морську форму встановленого зразка замість повсякденної форми одягу за рішенням командира корабля (військової частини, навчального закладу);

куртку демісезонну зі службовою морською формою одягу у разі використання її замість повсякденної (мал. 262 додатка 1).

III. Правила носіння польової (морської службової) форми одягу

1. У гарнізонах та під час виконання повсякденних завдань:

1) 1-Г-Л (літня) (мал. 244 додатка 1)

Погодні умови:

температура повітря: від 15 до 40° С;

опадів: відсутні.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; фуфайка (з короткими рукавами, мал. 243); костюм літній польовий; кашкет польовий (кепі бойове); черевики з високими берцями або черевики літні; ремінь брючний;

2) 2-Г-Л (літня) (мал. 246 додатка 1)

Погодні умови:

температура повітря: від 15 до 40° С;

опадів: дощ, вітер.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; фуфайка (з короткими рукавами); костюм літній польовий; костюм вітровологозахисний демісезонний; кашкет польовий (кепі бойове); черевики з високими берцями або черевики літні; ремінь брючний.

При вітряній погоді дозволяється носити тільки куртку костюма вітровологозахисного демісезонного (мал. 247 додатка 1), під час опадів малої та середньої інтенсивності – костюм вітровологозахисний демісезонний або куртку костюма вітровологозахисного демісезонного поверх костюма літнього польового, при цьому штани не заправляються в черевики, низ штанин повинен бути стягнутий;

3) 3-Г-Д (демісезонна)

Погодні умови:

температура повітря: від 10 до 15° С;

опадів: відсутні.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; білизна натільна демісезонна (сорочка); костюм літній польовий; кашкет польовий (кепі бойове); черевики з високими берцями; ремінь брючний.

4) 4-Г-Д (демісезонна)

Погодні умови:

температура повітря: від 10 до 15° С;

опадів: дощ, вітер.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; білизна налісна демісезонна (сорочка) або фуфайка (з короткими рукавами); костюм літній польовий; костюм вітровологозахисний демісезонний; кашкет польовий (кепі бойове); черевики з високими берцями; ремінь брючний.

Під час опадів малої та середньої інтенсивності або при вітряній погоді дозволяється носити тільки куртку костюма вітровологозахисного демісезонного; костюм вітровологозахисний демісезонний або куртку костюма вітровологозахисного демісезонного поверх костюма літнього польового, при цьому штани не заправляються в черевики, низ штанів повинен бути стягнутий;

5) 5-Г-Д (демісезонна) (мал. 249 додатка 1)

Погодні умови:

температура повітря: від 5 до 10° С;

опадів: відсутні або вітер і дощ.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; білизна налісна демісезонна (сорочка) або фуфайка (з короткими рукавами); штани костюма літнього польового; куртка костюма-утеплювача; костюм вітровологозахисний демісезонний; кашкет польовий (кепі бойове); черевики з високими берцями; ремінь брючний.

Під час опадів малої та середньої інтенсивності або при вітряній погоді дозволяється носити тільки куртку костюма вітровологозахисного демісезонного. У разі відсутності опадів та вітру костюм вітровологозахисний демісезонний може не використовуватися, а куртка

костюма-утеплювача може використовуватися як верхній одяг (мал. 248 додатка 1);

6) 6-Г-Д (демісезонна) (мал. 250 додатка 1)

Погодні умови:

температура повітря: від 0 до 5° С;

опади: відсутні або вітер і дощ чи сніг.

Шкарпетки літні або шкарпетки зимові (трекінгові); труси; білизна натільна демісезонна (сорочка та кальсони); штани костюма літнього польового; куртка костюма-утеплювача; куртка вітровологозахисна зимова; шапка зимова; черевики з високими берцями; ремінь брючний; рукавички демісезонні.

Куртка вітровологозахисна зимова може використовуватися без куртки з плащової тканини.

Куртка вітровологозахисна зимова може використовуватися без утеплювача або з утеплювачем. Утеплювач куртки вітровологозахисної може використовуватися як верхній одяг (мал. 251 додатка 1).

Замість шапки зимової допускається шапка-феска (шапка-підшоломник);

7) 7-Г-З (зимова)

Погодні умови:

температура повітря: від 0 до –5° С;

опади: відсутні або вітер і дощ чи сніг.

Шкарпетки зимові (трекінгові); труси; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони); штани костюма літнього польового; куртка костюма-утеплювача; куртка вітровологозахисна зимова; шапка зимова; черевики з високими берцями; ремінь брючний; рукавички демісезонні.

Куртка вітровологозахисна зимова може використовуватися без утеплювача або з утеплювачем. Утеплювач куртки вітровологозахисної може використовуватися як верхній одяг;

8) 8-Г-З (зимова) (мал. 252 додатка 1)

Погодні умови:

температура повітря: від -5 до -10°C ;

опади: відсутні або вітер та сніг.

Шкарпетки зимові (трекінгові); шкарпетки-вкладиші утеплювальні; труси; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони); штани костюма літнього польового або штани вітровологозахисні зимові; куртка костюма-утеплювача; куртка вітровологозахисна зимова; шапка зимова; черевики з високими берцями; ремінь брючний; рукавички демісезонні; шарф-труба зимовий.

Дозволяється використовувати:

штани вітровологозахисні зимові без застосування утеплювача замість штанів костюма літнього польового;

куртку вітровологозахисну зимову без утеплювача або з утеплювачем; утеплювач куртки вітровологозахисної може використовуватися як верхній одяг;

шарф-трубу зимовий;

9) 9-Г-З (зимова)

Погодні умови:

температура повітря: від -10 до -15°C ;

опади: відсутні або вітер та сніг.

Шкарпетки зимові (трекінгові); шкарпетки-вкладиші утеплювальні; труси; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони); штани костюма літнього польового або штани вітровологозахисні зимові; куртка костюма-утеплювача; куртка вітровологозахисна зимова; шапка зимова; черевики з

високими берцями; ремінь брючний; рукавички демісезонні; шарф-труба зимовий; рукавички зимові.

Дозволяється використовувати:

штани вітровологозахисні зимові без або із застосуванням утеплювача замість штанів костюма літнього польового;

куртку вітровологозахисну зимову без утеплювача або з утеплювачем;

утеплювач куртки вітровологозахисної може використовуватися як верхній одяг;

рукавички зимові, які мають одягатися поверх рукавичок демісезонних (за потреби);

10) 10-Г-3 (зимова)

Погодні умови:

температура повітря: від -15 до -20°C ;

опади: відсутні або вітер та сніг.

Шкарпетки зимові (трекінгові); шкарпетки-вкладиші утеплювальні; труси; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони); штани костюма літнього польового або штани вітровологозахисні зимові; куртка костюма-утеплювача; куртка вітровологозахисна зимова; шапка зимова; черевики з високими берцями; ремінь брючний; рукавички демісезонні; шарф-труба зимовий; рукавички зимові.

Дозволяється використовувати:

штани вітровологозахисні зимові без або із застосуванням утеплювача замість штанів костюма літнього польового;

рукавички зимові, які повинні одягатися поверх рукавичок демісезонних (за потреби);

11) 11-Г-3 (зимова)

Погодні умови:

температура повітря: від -20 до -35°C ;

опади: відсутні або вітер та сніг.

Шкарпетки зимові (трекінгові); шкарпетки-вкладиші утеплювальні; труси; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони); штани костюма літнього польового або штани вітровологозахисні зимові; куртка костюма-утеплювача; штани костюма-утеплювача; куртка вітровологозахисна зимова; шапка зимова; черевики з високими берцями; ремінь брючний; рукавички демісезонні; шарф-труба зимовий; рукавички зимові.

Дозволяється використовувати:

штани вітровологозахисні зимові без або із застосуванням утеплювача замість штанів костюма літнього польового;

штани костюма-утеплювача як додатковий шар утеплення (надягаються поверх кальсон зимових);

штани вітровологозахисні зимові із застосуванням утеплювача (надягаються поверх штанів костюма-утеплювача (за потреби));

рукавички зимові, які мають одягатися поверх рукавичок демісезонних (за потреби).

2. Під час виконання бойових та навчально-бойових завдань:

1) 1-Б-НБ-Л (літня) (мал. 253–255 додатка 1)

Погодні умови:

температура повітря: від 23 до 40° С;

опади: відсутні.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; фуфайка (з короткими рукавами); костюм літній польовий; сорочка бойова; кашкет польовий (кепі бойове) або панама літня польова; шарф-труба літній; черевики з високими берцями (демісезонні); ремінь брючний.

Дозволяється носити:

у разі підвищення температури повітря вище 23° С сорочку бойову з підкоченими на один відворот рукавами;

кашкет польовий (кепі бойове) або панаму літню польову (за потреби);
шарф-трубу літній (за потреби);

2) 2-Б-НБ-Л (літня) (мал. 256 додатка1)

Погодні умови:

температура повітря: від 15 до 23° С;

опаді: дощ, вітер.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; фуфайка (з короткими рукавами); костюм літній польовий; сорочка бойова; кашкет польовий (кепі бойове) або панаму літню польову; шарф-труба літній; черевики з високими берцями (демісезонні); ремінь брючний; костюм вітровологозахисний демісезонний.

Може використовуватися:

кашкет польовий (кепі бойове) або панаму літню польову;

шарф-труба літній.

Під час опадів малої та середньої інтенсивності або при вітряній погоді дозволяється носити тільки куртку костюма вітровологозахисного демісезонного.

Костюм вітровологозахисний демісезонний або куртка костюма вітровологозахисного демісезонного надягаються поверх костюма літнього польового або сорочки бойової, при цьому штани не заправляються в черевики, низ штанин повинен бути стягнутий. Бронежилет модульний захисний балістичний та ремінь розвантажувальний тактичний захисний надягаються поверх куртки костюма вітровологозахисного демісезонного;

3) 3-Б-НБ-Д (демісезонна)

Погодні умови:

температура повітря: від 5 до 15 ° С;

опаді: відсутні або дощ, вітер.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; фуфайка (з короткими рукавами); костюм літній польовий; кашкет польовий (кепі бойове) або панаму літню

польова; шарф-труба літній; черевики з високими берцями (демісезонні); ремінь брючний; костюм вітровологозахисний демісезонний; білизна натільна демісезонна (сорочка); куртка костюма-утеплювача; шапка-феска (шапка-підшоломник); рукавички демісезонні.

Може використовуватися:

кашкет польовий (кепі бойове) або панама літня польова;
шарф-труба літній.

Дозволяється:

під час опадів малої та середньої інтенсивності або при вітряній погоді носити тільки куртку костюма вітровологозахисного демісезонного;

у разі різкого зниження температури або під час довгострокового перебування в умовах штормової погоди з інтенсивними опадами використовувати додаткові елементи польової форми одягу для додаткового утеплення: білизну для холодної погоди (сорочку), куртку костюма-утеплювача, шапку-феску (шапку-підшоломник), рукавички демісезонні. У разі використання вказаних елементів польової форми одягу забороняється використовувати білизну для холодної погоди (сорочку зимову), куртку костюма-утеплювача як верхній одяг. Також забороняється надягати куртку костюма-утеплювача поверх куртки костюма літнього польового.

Костюм вітровологозахисний демісезонний або куртка костюма вітровологозахисного демісезонного надягаються поверх костюма літнього польового, при цьому штани не заправляються в черевики, низ штанів повинен бути стягнутий технічним шнуром. Бронежилет модульний захисний балістичний та ремінь розвантажувальний тактичний захисний надягаються поверх куртки костюма вітровологозахисного демісезонного. У разі опадів великої інтенсивності або різкого зниження температури костюм вітровологозахисний демісезонний надягається поверх костюма літнього польового або інших шарів одягу;

4) 4-Б-НБ-Д (зимова)

Погодні умови:

температура повітря: від 5 до -10°C ;

опаді: відсутні або дощ, сніг, вітер.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; фуфайка (з короткими рукавами); костюм літній польовий; кашкет польовий (кепі бойове); шарф-труба літній; черевики з високими берцями; ремінь брючний; костюм вітровологозахисний демісезонний; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони); куртка костюма-утеплювача; шапка-феска (шапка-підшоломник); рукавички демісезонні; утеплювач куртки вітровологозахисної зимової; утеплювач штанів вітровологозахисних зимових; шкарпетки-вкладиші утеплювальні.

Може використовуватися:

кашкет польовий (кепі бойове) або панама літня польова;

шарф-труба літній.

Дозволяється:

під час опадів малої та середньої інтенсивності або при вітряній погоді носити тільки куртку костюма вітровологозахисного демісезонного;

у разі різкого зниження температури або під час довгострокового перебування в умовах штормової погоди з інтенсивними опадами використовувати додаткові елементи польової форми одягу для додаткового утеплення: білизну для холодної погоди (сорочку), куртку костюма-утеплювача, шапку-феску (шапку-підшоломник), рукавички демісезонні, утеплювач куртки вітровологозахисної зимової, утеплювач штанів вітровологозахисних зимових, шкарпетки-вкладиші утеплювальні.

Костюм вітровологозахисний демісезонний або куртка костюма вітровологозахисного демісезонного надягаються поверх костюма літнього польового, при цьому штани не заправляються в черевики, низ штанів повинен бути стягнутий. Бронежилет модульний захисний балістичний та ремінь розвантажувальний тактичний захисний надягаються поверх куртки костюма вітровологозахисного демісезонного. У разі опадів великої інтенсивності або різкого зниження температури костюм

вітровологозахисний демісезонний надягається поверх костюма літнього польового або інших шарів одягу.

У разі використання окремих елементів польової форми одягу забороняється використовувати білизну для холодної погоди (сорочку), куртку костюма-утеплювача, утеплювач куртки вітровологозахисної зимової, утеплювач штанів вітровологозахисних зимових як верхній одяг. Також забороняється надягати куртку костюма-утеплювача поверх куртки костюма літнього польового;

5) 5-Б-НБ-3 (зимова) (мал. 257 додатка 1)

Погодні умови:

температура повітря: від -10 до -30°C ;

опаді: відсутні або сніг, вітер.

Шкарпетки зимові (трекінгові); черевики з високими берцями; ремінь брючний; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони), куртка вітровологозахисна зимова; штани вітровологозахисні зимові; костюм-утеплювач; шапка-феска (шапка-підшоломник); шапка зимова; шарф-труба зимовий; рукавички демісезонні; рукавички зимові; шкарпетки-вкладиші утеплювальні; бахіли утеплені.

У разі використання окремих елементів польової форми одягу забороняється використовувати білизну для холодної погоди (сорочку), куртку костюма-утеплювача, утеплювач куртки вітровологозахисної зимової, утеплювач штанів вітровологозахисних зимових як верхній одяг. За зазначених погодних умов костюм літній польовий як верхній одяг та утеплювач шарів одягу не застосовується. За рішенням командира військової частини залежно від інтенсивності дій особового складу в польових умовах та від погодних умов (різке коливання температури, інтенсивність опадів тощо) задля найкращого теплообміну військовослужбовцям дозволяється надягати та знімати окремі утеплювальні шари одягу: штани костюма-утеплювача, куртку костюма-утеплювача, утеплювач куртки

вітровологозахисної зимової, утеплювач штанів вітровологозахисних зимових, рукавички зимові, бахіли утеплені, шкарпетки-вкладиші утеплювальні.

Як головний убір за зазначених погодних умов використовується шапка зимова. У разі застосування захисного шолома замість шапки зимової використовується виключно шапка-феска (шапка-підшоломник). Під час зниження температури та (або) при інтенсивних опадах та вітрі у разі використання захисного шолома разом із шапкою-фескою (шапкою-підшоломником) використовується капюшон куртки вітровологозахисної зимової, який надягається поверх захисного шолома та фіксується регулюючими стяжками капюшона поверх шолома (мал. 257 додатка 1). Використання шапки-фески (шапки-підшоломника) у польових умовах як основного головного убору (без застосування захисного шолома) дозволяється лише при температурі не нижче -10°C та за відсутності опадів.

При температурі повітря нижче -5°C обов'язково повинні застосовуватися шкарпетки-вкладиші утеплювальні як додатковий шар утеплення. Шкарпетки-вкладиші утеплювальні надягаються поверх шкарпеток зимових.

При температурі повітря нижче -10°C та (або) при інтенсивних опадах і великій кількості снігу, що випав, обов'язково повинні застосовуватися бахіли утеплені, які надягаються поверх черевиків з високими берцями. Обов'язково повинні застосовуватися рукавички зимові, які надягаються поверх рукавичок демісезонних.

3. Порядок використання окремих елементів польової форми одягу

Дозволяється використовувати берет замість кашкета польового (кепі бойового) з гарнізонною формою одягу при температурі вище 0°C

Усі види польової (морської службової) форми одягу, що може використовуватися як верхній одяг, мають текстильні застібки для кріплення

знаків розрізнення, нарукавних знаків та ідентифікаторів національної приналежності.

У разі відсутності текстильних застібок на окремих видах польової уніформи (сорочка бойова, костюм вітровологозахисний демісезонний, сорочка-поло, куртка костюма-утеплювача) використовуються лише ті знаки розрізнення, нарукавні знаки та ідентифікатори національної приналежності, для яких передбачено місце кріплення.

На лівій частині грудей розташовується нагрудний знак встановленого зразка (мал. 316–319 додатка 2, мал. 13 додатка 3).

На правій частині грудей розташовується нагрудний знак встановленого зразка з прізвищем військовослужбовця (мал. 312–315 додатка 2, мал. 13 додатка 3).

На центральній частині грудей розташовується ідентифікатор встановленого зразка, що відображає військове звання військовослужбовця.

На текстильній застібці, що розташована у верхній частині лівого рукава, розміщується знак “Державний Прапор України” і нарукавний знак військової частини (мал. 320 додатка 2, мал. 13 додатка 3).

На текстильній застібці, що розташована у верхній частині правого рукава, розміщується знак “Державний Прапор України” і нарукавний знак виду або роду військ Збройних Сил України (мал. 320, 284–307 додатка 2, мал. 13 додатка 3).

Санітарний ідентифікатор носить на нагрудній частині бронежилета на текстильній застібці (мал. 324 додатка 2).

Для курсантів військових навчальних закладів замість нарукавної емблеми підпорядкованості на правому рукаві розташовується нарукавний знак розрізнення за курсами навчання. Під час виконання бойових завдань використання ідентифікаційних емблем, крім ідентифікаторів національної приналежності, забороняється.

З гарнізонною формою одягу використовуються повнокольорові емблеми.

Носіння повнокольорових емблем на бойовій (навчально-бойовій) формі одягу забороняється.

Куртка костюма літнього польового в штани костюма літнього польового не заправляється. Штанини штанів костюма літнього польового в черевики з високими берцями не заправляються.

При температурі повітря вище 23° С дозволяється носити куртку костюма літнього польового з підкоченими на один відворот рукавами.

Сорочка бойова використовується виключно у разі носіння бронежилета модульного захисного балістичного і повинна бути заправлена в штани костюма літнього польового.

Усім категоріям військовослужбовців під час бойових та навчально-бойових завдань дозволяється мати бороду та вуса за умови, що вони відповідають вимогам гігієни і не заважають використанню засобів індивідуального захисту та носінню спорядження.

Носіння окремих предметів форми одягу, а саме костюма маскувального спеціального, костюма маскувального зимового, маски спеціальної, балаклави, шарфа-сітки маскувального, сітки протимоскітної, чобіт гумових визначається командиром (начальником).

IV. Правила носіння окремих предметів військової форми одягу

1. Головні убори

Шапку зимову, шапку зимову повсякденну, шапку-феску (шапку-підшоломник), кашкет, кашкет-безкозирку і кашкет польовий (кепі бойове), панаму літню польову носять прямо, без нахилу, щоб козирок кашкета та панамы літньої польової знаходився на рівні брів, а нижній край шапки зимової, шапки зимової повсякденної, берета – на 2–4 см вище брів. Берет та пілотку носять з невеликим нахилом у правий бік.

Пілотку носять військовослужбовці авіаційних військових частин ПС ЗСУ, СВ ЗСУ та ВМС ЗСУ з повсякденною формою одягу.

На козирку шапки зимової повсякденної та кашкета генерала армії України міститься гаптований орнамент установленого зразка у вигляді чотирьох зустрічних гірлянд з дубового листя. На кашкеті міститься гаптований позумент.

На козирку шапки зимової повсякденної та кашкета осіб офіцерського складу (від військового звання полковника до генерал-полковника) міститься гаптований орнамент установленого зразка у вигляді двох зустрічних гірлянд з дубового листя.

Військовослужбовці шапку зимову повсякденну, кашкет носять із знаком визначеного зразка (мал. 356–358, 344, 361 додатка 2).

На беретах військовослужбовці ЗСУ носять беретний знак відповідно до виду (роду) військ (сил) (мал. 339, 340, 342–355 додатка 2).

На пілотках військовослужбовці ЗСУ носять знак відповідно до виду (роду) військ (сил) (мал. 341 додатка 2).

Кашкет польовий (кепі бойове) усі військовослужбовці носять з нашивною кокардою захисного кольору (мал. 359, 360 додатка 2).

Центр знака повинен знаходитися над переніссям у місці, передбаченому конструкцією. На шапці зимовій повсякденній знак знаходиться на відстані 15 мм від верхньої оздоблювальної строчки до початку знака.

Центр знака на пілотці повинен знаходитися на лівому боці в центрі на відстані 20 мм від переднього краю до початку знака.

Беретний знак розміщують зліва від центру на місці внутрішнього клапана для кріплення беретного знака на відстані 2 мм від верхнього краю оздоблювальної строчки до нижнього краю знака. Центр знака повинен знаходитися над лівим оком.

Знятий головний убір у строю і під час виконання стройових прийомів тримається так, як зазначено у Стройовому статуті Збройних Сил України.

2. Верхній одяг

Пальто зимове носять з парадною, парадно-вихідною та повсякденною формою одягу, застебнутим на всі гудзики на правий (у військовослужбовців-жінок – на лівий) бік з відгорнутими у вигляді лацканів бортами.

На погонах носять знаки розрізнення відповідно до військового звання.

Плащ демісезонний носять особи офіцерського, сержантського, старшинського і рядового складу, які проходять військову службу за контрактом, а також курсанти застебнутим на гудзики, крім верхнього, на правий бік (у військовослужбовців-жінок – на лівий) з відгорнутими у вигляді лацканів бортами, у холодну погоду дозволяється носити застебнутим на верхній гудзик.

Кітель і тужурка застібаються на всі гудзики на правий (у військовослужбовців-жінок – на лівий) бік.

Штани носять навипуск з напівчоботами хромовими утепленими, чобітками хромовими утепленими, черевиками, напівчеревиками та туфлями хромовими.

Предмети військового одягу повинні бути встановлених зразків, чистими і випрасуваними. Штани парадної, парадно-вихідної та повсякденної форми одягу повинні мати поздовжні складки. На решті предметів заправовувати складки не дозволяється. Клапани кишень кітеля, тужурки, куртки і брюк польових повинні бути назовні, знаки розрізнення правильно та охайно пришитими (прикріпленими).

3. Сорочки, краватки, кашне, рукавички, аксельбант (плечовий шнур)

Сорочки застібаються на всі гудзики на правий (у військовослужбовців-жінок – на лівий) бік і носяться з погонами та краваткою. Заправляються у штани. Носяться з кітеллем, тужуркою, курткою, курткою зимовою (плащем

демісезонним або курткою демісезонною) і пуловером. Комір сорочки ззаду повинен виступати над коміром кітеля на 5–10 мм.

В окремих випадках дозволяється носити поза строем з літньою повсякденною формою одягу і при зовнішній температурі 23° С і вище сорочку з короткими рукавами із суцільнокрійним поясом, стягнутим у бокових швах еластичними стрічками.

Дозволяється носити особам офіцерського, старшинського складу та військовослужбовцям-жінкам:

сорочку білого (чорного для військовослужбовців ССО ЗСУ) кольору з погонами і краваткою без кітеля (тужурки) з літньою парадно-вихідною формою одягу і без кітеля в позаслужбовий час з літньою повсякденною формою одягу;

сорочку кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, затвердженого наказом “Про затвердження зразків”, з погонами і краваткою без кітеля (тужурки, куртки) з літньою повсякденною формою одягу, а в службових приміщеннях, на заняттях в аудиторіях – у будь-яку пору року;

сорочку кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, затвердженого наказом “Про затвердження зразків”, з довгими рукавами, з погонами, без краватки, кітеля, тужурки, куртки із розстебнутим верхнім гудзиком у службових приміщеннях у будь-яку пору року;

сорочку кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ (сил) ЗСУ, затвердженого наказом “Про затвердження зразків”, з короткими рукавами, з погонами, без кітеля (тужурки, куртки повсякденної) з літньою повсякденною формою одягу при зовнішній температурі 23° С і вище без краватки з розстебнутим верхнім гудзиком.

Сорочка-поло носить з польовою та повсякденною формою одягу при зовнішній температурі 23° С і вище (мал. 242, 260, 276 додатка 1), за виключенням виконання бойових та навчально-бойових завдань.

Сорочки повинні бути встановленого зразка, чистими, ретельно припасованими і випрасуваними, з правильно підібраними погонами. Носити сорочки, які вицвіли, не випрасувані, з деформованими та забрудненими погонами забороняється.

Майка носить під сорочкою з парадною (парадно-вихідною), повсякденною формою одягу, заправленою у штани.

Краватку класичну носять військовослужбовці офіцерського складу. Краватку-регат носять військовослужбовці рядового та сержантського складу, ліцеїсти із сорочкою і прикріплюють до неї затискач установленого зразка між третім і четвертим гудзиками зверху. Зав'язана краватка повинна торкатися нижнім кінцем пряжки ремня. Краватка завжди повинна бути чистою і випрасуваною. Носити краватки, які вицвіли і не випрасувані, не дозволяється.

Військовослужбовці-жінки носять краватку-стрічку кольору основної тканини із застібною (металевий гачок і петля).

Краватка матроська носить з фланелівкою та застібається на металевий гачок з петлею.

Комір формений матроський носить поверх коміра форменки і фланелівки та кріпиться у нижній частині коміра на дві наскрізні петлі.

Кашне носять акуратно заправленим під комір пальта, плаща, куртки зимової. Верхній край кашне при парадній (парадно-вихідній) формі одягу повинен рівномірно виступати над коміром на 1–2 см.

Рукавички обов'язково носять із зимовою парадною формою одягу. Рукавички білого кольору можуть видаватися військовослужбовцям і ліцеїстам, що беруть участь у параді. З іншими формами одягу носити рукавички необов'язково. Під час військового вітання рукавички не знімають. Військовослужбовцям і ліцеїстам дозволяється носити рукавички чорного кольору із зимовою парадно-вихідною, повсякденною та польовою формами одягу.

Рукавички шкіряні носять військовослужбовці офіцерського складу. Рукавички трикотажні носять військовослужбовці рядового та сержантського складу.

Аксельбант розміщується на правій частині грудей та кріпиться під лацканом кітеля за нитяну петлю таким чином, щоб вузол знаходився зліва на рівні верхнього краю кишені з однієї сторони. З іншого краю аксельбанта до основи кітеля пришивається (двома строчками) шльовка під правим погоном впритул до оздоблювальної строчки (мал. 11 додатка 3).

Плечовий шнур розміщується на правій частині грудей, до основи кітеля пришивається (двома строчками) шльовка під правим погоном впритул до оздоблювальної строчки (мал.12 додатка 3).

Під час особливих заходів парадна форма одягу може включати аксельбант або плечовий шнур для всіх категорій військовослужбовців, крім Почесної Варти (мал. 218, 219 додатка 1).

4. Взуття, шкарпетки

Взуття повинно бути кольору встановленого зразка, полагодженим і начищеним; черевики і напівчеревики повинні бути акуратно зашнуровані. Носити взуття з пошкодженням верхом і зношеними підборами не дозволяється. Кросівки дозволяється носити поза строєм у межах військової частини в час, вільний від несення служби.

Капці казармені носяться лише в казарменому приміщенні та лазні.

Шкарпетки літні (зимові) для парадної та повсякденної форми одягу повинні бути чорного кольору, для польової форми – кольору оливи або чорного кольору. Носити вицвілі шкарпетки, невстановленого кольору і зразка забороняється.

5. Спорядження і зброя

Польове спорядження кожен військовослужбовець носить (розміщує) в індивідуальному порядку.

Пістолет носять на поясному ремені на правому стегні під курткою; під час бойових (навчально-бойових) завдань, а також бойових чергувань та несення служби в добовому наряді – у кобурі пістолетній універсальній, яка має стропи MOLLE/PALS для кріплення на спорядження або пояс. Носити зброю з повсякденною формою одягу забороняється.

Кортик носять у ВМС ЗСУ та офіцери органів військового управління, які мають право на носіння військової форми одягу ВМС ЗСУ, з парадною формою одягу під кітелом з лівого боку.

Окуляри захисні балістичні дозволяється носити з польовою формою одягу в сонячну погоду. Окуляри-маска захисні балістичні дозволяється носити під час бойових та навчально-бойових завдань.

V. Правила носіння погонів, емблем та нарукавних і нагрудних знаків

1. Носіння погонів

1. Погони за призначенням поділяються на погони для парадної (парадно-вихідної), повсякденної, польової форми одягу, а за способом кріплення – на погон-муфту та погон з текстильною застілкою.

На зовнішньому боці лівого та правого рукавів нашивається гаптований нарукавний знак “Державний Прапор України”, що має форму прямокутника розміром 30x45 мм. Колір окантовки знака повинен відповідати кольору кітеля. Нашивається (кріпиться) на лівий та правий рукави форми одягу всіх категорій військовослужбовців на відстані 45 мм нижче плечового шва (мал.1–10 додатка 3).

На зовнішньому боці правого рукава на відстані 105 мм нижче плечового шва нашивається нарукавний знак виду чи роду військ (мал. 1 додатка 3).

На зовнішньому боці лівого рукава на відстані 105 мм нижче плечового шва нашивається нарукавний знак військової частини (підрозділу) чи навчального закладу. У разі якщо нарукавний знак військової частини (підрозділу) чи навчального закладу передбачає наявність декоративної девізної стрічки, він нашивається на відстані 85 мм нижче плечового шва (мал. 2 додатка 3).

2. Погон до парадної (парадно-вихідної) форми одягу носять на пальтах зимових, кітелях та сорочках.

Погон-муфту (кольору тканини костюма) носять із повсякденною формою одягу на пальтах зимових, куртках зимових, плащах демісезонних, кітелях, куртках, пуловерах, джемперах та сорочках.

Погони з текстильною застібкою носять на куртках демісезонних, на куртках спеціального одягу, сорочці-поло, а також на предметах польової форми одягу. На сорочці-поло та куртці костюма-утеплювача фон погона повинен бути на тон темніше кольору тканини, знаки мають бути чорного кольору.

3. На погонах військовослужбовців офіцерського складу (крім військовослужбовців, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ) відповідно до військового звання розміщується знак розрізнення “зірка” золотистого кольору розміром 18x18 мм (для парадного, парадно-вихідного і повсякденного обмундирування) і чорного кольору (для польового обмундирування та спеціального одягу). На погонах до пуловерів, джемперів, сорочок та польового обмундирування дозволяються вишиті знаки розрізнення.

4. На погонах вищого офіцерського складу на відстані 5 мм від нижнього краю погона розміщується знак розрізнення “схрещені булави” визначеного зразка.

На погонах старшого офіцерського складу (крім військовослужбовців, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ) на відстані 5 мм від нижнього краю погона кріпиться знак “плетінка” визначеного зразка.

На погонах генерала армії України кріпиться знак “зірка з перехрещеними булавами та тризуб” на відстані 25 мм від нижнього краю погона по центру.

Таблиця 1

Військове звання	Кількість зірок, шт.	Відстань від верхньої точки “схрещених булав” до початку зірки, мм	Відстань від верхньої точки “плетінки” до початку зірки, мм	Відстань від нижнього краю муфти до початку знака, мм	Відстань від нижнього краю парадного погона до початку знака, мм	Відстань між зірками, мм
1	2	3	4	5	6	7
Генерал армії України	1 (знак)	-	-	25	25	-
Генерал-полковник, адмірал	3	1	-	5	5	3
Генерал-лейтенант, віце-адмірал	2	1	-	5	5	3
Генерал-майор, контр-адмірал	1	1	-	5	5	-
Полковник	3	-	5	5	10	3

1	2	3	4	5	6	7
Підполковник	2	-	5	5	10	3
Майор	1	-	5	5	10	-
Капітан	4	-	-	10	10	3
Старший лейтенант	3	-	-	10	10	3
Лейтенант	2	-	-	10	10	3
Молодший лейтенант	1	-	-	10	10	-

5. Зірки (ромбічні) розташовуються на погонах від генералів до молодших лейтенантів на поздовжній осьовій лінії. Розміщувати будь-які інші символи забороняється.

6. На погонах сержантів, старшин, старших солдатів і старших матросів відповідно до військового звання розміщуються знаки золотого кольору для парадно-вихідної та повсякденної військової форми одягу і чорного кольору (блакитного – для військовослужбовців, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ) на погонах польового обмундирування та спеціального одягу.

7. На погонах офіцерів, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ (крім вищого офіцерського складу), розташовуються поперечні галуни золотого кольору (відповідно до звання, як вказано в таблиці 2). На відстані 5 мм від верхнього краю галуна розташовується знак ВМС ЗСУ (тризуб, накладений на якір) розміром 20х30 мм.

Таблиця 2

Військове звання	Кількість галунів, шт.	Ширина галуна, мм	Відстань від нижнього краю погона (муфти) до нижнього краю галуна, мм	Відстань між галунами, мм
Капітан 1 рангу	4 середніх	14	5	2
Капітан 2 рангу	3 середніх 1 вузький	14 7	5	2
Капітан 3 рангу	3 середніх	14	5	2
Капітан-лейтенант	2 середніх 1 вузький	14 7	5	2
Старший лейтенант	2 середніх	14	10	2
Лейтенант	1 середній 1 вузький	14 7	10	2
Молодший лейтенант	1 середній	14	10	-

8. Тужурка чорного кольору для військовослужбовців, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ, носить без погонів з наруканими знаками розрізнення у вигляді галунів золотого кольору.

Відповідно до військового звання число галунів встановлюється, як зазначено у таблиці 3.

Таблиця 3

Військове звання	Кількість галунів, шт.	Ширина галуна, мм	Відстань від нижнього краю рукава до нижнього краю галуна, мм	Відстань між галунами, мм
Адмірал	1 широкий 3 середніх	32 14	100	5
Віце-адмірал	1 широкий 2 середніх	32 14	100	5
Контр-адмірал	1 широкий 1 середній	32 14	100	5
Капітан 1 рангу	4 середніх	14	100	5
Капітан 2 рангу	3 середніх 1 вузький	14 7	100	5
Капітан 3 рангу	3 середніх	14	100	5
Капітан- лейтенант	2 середніх 1 вузький	14 7	100	5
Старший лейтенант	2 середніх	14	100	5
Лейтенант	1 середній 1 вузький	14 7	100	5
Молодший лейтенант	1 середній	14	100	-

9. Галуни нашиваються виключно на тужурках навколо рукава на відстані 100 мм від нижнього краю.

Над галунами нашивається знак ВМС ЗСУ (тризуб, накладений на якір) на відстані 30 мм від верхнього краю галуна до нижнього краю якоря.

Нарукавні знаки розрізнення – галуни нашиваються безпосередньо на рукави.

Таблиця 4

Військове звання	Кількість шевронів, шт.	Ширина шеврона, мм
1	2	3
Рядовий та сержантський склад		
Головний майстер-сержант	3 вузьких, 1 широкий, 1 дуговий	7 18 7
Старший майстер-сержант	2 вузьких, 1 широкий, 1 дуговий	7 18 7
Майстер-сержант	1 вузький, 1 широкий, 1 дуговий	7 18 7
Штаб-сержант	1 широкий, 1 дуговий	18 7
Перший сержант	4 вузьких, 1 дуговий	7 7
Старший сержант	4 вузьких	7
Сержант	3 вузьких	7
Молодший сержант	2 вузьких	7
Старший солдат	1 вузький	7
Солдат	-	-
Рядовий та старшинський склад		
Головний майстер-старшина	1 широкий, 4 дугових	7 18

1	2	3
Старший майстер-старшина	1 широкий, 3 дугових	18 7
Майстер-старшина	1 широкий, 2 дугових	18 7
Штаб-старшина	1 широкий, 1 дуговий	18 7
Головний корабельний старшина	4 вузьких, 1 дуговий	7 7
Головний старшина	4 вузьких	7
Старшина 1 статті	3 вузьких	7
Старшина 2 статті	2 вузьких	7
Старший матрос	1 вузький	7
Матрос	-	-

10. Розміщення шевронів на погонах:

на відстані 5 мм від нижнього краю погона до нижнього краю шеврона, наступні розміщуються вище першого шеврона з проміжками 2 мм;

на погонах старшинського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ від головного майстер-старшини до штаб-старшини включно, на відстані 5 мм від верхнього краю шеврона розміщується знак ВМС ЗСУ у вигляді тризуба, накладеного на якір, розміром 20х30 мм;

на погонах рядового та старшинського складу (від головного корабельного старшини і нижче), які мають корабельні звання ВМС ЗСУ до головного корабельного старшини включно, на відстані 5 мм від нижнього краю погона розміщується знак ВМС ЗСУ у вигляді тризуба, накладеного на якір, розміром 20х30 мм, відстань до нижнього краю шеврона від верхнього краю знака ВМС ЗСУ – 5 мм.

11. На погонах до парадно-вихідного і повсякденного обмундирування курсантів ВВНЗ на відстані 5 мм від нижнього краю погона розміщується знак курсанта золотого (матового) кольору або чорного кольору для польової форми одягу (мал. 202–216, 217, 220, 223, 226, 229 додатка 2).

12. На погонах ліцеїстів на відстані 5 мм від нижнього краю погона розміщується знак ліцеїста золотого (матового) (або чорного для польової форми одягу) кольору (мал. 232–244, 247, 250, 253 додатка 2) та відповідно до звань розміщуються поперечні шеврони (завширшки 7 мм) на відстані 10 мм від верхнього краю знака ліцеїста, відстань між прямокутними смугами – 2 мм.

13. Знаки розрізнення курсантів ВВНЗ ВМС ЗСУ (мал. 219, 222, 225, 228, 231 додатка 2) та ліцеїстів Військово-морського ліцею (мал. 246, 249, 252, 255 додатка 2) тотожні знакам розрізнення військовослужбовців рядового та старшинського складу. Знак ВМС ЗСУ заміщується знаком курсанта золотого (матового) або блакитного кольору для морського службового обмундирування.

2. Розміщення емблем

1. Емблеми носять військовослужбовці на комірах кітелів відповідно до своєї спеціальності (мал. 256–283 додатка 2).

2. Емблеми розміщують на комірах кітеля біля оздоблювальної строчки, що проходить уздовж зовнішнього і нижнього країв коміра. Осьова лінія емблеми повинна бути паралельною зовнішньому краю коміра (мал. 2 додатка 3).

3. Розміщення нарукавних та нагрудних знаків

1. Нарукавні знаки військовослужбовців, ліцеїстів:

на зовнішньому боці правого та лівого рукавів нашивається гаптований нарукавний знак “Державний Прапор України”, що має форму прямокутника розміром 30х45 мм. Колір окантовки знака повинен відповідати кольору кітеля. Нашивається (кріпиться) на правий та лівий рукав форми одягу на відстані 45 мм нижче плечового шва (мал. 1, 9 додатка 3);

на зовнішньому боці правого рукава на відстані 105 мм нижче плечового шва нашивається нарукавний знак відповідно до виду або роду військ (мал. 2 додатка 3);

на зовнішньому боці лівого рукава на відстані 105 мм нижче плечового шва нашивається нарукавний знак військової частини або навчального закладу (мал. 1 додатка 3). У разі якщо нарукавний знак навчального закладу передбачає наявність декоративної девізної стрічки, він нашивається на відстані 85 мм нижче плечового шва (мал. 2 додатка 3);

курсанти та ліцеїсти на парадній (парадно-вихідній), повсякденній формі одягу на зовнішньому боці лівого рукава носять нарукавні знаки за курсами навчання (мал. 9, 10 додатка 3).

2. Нарукавні знаки носять військовослужбовці офіцерського, сержантського, старшинського та рядового складу – на кітелі, сорочці-поло, куртці демісезонній та польовій формі одягу (мал. 284–307 додатка 2). На сорочці, куртці, куртці зимовій, плащі демісезонному, пальті зимовому нарукавні знаки не кріпляться.

3. Нарукавні знаки “Державний Прапор України” носять особи офіцерського, сержантського, старшинського та рядового складу – на всіх предметах форми одягу (крім білизни, сорочок та куртки зимової, плаща

демисезонного, джемпера (пуловера), пальта зимового) (мал. 320–323 додатка 2).

4. Нарукавні знаки за курсами навчання курсантів ВВНЗ у вигляді діагоналі з галуна золотого кольору у курсантів військових навчальних закладів ПС ЗСУ – на тканині сіро-блакитного кольору; у курсантів ВВНЗ ВМС ЗСУ – на тканині чорного кольору; у решти курсантів – на тканині зеленого кольору нашиваються (кріпляться) на зовнішньому боці лівого рукава парадно-вихідного пальта, бушлата, форменки, фланелівки, кітеля на відстані 10 см вище початку рукава впритул до зовнішньої оздоблювальної строчки (мал. 361–365 додатка 2).

VI. Правила носіння орденів, медалей, орденських стрічок і стрічок медалей на планках та інших відзнак на військовій формі одягу

1. З парадною формою одягу носять:

ордени “Золота Зірка” та Держави звання Герой України;

ордени та медалі України;

нагрудні знаки до почесних звань України;

нагрудні знаки до державних премій України;

відзнаки Президента України;

заохочувальні відзнаки Міністерства оборони України;

почесні нагрудні знаки Головнокомандувача Збройних Сил України.

Дозволяється носити за власним бажанням:

відзнаки Верховної Ради України;

відзнаки Кабінету Міністрів України;

нагрудний знак “Ветеран війни – учасник бойових дій”;

заохочувальні відзнаки Головного управління розвідки Міністерства оборони України;

заохочувальні відзнаки ДССТ;

почесні (пам'ятні) нагрудні знаки органів управління;
 почесні (пам'ятні) нагрудні знаки командувачів видів ЗСУ;
 заохочувальні відзнаки інших державних органів України;
 пам'ятні нагрудні знаки військових частин;
 заохочувальні відзнаки органів місцевого самоврядування;
 державні та відомчі нагороди іноземних держав;
 нагороди Організації Об'єднаних Націй;
 нагороди Європейського Союзу;
 нагороди Організації Північноатлантичного договору;
 нагороди, передбаченні пунктом 7 частини третьої статті 4 Закону України “Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки”.

Носіння інших знаків у вигляді орденів та медалей заборонено.

2. Нагороди розміщують:

на одnobортному кітелі – так, щоб нижні краї колодок (стрічок) нижнього ряду були на рівні клапана нагрудної кишені (мал. 1, 3 додатка 3) під час носіння не більше п'яти в одному ряду. У разі носіння двох рядів – нижній край колодок верхнього ряду розташовується по зрізу верхнього краю нижнього ряду;

на кітелі військовослужбовців-жінок – так, щоб верхній край верхнього ряду колодок (стрічок) знаходився нижче рівня кута лацкана на 70 мм у разі носіння не більше п'яти в одному ряді (мал. 6 додатка 3). У разі носіння двох рядів – нижній край колодок верхнього ряду розташовується по зрізу верхнього краю нижнього ряду;

на двобортному кітелі й тужурці – так, щоб верхні краї колодок (стрічок) верхнього ряду розташовувалися нижче рівня кута лацкана на 70 мм у разі носіння не більше п'яти в ряд (мал. 4, 5 додатка 3). У разі

носіння двох рядів – нижній край колодок верхнього ряду розташовується по зрізу верхнього краю нижнього ряду;

на форменці (фланелівці) – так, щоб верхній край колодок (стрічок) верхнього ряду розташовувався на відстані 120 мм від краю плеча. У разі носіння двох рядів – нижній край колодок верхнього ряду розташовується по зрізу верхнього краю нижнього ряду.

3. Нагороди на колодках (стрічках), які носяться з лівого боку грудей (крім орденів “Золота Зірка” та Держави звання Герой України), розміщують горизонтальними рядами у порядку старшинства, починаючи з вищої. В одному ряду не може бути більше п’яти нагород при ширині стрічки 28 мм та не більше чотирьох при ширині стрічки 35 мм. Кількість рядів може бути не більше двох. За наявності заохочувальних відомчих відзнак двох і більше ступенів носиться тільки відзнака вищого ступеня.

4. Нагороди, які носяться з правого боку грудей, розміщуються горизонтально в один ряд (не більше трьох нагород) від центру грудей до краю у порядку старшинства, починаючи з вищої, вище нагрудного знака “Класний фахівець”. При цьому умовні центри знаків нагород повинні бути на одному рівні.

5. Колодки (стрічки) нагород у верхньому ряду вирівнюють за верхніми краями колодок (стрічок) нижнього ряду зліва направо у порядку старшинства, починаючи з вищої.

6. Знаки орденів України, які носяться на шийних стрічках, розміщують таким чином, щоб кільце, через яке проходить стрічка, знаходилося безпосередньо на вузлі краватки або трохи нижче нього. Стрічка повинна знаходитися під коміром сорочки. Одночасно дозволяється носити

не більше двох знаків орденів на шийних стрічках, причому знак одного ордену може частково прикривати знак іншого.

7. Ордени “Золота Зірка” та Держави звання Герой України носять з лівого боку грудей вище інших державних нагород України. При цьому знак ордену може частково прикривати колодки (стрічки) інших нагород. За наявності обох орденів їх розміщують у порядку часу нагородження.

8. Порядок носіння державних нагород України та відзнак Президента України:

На шийній стрічці:

орден Свободи;

орден “За заслуги” I ступеня;

орден Богдана Хмельницького I ступеня;

орден “За мужність” I ступеня.

На лівому боці грудей:

ордени “Золота Зірка” та Держави звання Герой України (розміщуються вище інших державних нагород);

орден “За заслуги” II, III ступенів;

орден Героїв Небесної Сотні;

орден “За мужність” II, III ступенів;

орден княгині Ольги I – III ступенів;

орден Данила Галицького;

відзнака Президента України – Хрест Івана Мазепи;

медаль “За військову службу Україні”;

медаль “За бездоганну службу” I – III ступенів;

медаль “Захиснику Вітчизни”;

медаль “За врятоване життя”;

відзнака Президента України – медаль “За працю і звитягу”;

відзнака Президента України – ювілейна медаль “20 років незалежності України”;

відзнака Президента України – ювілейна медаль “25 років незалежності України”;

відзнака Президента України – пам’ятна медаль “25 років виведення військ з Афганістану”;

відзнака Президента України “За участь в антитерористичній операції”;

відзнака Президента України “За гуманітарну участь в антитерористичній операції”.

На лівому боці грудей нижче нагород на колодках (стрічках):

зірка ордена “За заслуги” I ступеня;

зірка ордена “За мужність” I ступеня.

На правому боці грудей:

орден Богдана Хмельницького II, III ступенів;

нагрудний знак до почесного звання України;

нагрудний знак до Державної премії України.

Для орденів “Золота Зірка” та Держави звання Герой України, ордена “За заслуги”, відзнаки Президента України – ювілейної медалі “25 років незалежності України” передбачені мініатюри, які носять замість знака та зірки відповідного ордена (медалі) і розміщують з лівого боку грудей. Для відзнак Президента України “За участь в антитерористичній операції” та “За гуманітарну участь в антитерористичній операції” передбачені значки, які носять замість відзнаки і розміщують з лівого боку грудей.

Мініатюри орденів “Золота Зірка” та Держави звання Герой України носяться на парадно-вихідному (повсякденному) кітелі (тужурці), форменці (фланелівці) і розташовуються вище планок орденських стрічок та стрічок медалей.

Носіння мініатюр нагород передбачено на цивільному костюмі.

9. Нагрудний знак “Ветеран війни – учасник бойових дій” розташовується з правого боку грудей і розміщується вище державних нагород і відомчих відзнак. За їх відсутності – на їх місці.

10. Порядок носіння заохочувальних відзнак Міністерства оборони України:

заохочувальні відзнаки Міністерства оборони України розміщують після державних нагород України та відзнак Президента України або нижче них;

відзнаки Міністерства оборони України – нагрудні знаки “За військову доблесть”, “Доблесть і честь”, “Знак пошани”, “За зразкову службу” носять з правого боку грудей.

11. Інші відзнаки Міністерства оборони України у вигляді медалей носять з лівого боку грудей і розміщують у такій послідовності:

відзнака “Знак пошани”;

медаль “За зміцнення обороноздатності”;

медаль “За розвиток військового співробітництва”;

медаль “Захиснику України”;

медаль “За зразкову службу” I – III ступенів;

медаль “За особисті досягнення” I, II ступенів;

медаль “За сприяння Збройним Силам України”;

медаль “Ветеран служби” (відзнака “Ветеран військової служби”);

медаль “За миротворчу діяльність”;

ювілейна медаль “10 років Збройним Силам України”;

ювілейна медаль “15 років Збройним Силам України”;

медаль “20 років сумлінної служби” (медаль “За сумлінну службу” I ступеня);

медаль “15 років сумлінної служби” (медаль “За сумлінну службу” II ступеня);

медаль “10 років сумлінної служби” (медаль “За сумлінну службу” III ступеня).

Пам’ятний нагрудний знак Міністерства оборони України “Служба шифрованого зв’язку і режиму секретності Збройних Сил України” розташовується після почесних (пам’ятних) нагрудних знаків Головнокомандувача Збройних Сил України.

Пам’ятний нагрудний знак “Воїн-миротворець” носять на бантовій складці по центру лівої нагрудної кишені на парадній, парадно-вихідній, повсякденній формах одягу. На тужурці, форменці (фланелівці) – нижче нагород або планок орденських стрічок та стрічок медалей на відстані 15–20 мм.

Пам’ятний нагрудний знак “5 років Збройним Силам України” носять на бантовій складці по центру лівої нагрудної кишені на парадній, парадно-вихідній, повсякденній формах одягу. На тужурці – нижче нагород або планок орденських стрічок та стрічок медалей.

За наявності у військовослужбовця пам’ятних нагрудних знаків “Воїн-миротворець” та “5 років Збройним Силам України” носить один з них за власним бажанням військовослужбовця.

12. Почесні (пам’ятні) нагрудні знаки Головнокомандувача Збройних Сил України розміщують після державних нагород України, відзнак Президента України та заохочувальних відзнак Міністерства оборони України або нижче них.

13. Почесний нагрудний знак Головнокомандувача Збройних Сил України “Слава і честь” носять з правого боку грудей.

14. Інші почесні (пам’ятні) нагрудні знаки Головнокомандувача Збройних Сил України носять з лівого боку грудей і розміщують у такій послідовності:

почесний нагрудний знак “За доблесну військову службу Батьківщині”;
почесний нагрудний знак “За заслуги перед Збройними Силами України”;

почесний нагрудний знак “За досягнення у військовій службі” I, II ступеня;

почесний нагрудний знак “За заслуги у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації”;

почесний нагрудний знак “За вірцевість у військовій службі” I – III ступенів;

пам’ятний нагрудний знак “Почесний військовий зв’язківець”;

нагрудний знак “Учасник військових навчань”;

нагрудний знак “Учасник АТО”.

15. Почесні (пам’ятні) нагрудні знаки, які дозволяється носити за власним бажанням, у вигляді медалей носять з лівого боку грудей, у формі знаків – з правого боку грудей.

16. З повсякденною формою одягу замість орденів, медалей, відзнак та нагрудних знаків, на кітелі, тужурці, форменці носять орденські стрічки та стрічки медалей, відзнак і нагрудних знаків на планках на лівій стороні (мал. 8 додатка 3).

Під час носіння двох і більше орденських стрічок і стрічок медалей на планках вони закріплюються в один ряд на загальній планці від центру грудей до краю. Стрічки, які не вміщуються на одній планці, переносяться на другу і так далі та прикріплюються нижче першої.

В одному ряду орденських стрічок і стрічок медалей на планках може бути не більше п’яти при ширині стрічки 28 мм та не більше чотирьох при ширині стрічки 35 мм.

За наявності заохочувальних відомчих відзнак двох і більше ступенів носить стрічка тільки відзнаки вищого ступеня.

17. На пальті зимовому, на куртці зимовій, плащі демісезонному (куртці демісезонній), пуловері, джемпері, сорочці, а також на робочій формі одягу орденські стрічки, стрічки медалей на планках та нагрудні знаки носити заборонено.

18. Нагрудний знак про закінчення ВВНЗ (СКП і НЦ) носять по центру на бантовій складці правої нагрудної кишені, на кітелі військовослужбовців-жінок, тужурці – на правому боці на відстані 70 мм від верхнього кута лацкана. За наявності у військовослужбовця нагрудних знаків двох і більше ВВНЗ (СКП і НЦ) носять тільки один нагрудний знак останнього закладу (мал. 1–8 додатка 3).

19. Нагрудний знак про закінчення військового ліцею дозволяється носити справа від нагрудного знака про закінчення вищого військового навчального закладу. На камуфльованій куртці нагрудний знак про закінчення військового ліцею розміщується над правою нагрудною кишенею так, щоб його нижній край торкався нагрудного знака з прізвищем та знаходився по центру кишені.

Нагрудний знак про закінчення цивільного закладу вищої освіти дозволяється носити у разі відсутності нагрудного знака про закінчення ВВНЗ.

20. Дозволяється носити державні та відомчі нагороди іноземних держав, нагород Організації Об'єднаних Націй, Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору, якщо військовослужбовець не нагороджений хоча б однією державною нагородою України, відзнакою Президента України або відомчими відзнаками державних органів України.

21. Нагрудний знак парашутиста дозволяється носити на правій кишені по центру зліва від нагрудного знака про закінчення ВВНЗ (мал. 1, 9 додатка 3). Інші особисті відзнаки дозволяється носити на бантовій складці лівої кишені.

22. Нагрудний знак “Командир корабля” носить на тужурці – з правого боку грудей вище нагрудного знака “табличка з прізвищем військовослужбовця”.

23. Нагрудний знак “Класний фахівець” носить:

на кітелі – над правою нагрудною кишенею так, щоб його нижній край торкався клапана кишені, на парадному кітелі – по центру клапана правої нагрудної кишені;

на тужурці – з правого боку грудей вище нагрудного знака “табличка з прізвищем військовослужбовця”.

24. Нагрудний знак “Відмінник Збройних Сил України” носять з правого боку грудей вище таблички з прізвищем військовослужбовця.

25. Нагрудний знак “Класний фахівець” для військовослужбовців строкової служби носять:

на камуфльованій куртці – над правою нагрудною кишенею так, щоб його нижній край торкався нагрудного знака з прізвищем;

на форменці та фланелівці – з правого боку грудей.

За наявності нагрудного знака “Відмінник Збройних Сил України” нагрудний знак розміщується після нього.

26. Нагрудний знак “Воїн-спортсмен” носять:

на кітелі – на правій нагрудній кишені після нагрудного знака про закінчення навчального закладу;

на тужурці – з правого боку грудей після нагрудного знака про закінчення навчального закладу;

на камуфльованій куртці – над правою нагрудною кишенею так, щоб його нижній край торкався нагрудного знака з прізвищем;

на форменці та фланелівці – з правого боку грудей.

27. Носіння військовослужбовцями ЗСУ на військовій формі одягу державних нагород України, відзнак Президента України, заохочувальних відзнак Міністерства оборони України, почесних нагрудних знаків Головнокомандувача Збройних Сил України та інших нагрудних знаків, які не увійшли в цей розділ, визначається іншими нормативно-правовими актами.

Тимчасово виконуючий обов'язки
начальника Головного управління
розвитку та супроводження
матеріального забезпечення
Збройних Сил України
полковник

Вадим СТАРОЩУК

Додаток 1

до Правил носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту та ліцеїстами військових ліцеїв

МАЛЮНКИ

військової форми одягу

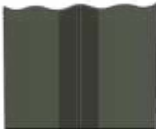
I. Військова форма одягу військовослужбовців

Сухопутних військ Збройних Сил України

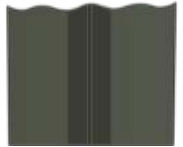
Таблиця 1

Парадна форма одягу генерала армії України	
Літній період (кітель) мал. 1	Зимовий період (пальто зимове) мал. 2
	
	
	
	

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу генерала армії України	
Літній період (кітель) мал. 3	Зимовий період (пальто зимове) мал. 4
	
 	
	

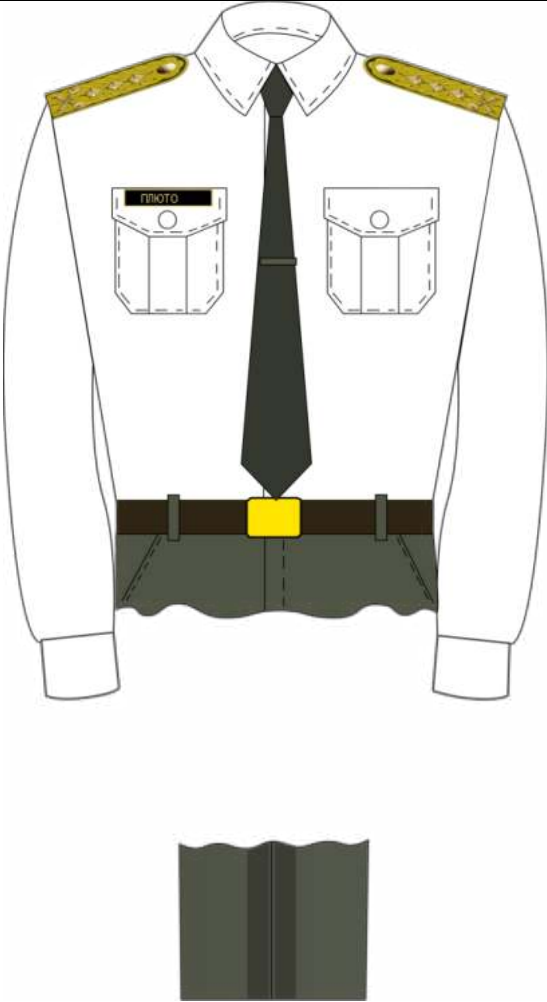
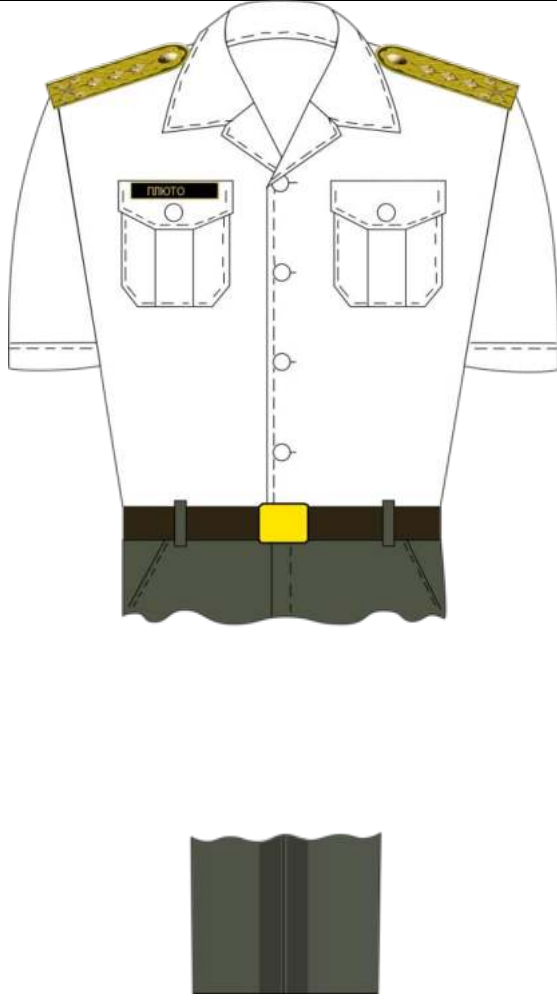
Таблиця 3

Парадна форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 5	Зимовий період (пальто зимове) мал. 6
	
 	
	

Таблиця 4

Парадно-вихідна форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 7	Зимовий період (пальто зимове) мал. 8
	
 	
	

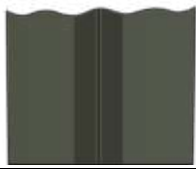
Таблиця 5

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 9	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 10
	
	
	

Таблиця 6

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ	
Зимовий період (пальто зимове) мал. 11	Зимовий період (куртка зимова) мал. 12
	
 	
	

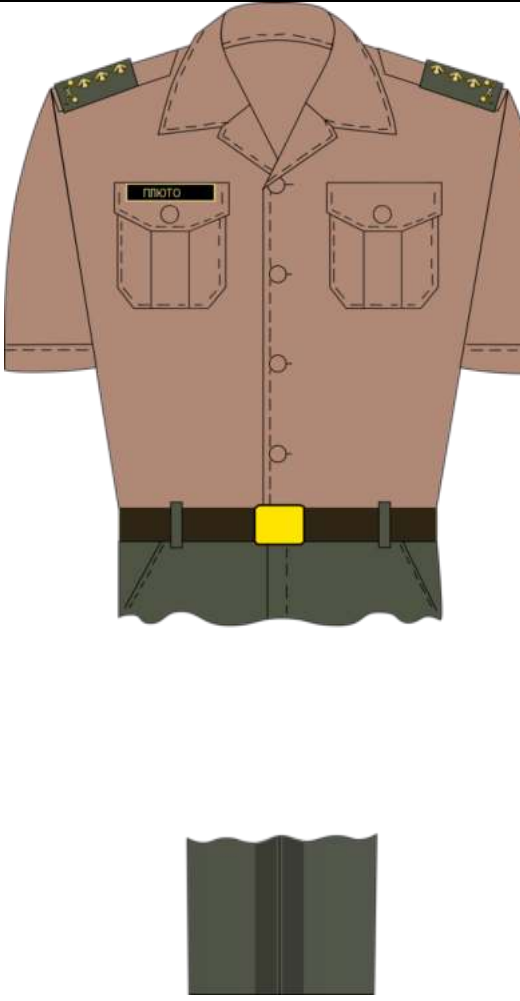
Таблиця 7

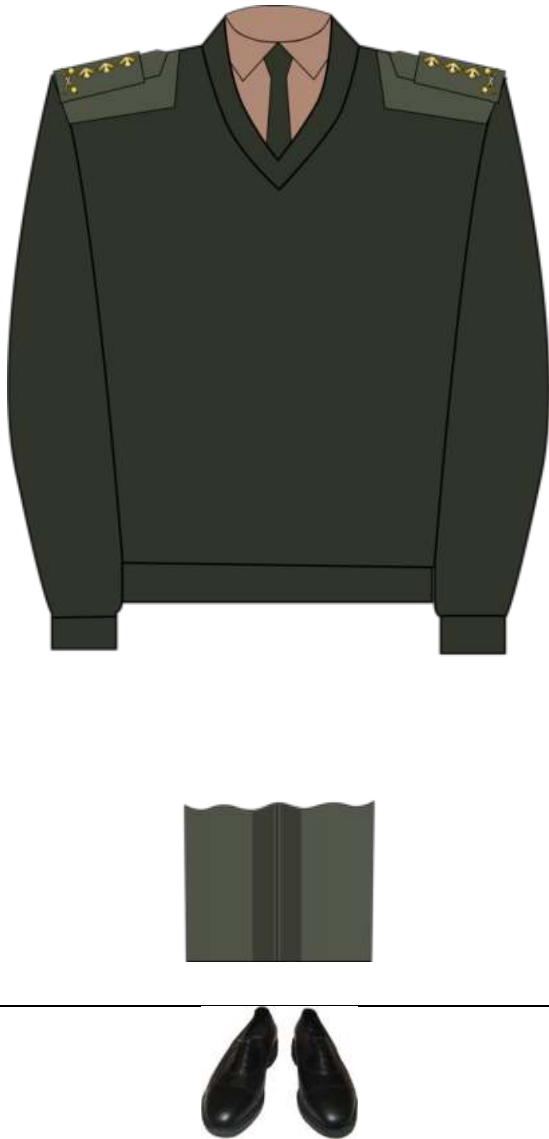
Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 13	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 14
	
	
	
	

Таблиця 8

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 15	Літній період (куртка) мал. 16
	
 	
	

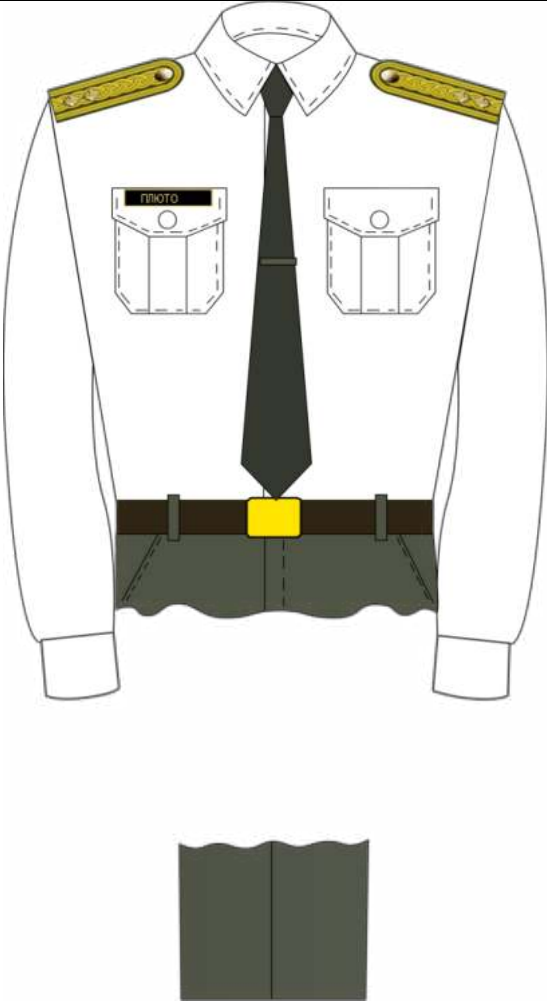
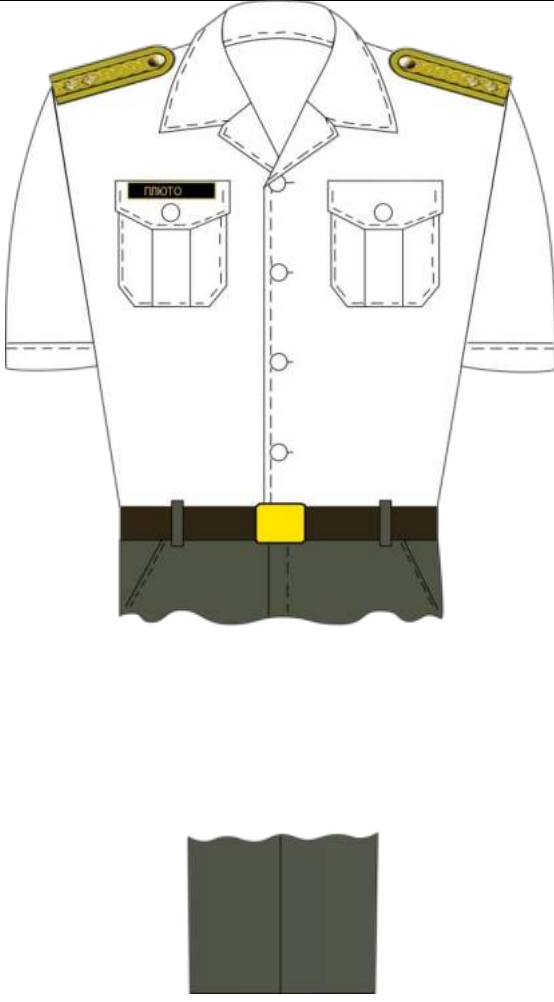
Таблиця 9

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 17	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 18
	
	
	

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ	
Під час роботи у службових приміщеннях (пуловер) мал. 19	
	

Парадна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу СВ ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 20	Зимовий період (пальто зимове) мал. 21
	
 	
	

Парадно-вихідна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу СВ ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 22	Зимовий період (пальто зимове) мал. 23
	
 	
	

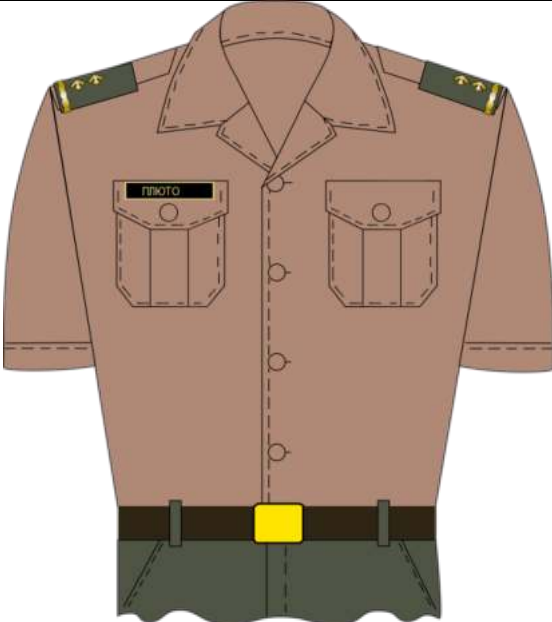
Парадна (парадно-вихідна) форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу СВ ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 24	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 25
	
	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу СВ ЗСУ	
Зимовий період (пальто зимове) мал. 26	Зимовий період (куртка зимова) мал. 27
	
 	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу СВ ЗСУ	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 28	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 29
	
 	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу СВ ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 30	Літній період (куртка) мал. 31
	
 	
	

Таблиця 17

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу СВ ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 32	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 33
	
 	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу СВ ЗСУ
Під час роботи у службових приміщеннях (пуловер) мал. 34

II. Військова форма одягу військовослужбовців

Повітряних Сил Збройних Сил України

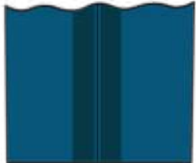
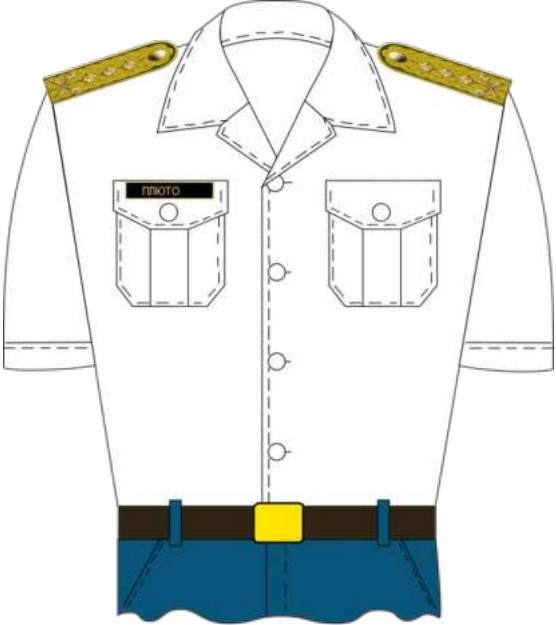
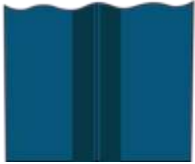
Таблиця 1

Парадна форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 35	Зимовий період (пальто зимове) мал. 36
	
	
	
	

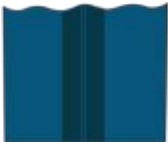
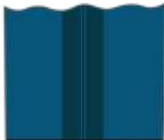
Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 37	Зимовий період (пальто зимове) мал. 38
	
 	
	

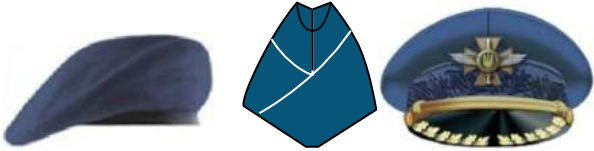
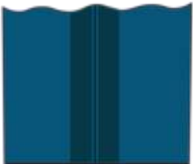
Таблиця 3

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 39	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 40
	
 	
	

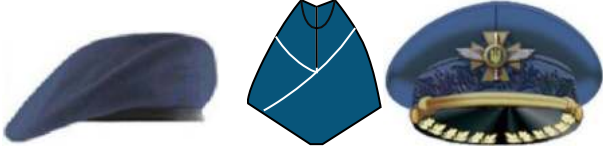
Таблиця 4

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ	
Зимовий період (пальто зимове) мал. 41	Зимовий період (куртка зимова) мал. 42
	
 	
	

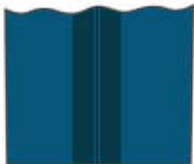
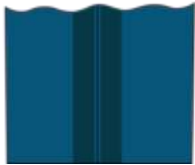
Таблиця 5

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 43	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 44
	
 	
	

Таблиця 6

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 45	Літній період (куртка) мал. 46
	
 	
	

Таблиця 7

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 47	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 48
	
 	
	

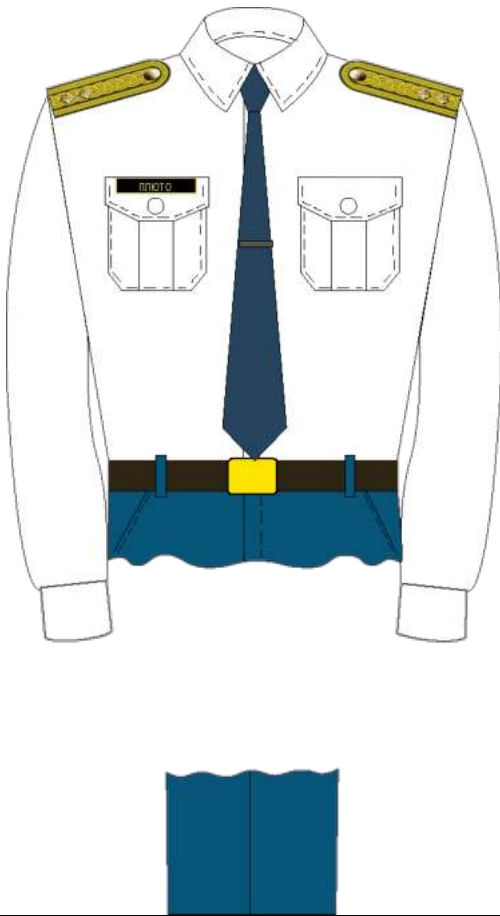
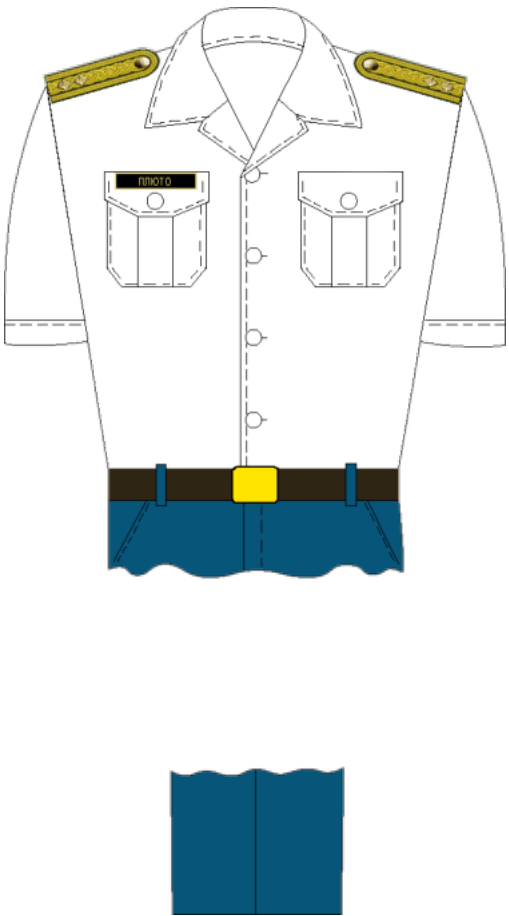
Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ
Під час роботи у службових приміщеннях (пуловер) мал. 49

Парадна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ПС ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 50	Зимовий період (пальто зимове) мал. 51
	
 	
	

Парадно-вихідна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ПС ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 52	Зимовий період (пальто зимове) мал. 53
	
 	
	

Таблиця 11

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ПС ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 54	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 55
	
	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ПС ЗСУ	
Зимовий період (пальто зимове) мал. 56	Зимовий період (куртка зимова) мал. 57
	
 	
	

Таблиця 13

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ПС ЗСУ	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 58	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 59
	
	
	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського складу ПС ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 60	Літній період (куртка) мал. 61
	
 	
	

Таблиця 15

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ПС ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 62	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 63
	
 	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ПС ЗСУ
Під час роботи у службових приміщеннях (пуловер) мал. 64

ІІІ. Військова форма одягу військовослужбовців
Десантно-штурмових військ Збройних Сил України

Таблиця 1

Парадна форма одягу вищого офіцерського складу ДШВ ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 65	Зимовий період (пальто зимове) мал. 66
	
	
	
	

Парадно-вихідна форма одягу вищого офіцерського складу ДШВ ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 67	Зимовий період (пальто зимове) мал. 68
	
	
	
	

Таблиця 3

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу вищого офіцерського складу ДШВ ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 69	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 70
	
 	
	

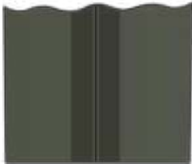
Таблиця 4

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ДШВ ЗСУ	
Зимовий період (пальто зимове) мал. 71	Зимовий період (куртка зимова) мал. 72
	
 	
	

Таблиця 5

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ДШВ ЗСУ	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 73	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 74
	
 	
	

Таблиця 6

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ДШВ ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 75	Літній період (куртка) мал. 76
	
 	
	

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ДШВ ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 77	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 78
	
 	
	

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ДШВ ЗСУ
Під час роботи у службових приміщеннях (пуловер) мал. 79

Парадна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ДШВ ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 80	Зимовий період (пальто зимове) мал. 81
	
 	
	

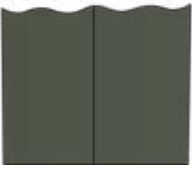
Таблиця 10

Парадно-вихідна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ДШВ ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 82	Зимовий період (пальто зимове) мал. 83
	
	
	
	

Таблиця 11

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ДШВ ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 84	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 85
	
 	
	

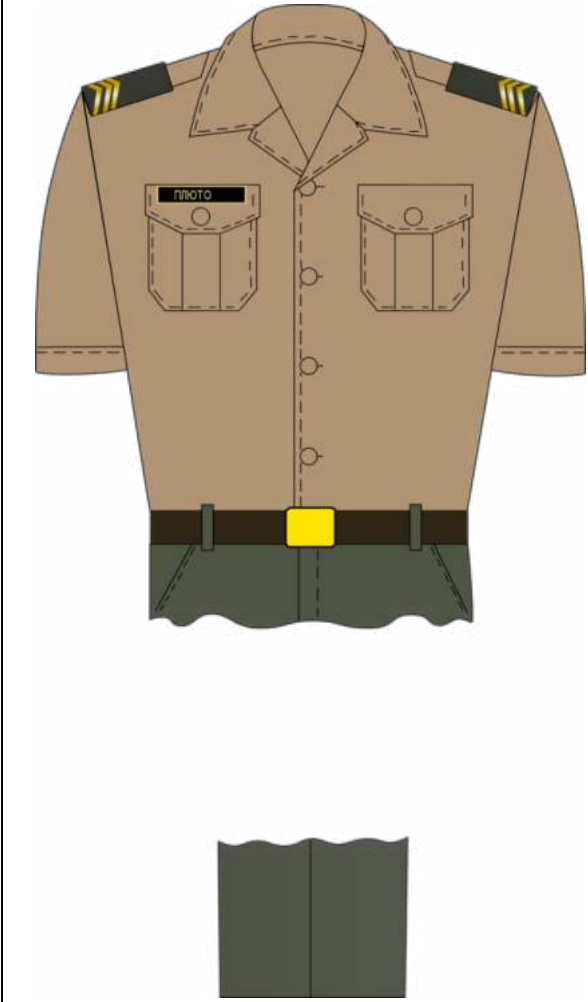
Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ДШВ ЗСУ	
Зимовий період (пальто зимове) мал. 86	Зимовий період (куртка зимова) мал. 87
	
	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ДШВ ЗСУ	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 88	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 89
	
	
	
	

Таблиця 14

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ДШВ ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 90	Літній період (куртка) мал. 91
	
 	
	

Таблиця 15

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ДШВ ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 92	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 93
	
	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ДШВ ЗСУ
Під час роботи у службових приміщеннях (пуловер) мал. 94

IV. Військова форма одягу військовослужбовців

Сил спеціальних операцій Збройних Сил України

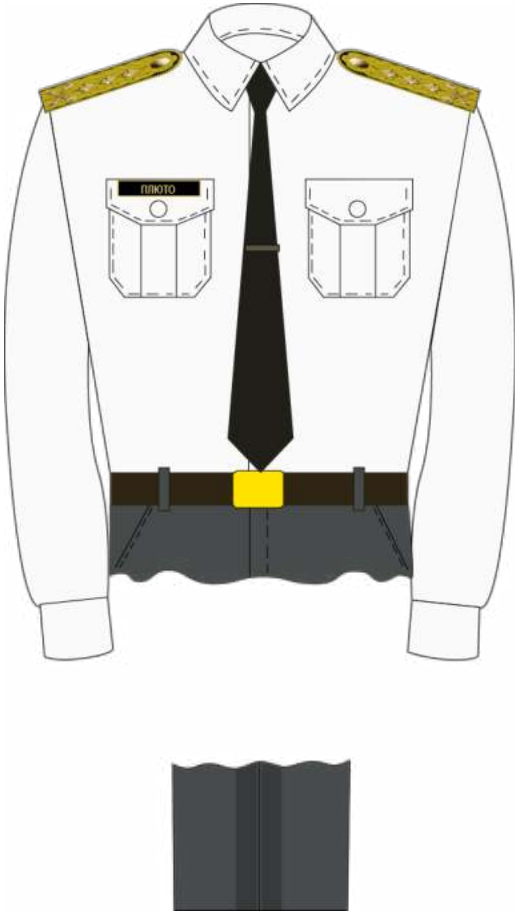
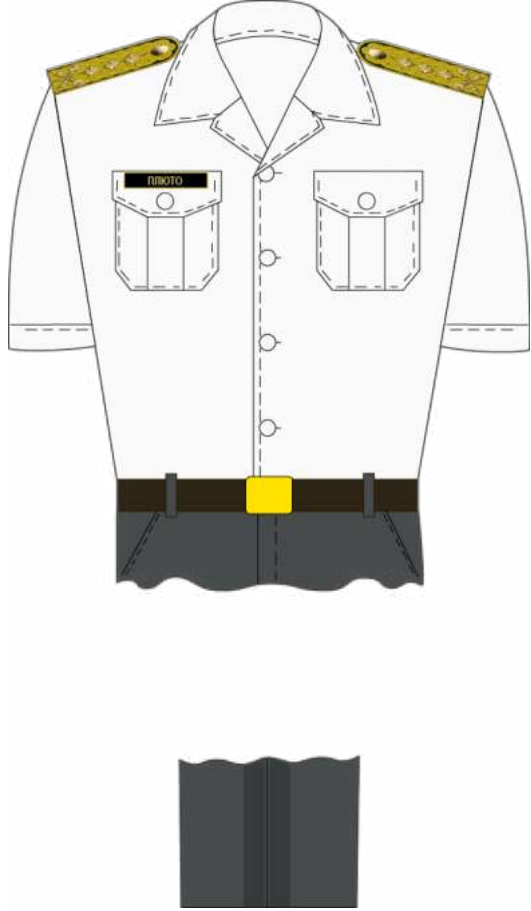
Таблиця 1

Парадна форма одягу вищого офіцерського складу ССО ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 95	Зимовий період (пальто зимове) мал. 96
	
	
	
	

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу вищого офіцерського складу ССО ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 97	Зимовий період (пальто зимове) мал. 98
	
 	
	

Таблиця 3

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу вищого офіцерського складу ССО ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 99	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 100
	
	
	

Таблиця 4

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ССО ЗСУ	
Зимовий період (пальто зимове) мал. 101	Зимовий період (куртка зимова) мал.102
	
 	
	

Таблиця 5

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ССО ЗСУ	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 103	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 104
	
 	
	

Таблиця 6

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ССО ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 105	Літній період (куртка) мал. 106
	
 	
	

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ССО ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 107	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 108
	
 	
	

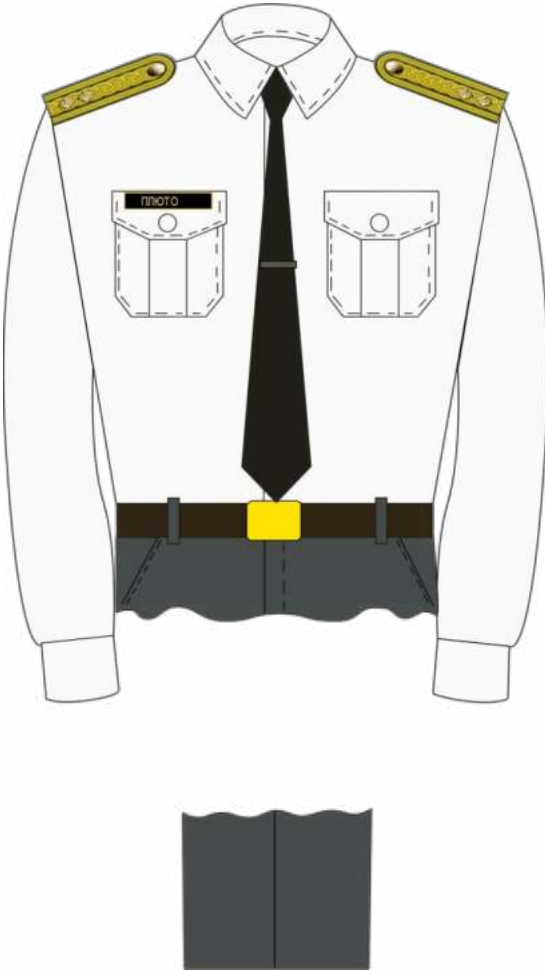
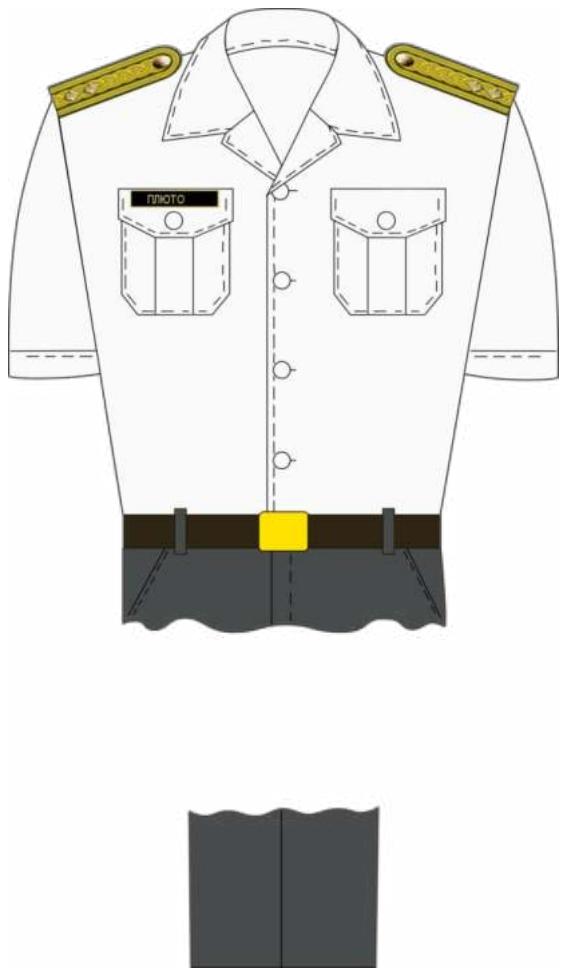
Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ССО ЗСУ	
Під час роботи у службових приміщеннях (пуловер) мал. 109	
	
	
	

Парадна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ССО ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 110	Зимовий період (пальто зимове) мал. 111
	
 	
	

Таблиця 10

Парадно-вихідна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ССО ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 112	Зимовий період (пальто зимове) мал. 113
	
 	
	

Таблиця 11

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ССО ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 114	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 115
	
	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ССО ЗСУ	
Зимовий період (пальто зимове) мал. 116	Зимовий період (куртка зимова) мал. 117
	
 	
	

Таблиця 13

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ССО ЗСУ	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 118	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 119
	
	
	
	

Таблиця 14

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ССО ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 120	Літній період (куртка) мал. 121
	
 	
	

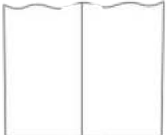
Таблиця 15

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ССО ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 122	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 123
	
	
	

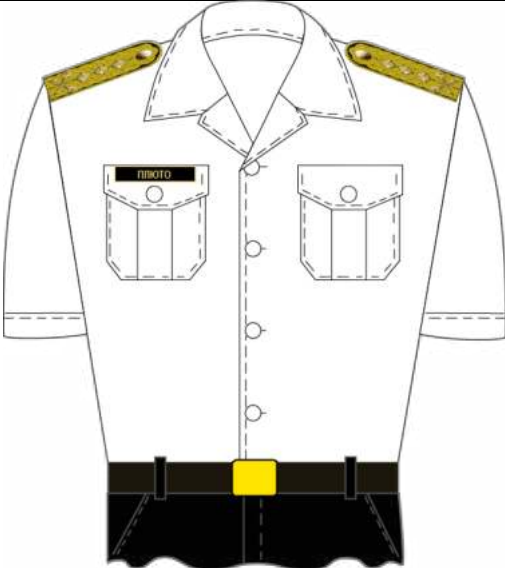
Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ССО ЗСУ
Під час роботи у службових приміщеннях (пуловер) мал. 124

**V. Військова форма одягу військовослужбовців
Військово-Морських Сил Збройних Сил України**

Таблиця 1

Парадна форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (кітель) мал. 125	Зимовий період (пальто зимове) мал. 126
	
 	
	

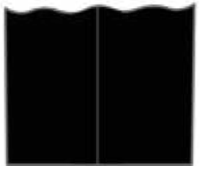
Парадно-вихідна форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (кітель) мал. 127	Зимовий період (пальто зимове) мал. 128
	
 	
	

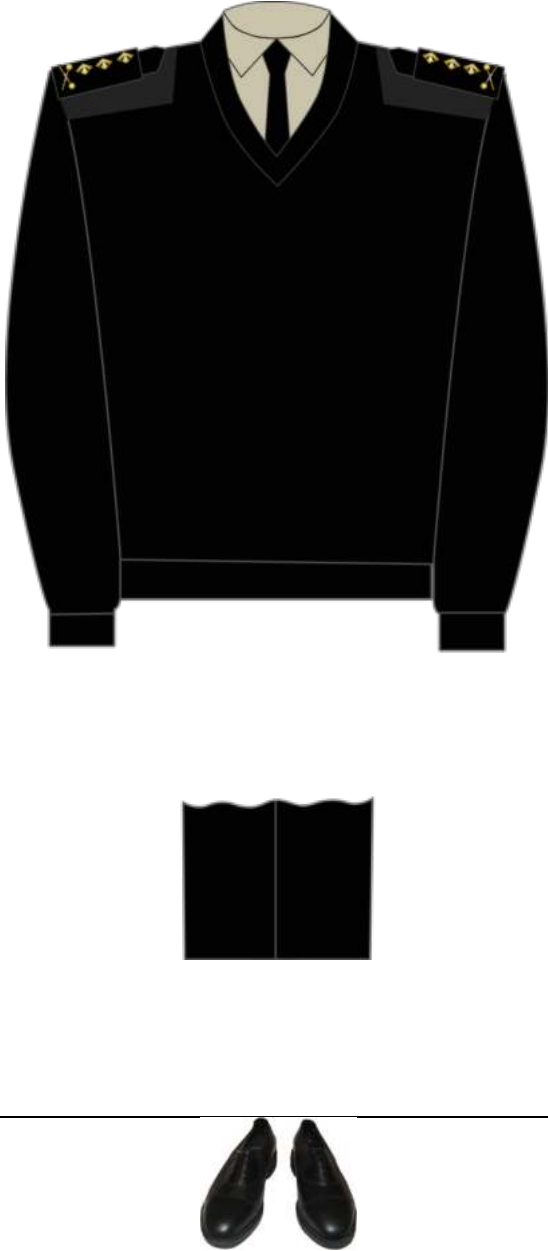
Парадна (парадно-вихідна) форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 129	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 130
	
 	
	

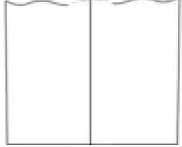
Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Зимовий період (пальто зимове) мал. 131	Зимовий період (куртка зимова) мал. 132
	
	
	

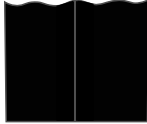
Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 133	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 134
	
	
	
	

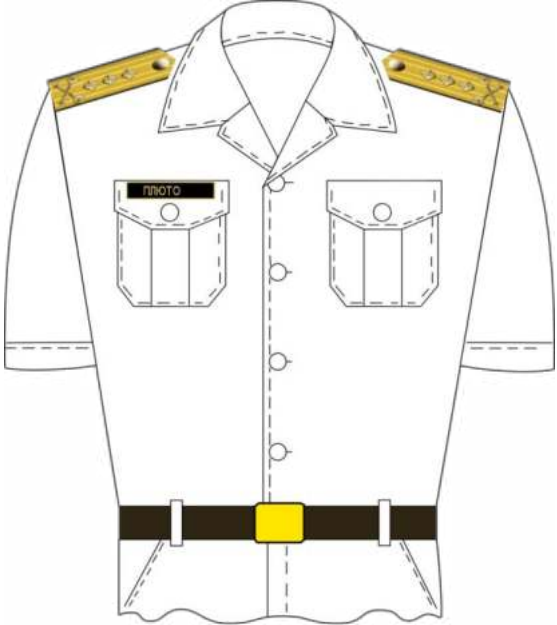
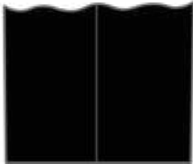
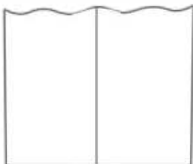
Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (кітель) мал. 135	Літній період (куртка) мал. 136
	
 	
	

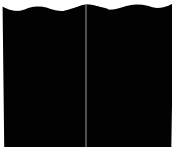
Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 137	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 138
	
 	
	

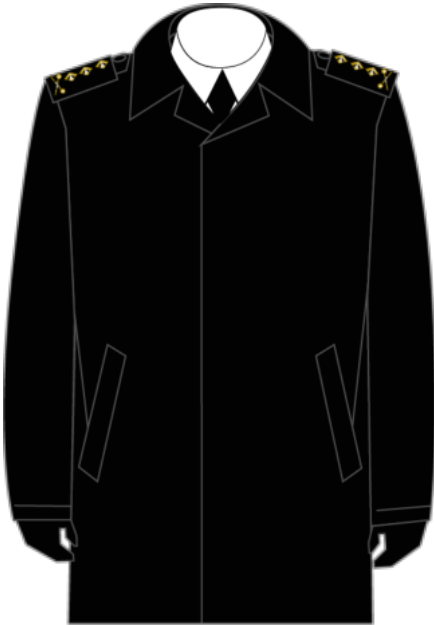
Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)
Під час роботи у службових приміщеннях (пуловер) мал. 139

Парадна форма одягу адміралів ВМС ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 140	Зимовий період (пальто зимове) мал. 141
	
 	
	

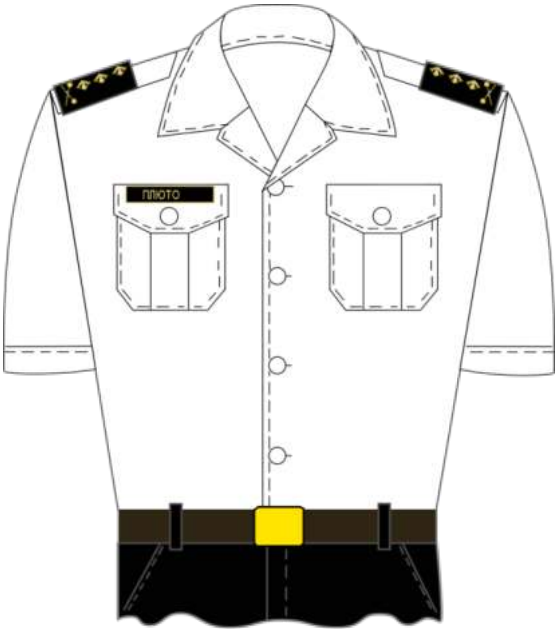
Парадно-вихідна форма одягу адміралів ВМС ЗСУ	
Літній період (тужурка) мал. 142	Зимовий період (пальто зимове) мал. 143
	
	
	
	

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу адміралів ВМС ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 144	Літній період (для спекотної погоди) мал. 145
	
	
	
	

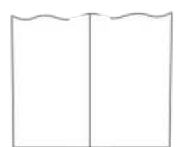
Повсякденна форма одягу адміралів ВМС ЗСУ	
Зимовий період (пальто зимове) мал. 146	Зимовий період (куртка зимова) мал. 147
	
 	
	

Повсякденна форма одягу адміралів ВМС ЗСУ	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 148	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 149
	
 	
	

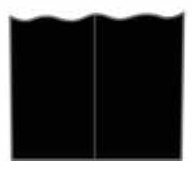
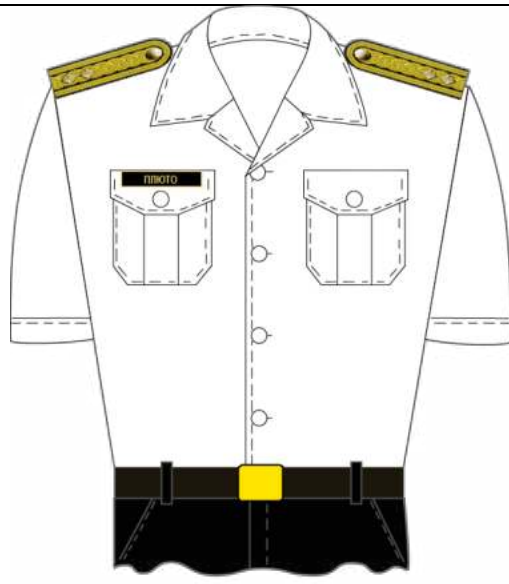
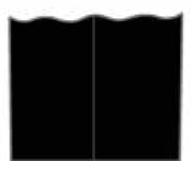
Повсякденна форма одягу адміралів ВМС ЗСУ	
Літній період (тужурка) мал. 150	Літній період (куртка) мал. 151
	
	
	
	

Повсякденна форма одягу адміралів ВМС ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 152	Літній період (для спекотної погоди) мал. 153
	
 	
	

Повсякденна форма одягу адміралів ВМС ЗСУ
Під час роботи у службових приміщеннях (пуловер) мал. 154

Парадна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (кітель) мал. 155	Зимовий період (пальто зимове) мал. 156
	
 	
	

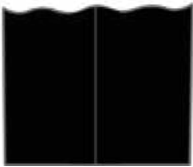
Парадно-вихідна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (кітель) мал. 157	Зимовий період (пальто зимове) мал. 158
	
	
	

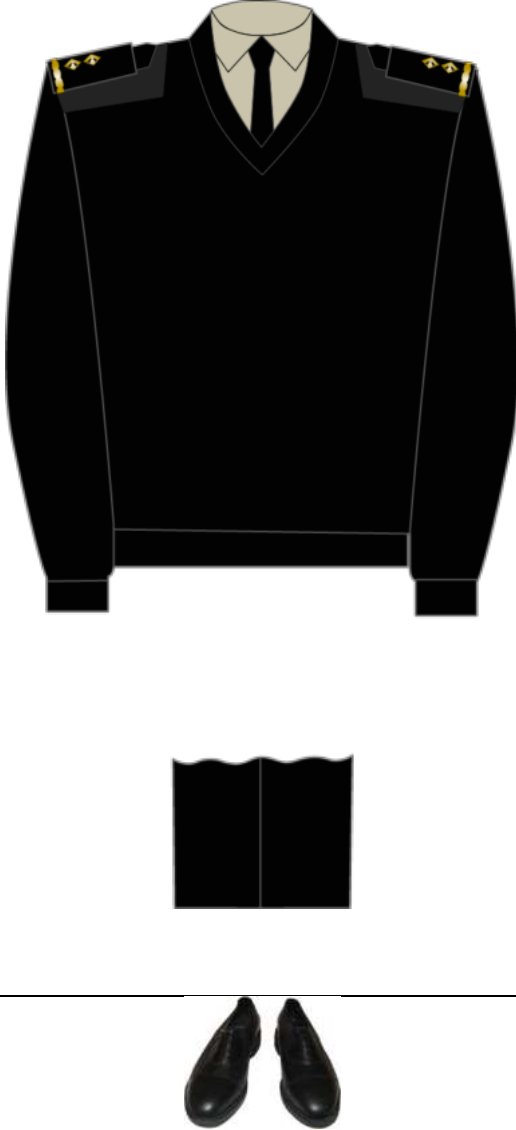
Парадна (парадно-вихідна) форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 159	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 160
	
 	
	

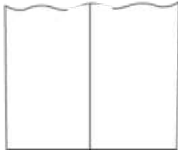
Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Зимовий період (пальто зимове) мал. 161	Зимовий період (куртка зимова) мал. 162
	
 	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 163	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 164
	
 	
	

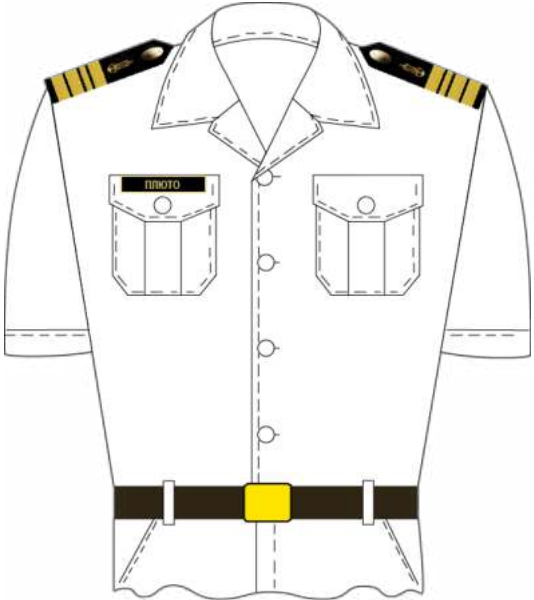
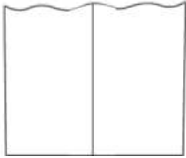
Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (кітель) мал. 165	Літній період (куртка) мал. 166
	
 	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 167	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 168
	
 	
	

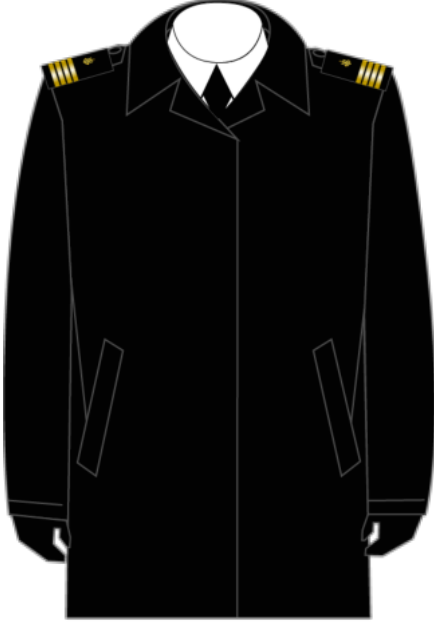
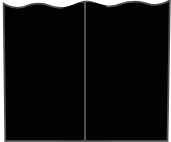
Повсякденна форма одягу офіцерського, сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)
Під час роботи у службових приміщеннях (пуловер) мал. 169

Парадна форма одягу осіб офіцерського та старшинського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 170	Зимовий період (пальто зимове) мал. 171
	
 	
	

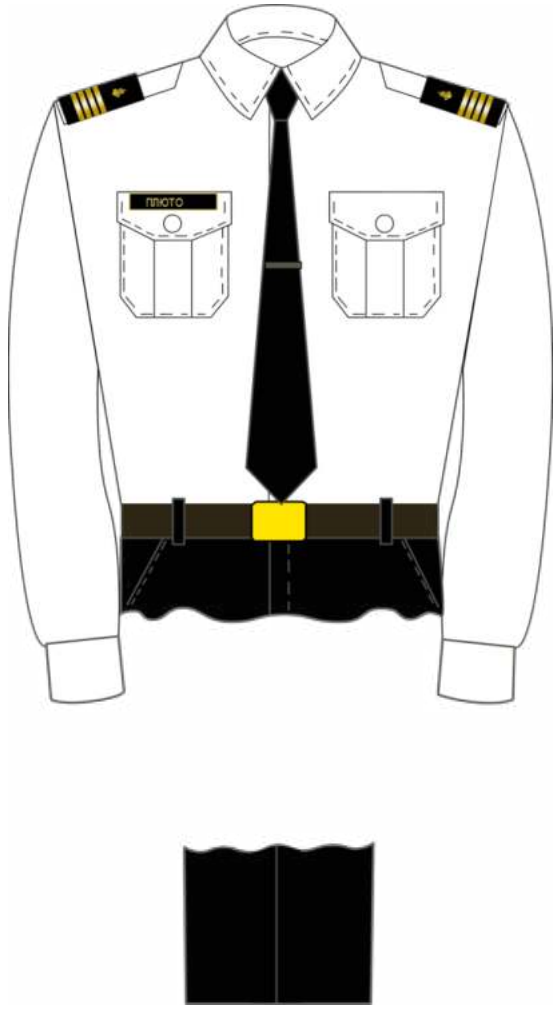
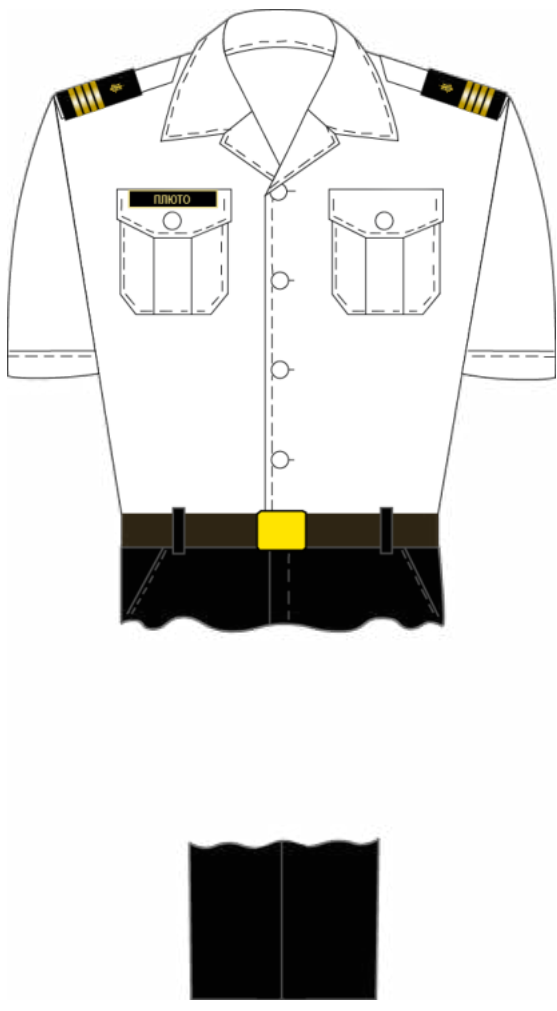
Парадно-вихідна форма одягу осіб офіцерського та старшинського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Літній період (тужурка) мал. 172	Зимовий період (пальто зимове) мал. 173
	
 	
	

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу осіб офіцерського та старшинського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 174	Літній період (для спекотної погоди) мал. 175
	
 	
	

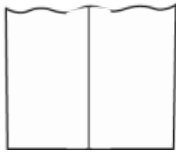
Повсякденна форма одягу офіцерського та старшинського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Зимовий період (пальто зимове) мал. 176	Зимовий період (куртка зимова) мал. 177
	
	
	

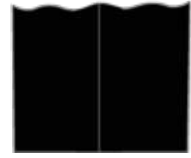
Повсякденна форма одягу офіцерського та старшинського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 178	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 179
	
 	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського та старшинського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 180	Літній період (куртка) мал. 181
	
	
	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського та старшинського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 182	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 183
	
	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського та старшинського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ
Під час роботи у службових приміщеннях (пуловер) мал. 184

Парадна форма одягу рядового складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Літній період (форменка) мал. 185	Зимовий період (бушлат) мал. 186
	
	
	
	

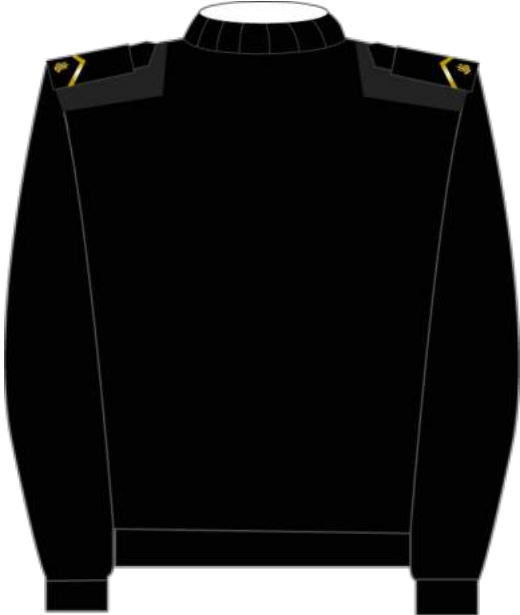
Парадно-вихідна форма одягу рядового складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Літній період (форменка) мал. 187	Зимовий період (бушлат) мал. 188
	
	
	
	

Парадно-вихідна форма одягу рядового складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Демісезонний період (фланелівка) мал. 189	
	
	
	
	

Повсякденна форма одягу рядового складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Зимовий період (бушлат) мал. 190	Зимовий період (куртка) мал. 191
	
 	
	

Повсякденна форма одягу рядового складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 192	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 193
	
 	
	

Повсякденна форма одягу рядового складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Демісезонний період (фланелівка) мал. 194	Літній період (форменка) мал. 195
	
	
	
	

Повсякденна форма одягу рядового складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ
Під час роботи у службових приміщеннях (джерпер) мал. 196

**VI. Військова форма одягу військовослужбовців,
курсантів військових навчальних закладів Збройних Сил України
(крім ВМС ЗСУ)**

Таблиця 1

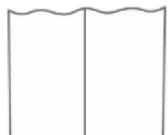
Парадна (парадно-вихідна) форма	
Літній період (кітель) мал. 197	Зимовий період (пальто зимове) мал. 198
	
 	
	

Парадна (парадно-вихідна) форма	Повсякденна форма одягу
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 199	Зимовий період (куртка зимова) мал. 200
	
	
	

Повсякденна форма одягу	
Літній період (кітель) мал. 201	Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 202
	
 	
	

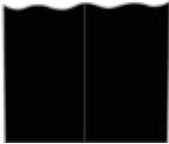
**ВІІ. Військова форма одягу військовослужбовців,
курсантів військових навчальних закладів ВМС ЗСУ та ліцеїстів
Військово-морського ліцею**

Таблиця 1

Парадна форма одягу	
Літній період (форменка) мал. 203	Зимовий період (бушлат) мал. 204
	
	
	
	

Парадно-вихідна форма	
Літній період (форменка) мал. 205	Демісезонний період (фланелівка) мал. 206
	
 	
	

Повсякденна форма одягу
Зимовий період (куртка зимова) мал. 207

Повсякденна форма одягу	
Літній період (форменка) мал. 208	Демісезонний період (фланелівка) мал. 209
	
 	
	

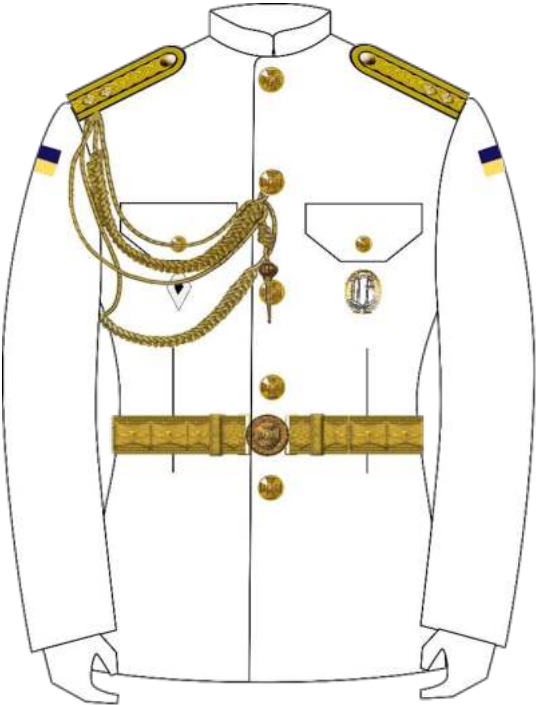
**VIII. Військова форма одягу військовослужбовців
Почесної варти Збройних Сил України**

Таблиця 1

Парадно-церемоніальна форма одягу	
Зимовий період (рядовий та сержантський склад) мал. 210	Зимовий період (офіцерський склад) мал. 211
	
	
	

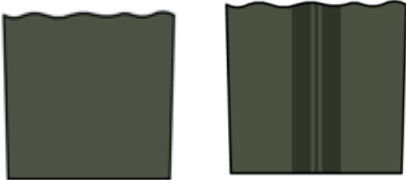
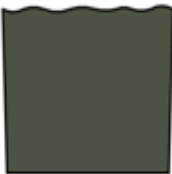
Парадно-церемоніальна форма одягу	
Зимовий період (рядовий та сержантський склад) мал. 212	Зимовий період (офіцерський склад) мал. 213
	
	
	

Парадно-церемоніальна форма одягу	
Літній період (рядовий та сержантський склад) мал. 214	Літній період (офіцерський склад) мал. 215
	
	
	

Парадно-церемоніальна форма одягу	
Літній період (рядовий та сержантський склад) мал. 216	Літній період (офіцерський склад) мал. 217
	
 	
	

ІХ. Парадна форма одягу для урочистих заходів

Таблиця 1

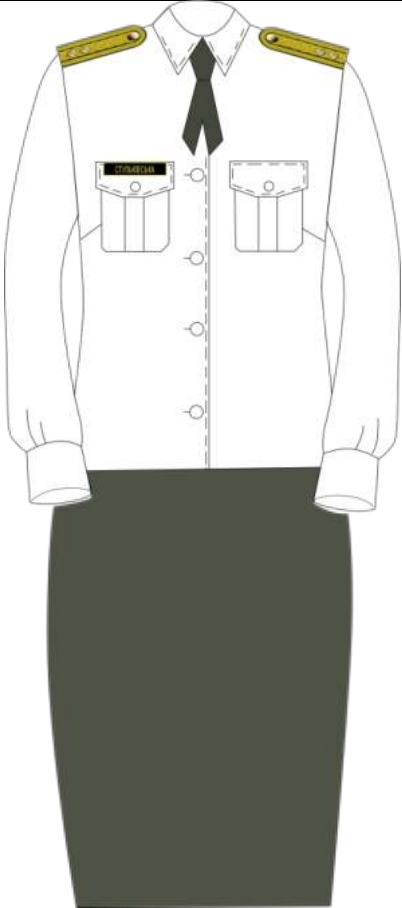
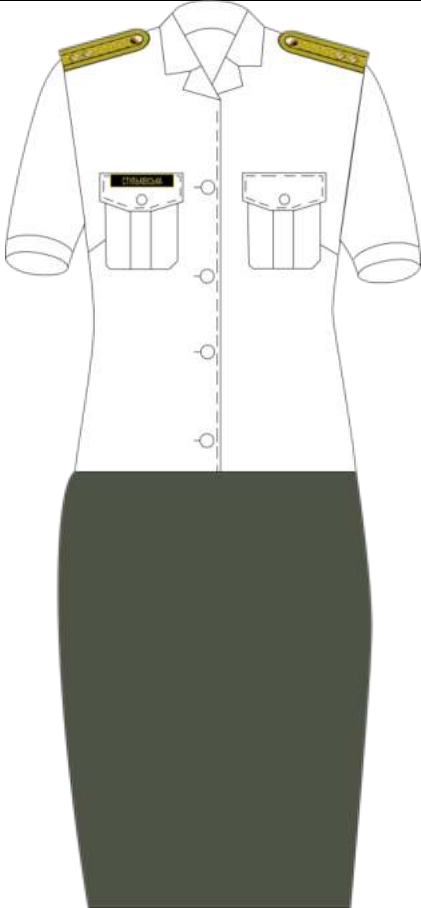
Парадна форма одягу	
Для осіб офіцерського складу мал. 218	Для осіб рядового та сержантського складу мал. 219
	
	
	
	

**Х. Військова форма одягу військовослужбовців-жінок
Збройних Сил України**

Таблиця 1

Парадна форма одягу	
Літній період (кітель) мал. 220	Зимовий період (пальто зимове) мал. 221
	
	
	

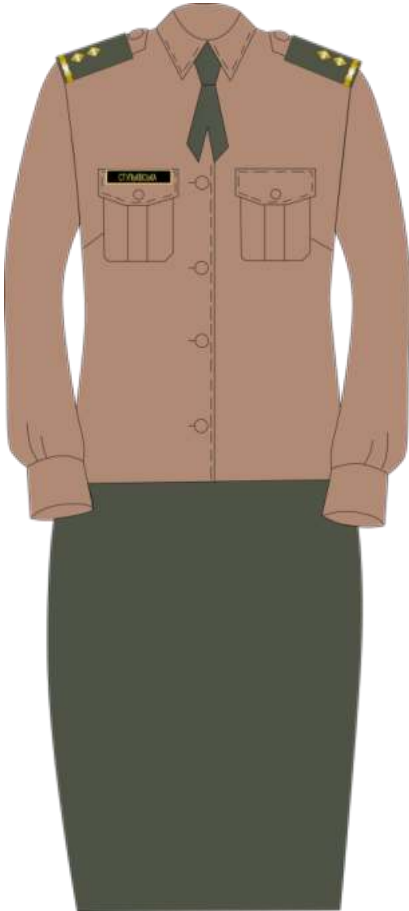
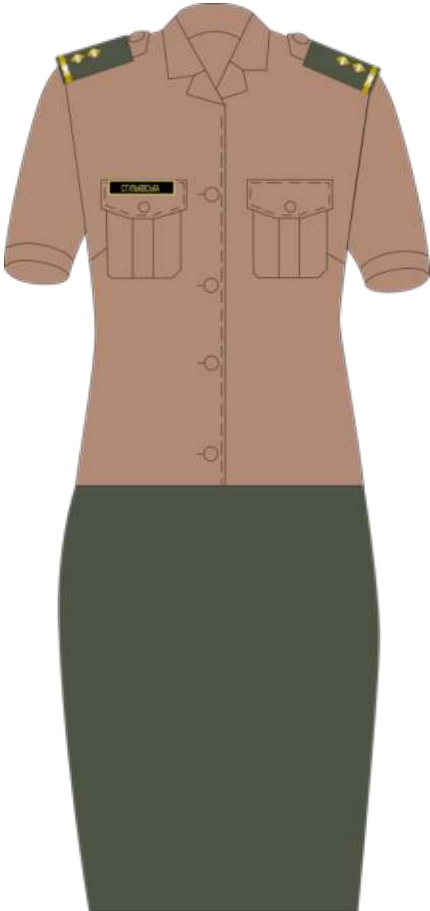
Парадно-вихідна форма одягу	
Літній період (кітель) мал. 222	Зимовий період (пальто зимове) мал. 223
	
	
	

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу	
Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 224	Літній період (сорочка з короткими рукавами) мал. 225
	
	
	

Повсякденна форма одягу	
Зимовий період (пальто зимове) мал. 226	Зимовий період (куртка зимова) мал. 227
	
	
	

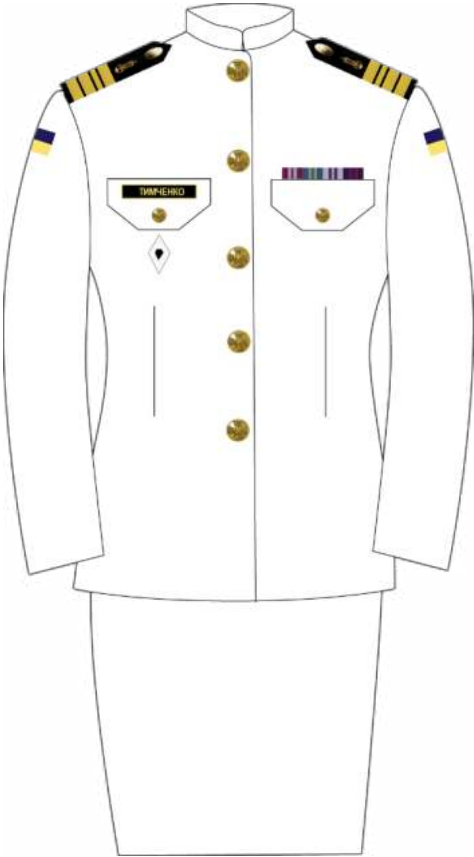
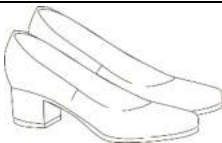
Повсякденна форма одягу	
Демісезонний період (плащ демісезонний) мал. 228	Демісезонний період (куртка демісезонна) мал. 229
	
 	
	

Повсякденна форма одягу	
Літній період (кітель) мал. 230	Літній період (куртка) мал. 231
	
	
	
	

Повсякденна форма одягу	
Літній період (куртка) мал. 232	Літній період (сорочка з довгими рукавами) мал. 233
	
	
	

Повсякденна форма одягу
Під час роботи у службових приміщеннях (пуловер) мал. 234

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу офіцерів та старшин ВМС ЗСУ	
Літній період (кітель) мал. 235	Літній період (тужурка) мал. 236
	
	
	

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу рядового складу ВМС ЗСУ	
Зимовий період (бушлат) мал. 237	Літній період (форменка) мал. 238
	
 	
	

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу рядового складу ВМС ЗСУ	
Літній період (форменка) мал. 239	Демісезонний період (фланелівка) мал. 240
	
	
	

Повсякденна форма одягу рядового одягу рядового складу ВМС ЗСУ	
Літній період (форменка) мал. 241	Демісезонний період (фланелівка) мал. 242

**Х. Польова форма одягу військовослужбовців
Збройних Сил України**

Таблиця 1

1-Г-Л мал. 243	1-Г-Л мал. 244
	

1-Г-Д
мал. 245

2-Г-Л мал. 246	2-Г-Л мал. 247
	

5-Г-Д мал. 248	5-Г-Д мал. 249
 A military uniform set consisting of a brown jacket with a high collar and a small patch on the left chest, camouflage trousers, and a camouflage beret. The outfit is displayed on a mannequin against a white background.	 A military uniform set consisting of a camouflage hooded jumpsuit with a high collar and a small patch on the left chest, and camouflage trousers. The outfit is displayed on a mannequin against a white background.

6-Г-Д мал. 250	6-Г-Д мал. 251
	

8-Г-3 мал. 252	1-Б-НБ-Л мал. 253
 A full-body camouflage suit (8-Г-3) displayed on a mannequin. The suit features a digital camouflage pattern in shades of green, brown, and tan. It includes a hood, a high collar, and a small black insignia on the left chest. The mannequin is wearing dark brown combat boots.	 A full-body camouflage suit (1-Б-НБ-Л) displayed on a mannequin. The suit features a digital camouflage pattern in shades of green, brown, and tan. It includes a bucket hat, a white balaclava, a green long-sleeved shirt, and a tan tactical belt. The mannequin is wearing dark brown combat boots.

1-Б-НБ-Л мал. 254	1-Б-НБ-Л мал. 255
 Full-body view of military uniform 1-Б-НБ-Л мал. 254. The uniform consists of a camouflage-patterned jacket with olive green panels on the chest and shoulders, a matching camouflage-patterned trousers, and a camouflage-patterned cap. The uniform is displayed on a mannequin wearing a white turtleneck and brown boots.	 Full-body view of military uniform 1-Б-НБ-Л мал. 255. The uniform consists of a camouflage-patterned jacket with olive green panels on the chest and shoulders, a matching camouflage-patterned trousers, and a camouflage-patterned cap. The uniform is displayed on a mannequin wearing a white turtleneck and brown boots.

2-Б-НБ-Л мал. 256	5-Б-НБ-3 мал. 257
	

Розміщення предметів спорядження військовослужбовця

Збройних Сил України

мал. 258

**ХІ. Морська службова форма одягу військовослужбовців
Військово-Морських Сил Збройних Сил України**

Таблиця 1

1-Г-Л мал. 259	2-Г-Л мал. 260
	

1-Г-Л мал. 261	1-Г-Д мал. 262
Uniform set 1-Г-Л (мал. 261) includes a blue camouflage beret, a dark blue beret with a gold anchor emblem, a dark blue short-sleeved polo shirt with a gold anchor emblem and three gold stripes on the chest, and blue camouflage trousers. The uniform is shown on a mannequin wearing brown shoes.	Uniform set 1-Г-Д (мал. 262) includes a dark blue beret with a gold anchor emblem, a dark blue long-sleeved jacket with a high collar, gold anchor emblems on the chest and sleeves, and three gold stripes on the chest, and blue camouflage trousers. The uniform is shown on a mannequin wearing brown shoes.

2-Г-Л мал. 263	5-Г-Д мал. 264
 A full-body jumpsuit in a blue and grey digital camouflage pattern, shown on a mannequin. Above the jumpsuit is a matching blue camouflage peaked cap. The jumpsuit has a high collar, a front zipper placket, and elasticated cuffs and ankles. It is paired with black tactical boots.	 A dark navy blue or black jacket with a high collar and a front zipper placket, shown on a mannequin. Below the jacket are blue and grey digital camouflage pants. Above the jacket is a matching blue camouflage peaked cap. The pants have a drawstring waist and elasticated ankles. The outfit is paired with black tactical boots.

5-Г-Д мал. 265	6-Г-Д мал. 266
	

6-Г-Д мал. 267	8-Г-3 мал. 268
	

1-Б-НБ-Л мал. 269	1-Б-НБ-Л мал. 270
Full-body view of a military uniform set 1-Б-НБ-Л (мал. 269). The uniform consists of a blue and white digital camouflage jacket and trousers. A black turtleneck is worn under the jacket. A tan tactical belt with pouches is worn around the waist. A tan bucket hat is shown above the head. The uniform is displayed on a black silhouette.	Full-body view of a military uniform set 1-Б-НБ-Л (мал. 270). The uniform consists of a blue and white digital camouflage jacket and trousers. A black turtleneck is worn under the jacket. A tan tactical belt with pouches is worn around the waist. A tan bucket hat is shown above the head. The uniform is displayed on a black silhouette.

1-Б-НБ-Л мал. 271	2-Б-НБ-Л мал. 272
	

5-Б-НБ-3

мал. 273

ХІІ. Окремі предмети форми одягу

Таблиця 1

Повсякденна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ЗСУ	
Під час роботи у службових приміщеннях поза строєм у демісезонний період (джермпер) мал. 274	Під час роботи у службових приміщеннях поза строєм у демісезонний період (джермпер з курткою) мал. 275
	
 	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ЗСУ	
Літній період (для осіб у військовому званні від полковника до генерала армії України ЗСУ поза строєм) мал. 276	Літній період (сорочка-поло) мал. 277
	
 	
	

XIV. Спортивна форма одягу

Таблиця 1

Спортивна форма одягу
мал. 278

Додаток 2

до Правил носіння військової
форми одягу та знаків
розрізнення
військовослужбовцями Збройних
Сил України, Державної
спеціальної служби транспорту
та ліцеїстами військових ліцеїв

МАЛЮНКИ

Знаків розрізнення до військової форми одягу

I. Погони вищого офіцерського складу Збройних Сил України
(крім ВМС ЗСУ)

Таблиця 1

Генерал Армії України		
		
До парадної форми одягу мал. 1	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 2	До польової форми одягу мал. 3

Генерал-полковник		
		
До парадної форми одягу мал. 4	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 5	До польової форми одягу мал. 6
Генерал-лейтенант		
		
До парадної форми одягу мал. 7	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 8	До польової форми одягу мал. 9

Генерал-майор		
		
До парадної форми одягу мал. 10	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 11	До польової форми одягу мал. 12

II. Погони вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Адмірал			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 13	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 14	Нарукавний знак розрізнення мал. 15	До службової морської форми одягу мал. 16
Генерал-полковник			
			
До парадної форми одягу мал. 17	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 18		До польової форми одягу мал. 19

Таблиця 2

Віце-адмірал			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 20	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 21	Нарукавний знак розрізнення мал. 22	До службової морської форми одягу мал. 23
Генерал-лейтенант			
			
До парадної форми одягу мал. 24	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 25	До польової форми одягу мал. 26	

Контр-адмірал			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 27	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 28	Нарукавний знак розрізнення мал. 29	До службової морської форми одягу мал. 30
Генерал-майор			
			
До парадної форми одягу мал. 31	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 32	До польової форми одягу мал. 33	

III. Погони старшого офіцерського складу Збройних Сил України (крім ВМС ЗСУ)

Таблиця 1

Полковник		
		
До парадної форми одягу мал. 34	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 35	До польової форми одягу мал. 36
Підполковник		
		
До парадної форми одягу мал. 37	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 38	До польової форми одягу мал. 39

Майор		
		
До парадної форми одягу мал. 40	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 41	До польової форми одягу мал. 42

IV. Погони старшого офіцерського складу ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Капітан 1 рангу			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 43	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 44	Нарукавний знак розрізнення мал. 45	До службової морської форми одягу мал. 46
Полковник			
			
До парадної форми одягу мал. 47	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 48	До службової форми одягу мал. 49	

Капітан 2 рангу			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 50	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 51	Нарукавний знак розрізнення мал. 52	До службової морської форми одягу мал. 53
Підполковник			
			
До парадної форми одягу мал. 54	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 55	До службової форми одягу мал. 56	

Капітан 3 рангу			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 57	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 58	Нарукавний знак розрізнення мал. 59	До службової морської форми одягу мал. 60
Майор			
			
До парадної форми одягу мал. 61	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 62	До службової форми одягу мал. 63	

V. Погони молодшого офіцерського складу Збройних Сил України
(крім ВМС ЗСУ)

Таблиця 1

Капітан		
		
До парадної форми одягу мал. 64	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 65	До польової форми одягу мал. 66
Старший лейтенант		
		
До парадної форми одягу мал. 67	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 68	До польової форми одягу мал. 69

Лейтенант		
		
До парадної форми одягу мал. 70	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 71	До польової форми одягу мал. 72
Молодший лейтенант		
		
До парадної форми одягу мал. 73	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 74	До польової форми одягу мал. 75

VI. Погони молодшого офіцерського складу ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Капітан-лейтенант			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 76	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 77	Нарукавний знак розрізнення мал. 78	До службової морської форми одягу мал. 79
Капітан			
			
До парадної форми одягу мал. 80	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 81	До службової форми одягу мал. 82	

Старший лейтенант			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 83	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 84	Нарукавний знак розрізнення мал. 85	До службової морської форми одягу мал. 86
Старший лейтенант			
			
До парадної форми одягу мал. 87	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 88	До службової форми одягу мал. 89	

Лейтенант			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 90	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 91	Нарукавний знак розрізнення мал. 92	До службової морської форми одягу мал. 93
Лейтенант			
			
До парадної форми одягу мал. 94	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 95	До службової форми одягу мал. 96	

Молодший лейтенант			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 97	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 98	Нарукавний знак розрізнення мал. 99	До службової морської форми одягу мал. 100
Молодший лейтенант			
			
До парадної форми одягу мал. 101	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 102	До службової форми одягу мал. 103	

VII. Погони сержантського складу Збройних Сил України
(крім ВМС ЗСУ)

Таблиця 1

Головний майстер-сержант ¹		
		
До парадної форми одягу мал. 104	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 105	До польової форми одягу мал.106
Старший майстер-сержант		
		
До парадної форми одягу мал. 107	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 108	До польової форми одягу мал. 109

Майстер-сержант		
		
До парадної форми одягу мал. 110	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 111	До польової форми одягу мал. 112
Штаб-сержант		
		
До парадної форми одягу мал. 113	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 114	До польової форми одягу мал. 115

Перший сержант		
		
До парадної форми одягу мал. 116	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 117	До польової форми одягу мал. 118
Старший сержант		
		
До парадної форми одягу мал. 119	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 120	До польової форми одягу мал. 121

Сержант		
		
До парадної форми одягу мал. 122	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 123	До польової форми одягу мал. 124
Молодший сержант		
		
До парадної форми одягу мал. 125	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 126	До польової форми одягу мал. 127

VIII. Погони старшинського та сержантського складу ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Головний майстер-старшина			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 128	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 129	Нарукавний знак розрізнення мал. 130	До службової морської форми одягу мал. 131
Головний майстер-сержант			
			
До парадної форми одягу мал. 132	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 133	До польової форми одягу мал. 134	

Старший майстер-старшина			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 135	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 136	Нарукавний знак розрізнення мал. 137	До службової морської форми одягу мал. 138
Старший майстер-сержант			
			
До парадної форми одягу мал. 139	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 140	До польової форми одягу мал. 141	

Майстер-старшина			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 142	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 143	Нарукавний знак розрізнення мал. 144	До службової морської форми одягу мал. 145
Майстер-сержант			
			
До парадної форми одягу мал. 146	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 147	До польової форми одягу мал. 148	

Штаб-старшина			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 149	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 150	Нарукавний знак розрізнення мал. 151	До службової морської форми одягу мал. 152
Штаб-сержант			
			
До парадної форми одягу мал. 153	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 154	До польової форми одягу мал. 155	

Головний корабельний старшина			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 156	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 157	Нарукавний знак розрізнення мал. 158	До службової морської форми одягу мал. 159
Перший сержант			
			
До парадної форми одягу мал. 160	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 161	До польової форми одягу мал. 162	

Головний старшина			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 163	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 164	Нарукавний знак розрізнення мал. 165	До службової морської форми одягу мал. 166
Старший сержант			
			
До парадної форми одягу мал. 167	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 168	До польової форми одягу мал. 169	

Старшина 1 статті			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 170	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 171	Нарукавний знак розрізнення мал. 172	До службової морської форми одягу мал. 173
Сержант			
			
До парадної форми одягу мал. 174	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 175	До польової форми одягу мал. 176	

Старшина 2 статті			
			
До літньої парадної форми одягу мал. 177	До повсякденної форми одягу мал. 178	Нарукавний знак розрізнення мал. 179	До службової морської форми одягу мал. 180
Молодший сержант			
			
До парадної форми одягу мал. 181	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 182	До польової форми одягу мал. 183	

ІХ. Погони рядового складу Збройних Сил України
(крім ВМС ЗСУ)

Таблиця 1

Старший солдат		
		
До парадної форми одягу мал. 184	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 185	До польової форми одягу мал. 186
Солдат		
		
До парадної форми одягу мал. 187	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 188	До польової форми одягу мал. 189

Військовослужбовцям у військовому званні “рекрут” знаки розрізнення не передбачені.

Погони рядового складу ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Старший матрос		
		
До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 190	Нарукавний знак розрізнення мал. 191	До службової морської форми одягу мал. 192
Старший матрос берегових частин ВМС		
		
До парадної форми одягу мал. 193	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 194	До польової форми одягу мал. 195

Матрос		
		
До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 196	Нарукавний знак розрізнення мал. 197	До службової морської форми одягу мал. 198
Матрос берегових частин ВМС		
		
До парадної форми одягу мал. 199	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 200	До польової форми одягу мал. 201

Військовослужбовцям у військовому званні “рекрут” знаки розрізнення не передбачені.

**Х. Погони курсантів військових навчальних закладів
Збройних Сил України (крім ВМС ЗСУ)**

Таблиця 1

Старший сержант		
		
До парадної форми одягу мал. 202	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 203	До польової форми одягу мал. 204
Сержант		
		
До парадної форми одягу мал. 205	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 206	До польової форми одягу мал. 207

Молодший сержант		
		
До парадної форми одягу мал. 208	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 209	До польової форми одягу мал. 210
Старший курсант		
		
До парадної форми одягу мал. 211	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 212	До польової форми одягу мал. 213

Курсант		
		
До парадної форми одягу мал. 214	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 215	До польової форми одягу мал. 216

XI. Погони курсантів військових навчальних закладів ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Головний старшина		
		
До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 217	Нарукавний знак розрізнення мал. 218	До службової морської форми одягу мал. 219
Старшина 1 статті		
		
До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 220	Нарукавний знак розрізнення мал. 221	До службової морської форми одягу мал. 222

Старшина 2 статті		
		
До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 223	Нарукавний знак розрізнення мал. 224	До службової морської форми одягу мал. 225
Старший курсант		
		
До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 226	Нарукавний знак розрізнення мал. 227	До службової морської форми одягу мал. 228

Курсант		
		
До парадної форми одягу мал. 229	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 230	До службової морської форми одягу мал. 231

ХІІ. Погони ліцеїстів військових ліцеїв Збройних Сил України

Таблиця 1

Старший віце-сержант		
		
До парадної форми одягу мал. 232	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 233	До польової форми одягу мал. 234
Віце-сержант		
		
До парадної форми одягу мал. 235	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 236	До польової форми одягу мал. 237

Молодший віце-сержант		
		
До парадної форми одягу мал. 238	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 239	До польової форми одягу мал. 240
Ліцеїст		
		
До парадної форми одягу мал. 241	До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 242	До польової форми одягу мал. 243

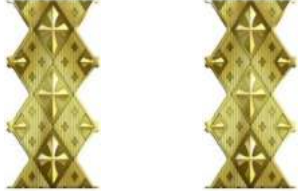
ХІІІ. Погони вихованців Військово-морського ліцею

Таблиця 1

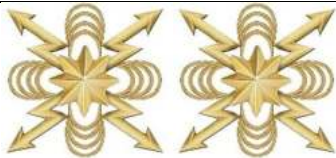
Головний віце-старшина		
		
До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 244	Нарукавний знак розрізнення мал. 245	До службової морської форми одягу мал. 246
Віце-старшина 1 статті		
		
До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 247	Нарукавний знак розрізнення мал. 248	До службової морської форми одягу мал. 249

Віце-старшина 2 статті		
		
До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 250	Нарукавний знак розрізнення мал. 251	До службової морської форми одягу мал. 252
Ліцеїст		
		
До повсякденної форми одягу та сорочки мал. 253	Нарукавний знак розрізнення мал. 254	До службової морської форми одягу мал. 255

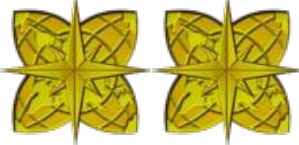
**XIV. Емблеми на комір парадної та повсякденної форми одягу
Збройних Сил України**

№ з/п	Приналежність	Емблема
1	2	3
	Емблеми вищого офіцерського складу	 мал. 256
1	Загальновійськова	 мал. 257
2	Авіація (льотний склад, спеціалісти бойового управління авіацією, інженерно-авіаційної служби та авіаційно-технічного забезпечення)	 мал. 258
3	Військово-Морські Сили	 мал. 259

1	2	3
4	Десантно-штурмові війська та спеціалісти повітрянодесантної служби видів і родів військ	 мал. 260
5	Сили спеціальних операцій	 мал. 261
6	Спеціалісти тилового (матеріально-технічного) забезпечення (логістики) всіх видів і родів військ	 мал. 262
7	Механізовані війська	 мал. 263
8	Танкові війська, танкові підрозділи родів військ та спеціалісти бронетанкової служби	 мал. 264
9	Ракетні війська та артилерія, артилерійські підрозділи родів військ, спеціалісти служби ракетно-артилерійського озброєння	 мал. 265
10	Інженерні війська та спеціалісти інженерного озброєння	 мал. 266

1	2	3
11	Війська зв'язку, спеціалісти автоматизованих систем управління, захисту інформації та кібернетичної безпеки	 мал. 267
12	Війська радіаційного, хімічного та бактеріологічного захисту, спеціалісти екологічної безпеки	 мал.268
13	Війська протиповітряної оборони СВ ЗСУ та зенітні ракетні війська ПС ЗСУ та спеціалісти зенітного ракетного озброєння	 мал. 269
14	Радіотехнічні війська ПС ЗСУ та спеціалісти радіотехнічного озброєння	 мал. 270
15	Медична служба	 мал. 271
16	Ветеринарна медицина	 мал. 272
17	Автомобільні частини та підрозділи, спеціалісти автотехнічного забезпечення та військові водії	 мал. 273

1	2	3
18	Служба військових сполучень і перевезень, спеціалісти транспортного забезпечення	 мал. 274
19	Юридична служба та спеціалісти цивільно-військового співробітництва	 мал. 275
20	Військова служба правопорядку у Збройних Силах України (військова поліція)	 мал. 276
21	Військові диригенти та музиканти	 мал. 277
22	Спеціалісти фінансового забезпечення	 мал. 278
23	Частини радіоелектронної боротьби та радіоелектронної розвідки	 мал. 279
24	Підрозділи морської піхоти ВМС	 мал. 280

1	2	3
25	Армійська авіація	 мал. 281
26	Військово-топографічна служба	 мал. 282
27	Державна спеціальна служба транспорту	

Примітка. Емблеми кріпляться на комірці кітеля відповідно до спеціальності військовослужбовців та незалежно від виду, роду військ, до якого належать військова частина, підрозділ тощо.

XV. Нарукавні та нагрудні знаки військовослужбовців Збройних Сил України

№ з/п	Приналежність	Знак
1	2	3
1	Міністр оборони України та Головнокомандувач Збройних Сил України	 мал. 284
2	Апарат Головнокомандувача Збройних Сил України	 мал. 284 а
3	Міністерство оборони України ²	 мал. 285

1	2	3	
4	Генеральний штаб ЗСУ ²	 мал. 286	
5	Сухопутні війська ЗСУ	 Загальновійськовий мал. 287	 Ракетні війська та артилерія мал. 288
		 Танкові війська мал. 289	 Механізовані війська мал. 290

1	2	3	
		 Військова служба правопорядку мал. 291	 Інженерні та війська зв'язку мал. 292
		 Протиповітряна оборона сухопутних військ мал. 293	 Гірська піхота мал. 294
		 Армійська авіація мал. 295	

1	2	3	
6	Медична служба	 мал. 296	
7	Державна спеціальна служба транспорту	 мал. 297	
8	Повітряні Сили Збройних Сил України	 Загальний мал. 298	 Зенітно-ракетні війська мал. 299

1	2	3	
		 Авіація ПС мал. 300	 Радіо-технічні війська мал. 301
9	Військово-Морські Сили Збройних Сил України	 Загальний мал. 302	 Берегові війська мал. 303
		 Морська авіація мал. 304	 Морська піхота мал. 305

1	2	3
10	Десантно-штурмові війська Збройних Сил України	 мал. 306
11	Сили спеціальних операцій Збройних Сил України	 мал. 307
12	Військові диригенти та музиканти	 мал. 308

1	2	3
13	Почесна варта Збройних Сил України	 мал. 309
14	Військовий ліцей імені Івана Богуна	 мал. 310
15	Військово-морський ліцей	 мал. 311
16	Нагрудний знак – прізвище військовослужбовця для польової форми одягу	 мал. 312

1	2	3
17	Нагрудний знак – прізвище військовослужбовця для сорочки-поло (за кольором)	 мал. 313
18	Нагрудний знак – прізвище військовослужбовця для морської службової форми одягу	 мал. 314
19	Нагрудний знак – прізвище військовослужбовця для куртки костюма- утеплювача та сорочки-поло (за кольором)	 мал. 315
20	Нагрудний знак – приналежність до Збройних Сил України для польової форми одягу	 мал. 316

1	2	3
21	Нагрудний знак – приналежність до Збройних Сил України для сорочки- поло (за кольором)	 мал. 317
22	Нагрудний знак – приналежність до Збройних Сил України для морської службової форми одягу	 мал. 318
23	Нагрудний знак – приналежність до Збройних Сил України для куртки костюма-утеплювача (за кольором)	 мал. 319
24	Знак “Державний Прапор України” Сухопутних військ Збройних Сил України	 мал. 320

1	2	3
25	Знак “Державний Прапор України” Повітряних Сил Збройних Сил України	 мал. 321
26	Знак “Державний Прапор України” Військово-Морських Сил Збройних Сил України	 мал. 322
27	Знак “Державний Прапор України” Сил спеціальних операцій Збройних Сил України	 мал. 323
28	Нагрудний знак “санітарний ідентифікатор” на бронежилет	 мал. 324

XVI. Берети та пілотки

№ з/п	Приналежність	Назва кольору (колір)	Берет
1	2	3	4
1	Загально-військовий	Степ (світло-оливковий)	 мал. 325
2	Повітряні Сили	Грозове небо (сіро-синій)	 мал. 326
3	Військово-Морські Сили	Ескадра (темно-синій)	 мал. 327
4	Десантно-штурмові війська Збройних Сил України	Марун (темно-бордовий)	 мал. 328
5	Сили спеціальних операцій	Сталь (світло-сірий)	 мал. 329

1	2	3	4
6	Танкові війська	Темна ніч (чорний)	 мал. 330
7	Ракетні війська та артилерія	Полум'я (яскраво-червоний)	 мал. 331
8	Підрозділи морської піхоти та підрозділи спеціального призначення ВМС	Морська хвиля (синьо-зелений)	 мал. 332
9	Президентський полк	Малина (пурпур)	 мал. 333
10	Військова служба правопорядку	Світло-червоний	 мал. 334

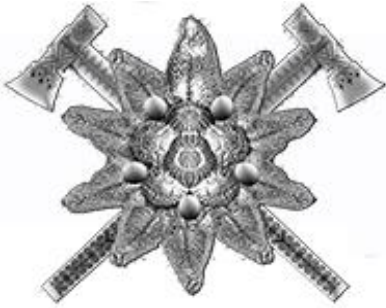
1	2	3	4
11	Гірська піхота	Ґрунт (темно-сірий)	 мал. 335
12	Армійська авіація	Оливковий із синім кантом	 мал. 336
13	Авіація Повітряних Сил	Сіро-синій	 мал. 337
14	Морська авіація	Чорний з білим кантом	 мал. 338

XVII. Беретні знаки та знаки на кашкет

№ з/п	Приналежність	Колір	Знак
1	2	3	4
1	Беретний знак загальновійськовий	Жовтий метал (темна бронза)	 мал. 339
2	Беретний знак Повітряних Сил	Жовтий метал (темна бронза)	 мал. 340
3	Знак Авіації (на пілотку)	Жовтий метал (темна бронза)	 мал. 341

1	2	3	4
4	Беретний знак Військово- Морських Сил	Жовтий метал (темна бронза)	 мал. 342
5	Беретний знак Десантно- штурмових військ (у тому числі на пілотку)	Жовтий метал (темна бронза)	 мал. 343
6	Беретний знак Сил спеціальних операцій	Жовтий метал (бронза) з білим металом (чорнене срібло)	 мал. 344
7	Беретний знак танкових військ	Жовтий метал (темна бронза)	 мал. 345

1	2	3	4
8	Беретний знак протиповітряної оборони та зенітно-ракетних військ	Жовтий метал (темна бронза)	 мал. 346
9	Беретний знак радіотехнічних військ та військ зв'язку	Жовтий метал (темна бронза)	 мал. 347
10	Беретний знак ракетних військ та артилерії	Жовтий метал (темна бронза)	 мал. 348
11	Беретний знак механізованих військ	Жовтий метал (темна бронза)	 мал. 349

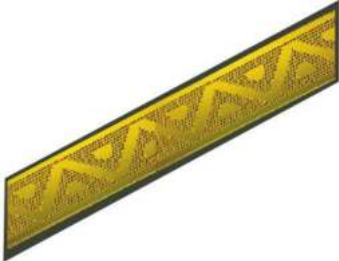
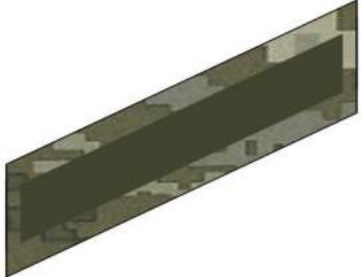
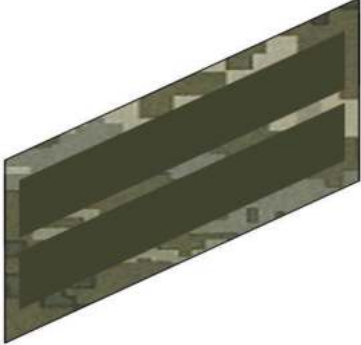
1	2	3	4
12	Беретний знак морської піхоти та підрозділів спеціальних операцій ВМС	Жовтий метал (темна бронза)	 мал. 350
13	Беретний знак гірської піхоти	Білий метал (чорнене срібло)	 мал. 351
14	Беретний знак Військової служби правопорядку	Білий метал (чорнене срібло)	 мал. 352
15	Беретний знак Окремого Київського полку Президента України	Жовтий метал (темна бронза)	 мал. 353

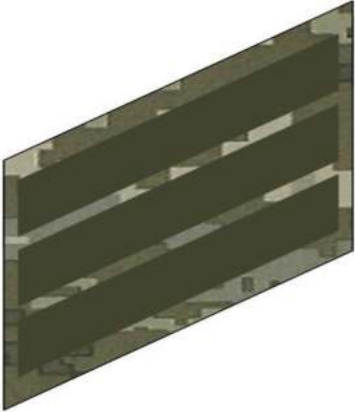
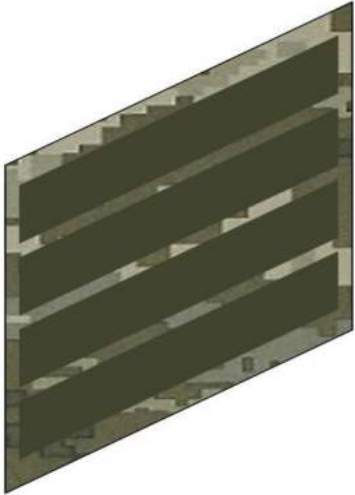
1	2	3	4
16	Беретний знак 101 окремої бригади охорони Генерального штабу Збройних Сил України	Білий метал (чорнене срібло)	 мал. 354
17	Державна спеціальна служба транспорту	Жовтий метал (темна бронза)	 мал. 355
18	Знак на кашкет для Сухопутних військ	Жовтий метал	 мал. 356
19	Знак на кашкет для Повітряних Сил	Жовтий метал	 мал. 357

1	2	3	4
20	Знак на кашкет для Військово- Морських Сил	Жовтий метал	 мал. 358
21	Знак на польовий (морський службовий) кашкет	вишитий (тканий)	 мал. 359 мал. 360
22	Кокарда на кашкет-безкозирку	Жовтий метал	 мал. 361

**XVII. Нарукавні знаки відповідно до курсів навчання курсантів
військових навчальних закладів Збройних Сил України**

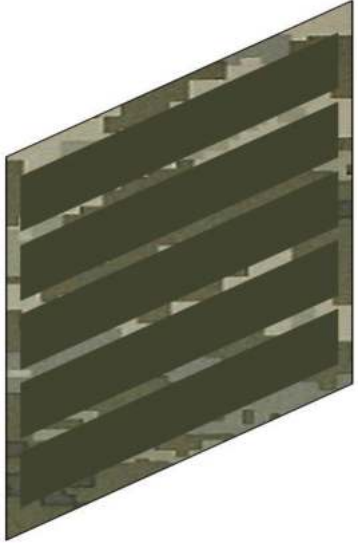
Таблиця 1

№ з/п	Приналежність	Нарукавний знак	
		3	4
1	На 1 курсі мал. 362	До парадної та повсякденної форми одягу 	До польової форми одягу
2	На 2 курсі мал. 363	До парадної та повсякденної форми одягу 	До польової форми одягу

1	2	3	4
3	На 3 курсі мал. 364	До парадної та повсякденної форми одягу 	До польової форми одягу
4	На 4 курсі мал. 365	До парадної та повсякденної форми одягу 	До польової форми одягу

Продовження додатка 2

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
5	На 5 курсі мал. 366	До парадної та повсякденної форми одягу 	До польової форми одягу

Таблиця 2

Розміри предмета

Розміри предмета до парадної форми одягу			
№ курсу	висота сторін, мм	довжина діагоналі, мм	ширина діагоналі, мм
1 курс	17±1	57±1	15±1
2 курс	30±1	57±1	15±1
3 курс	45±1	57±1	15±1
4 курс	60±1	57±1	15±1
5 курс	75±1	57±1	15±1
Розміри предмета до польової форми одягу			
№ курсу	висота сторін, мм	довжина діагоналі, мм	ширина діагоналі, мм
1 курс	20±1	57±1	15±1
2 курс	37±1	57±1	15±1
3 курс	53±1	57±1	15±1
4 курс	70±1	57±1	15±1
5 курс	85±1	57±1	15±1

XVIII. Ремені та аксесуари військовослужбовців Збройних Сил України

№ з/п	Приналежність	Предмет
1	2	3
1	Пояс парадний з пряжкою	 мал. 367
2	Пояс парадний з пряжкою для Сил спеціальних операцій	 мал. 368
3	Пояс парадний з пряжкою для сержантського та рядового складу	 мал. 369
4	Ремінь до штанів	 мал. 370
5	Ремінь брючний для польової форми одягу	 мал. 371

1	2	3
6	Затискач для краватки	 мал. 372
7 ³	Аксельбант для офіцерів	 мал. 373
8 ⁴	Плечовий шнур для рядового та сержантського складу	 мал. 374

1	2	3
9 ⁵	Плечовий шнур для ліцеїстів	 мал. 375
10 ⁶	Табличка з прізвищем військовослужбовця	 мал. 376

¹ На знаках розрізнення військовослужбовців у військовому званні “головний майстер-сержант” та “головний майстер-старшина”, на час перебування на посаді “головний сержант Збройних Сил України” розміщують зірку між широким шевроном та дугоподібною личкою.

² Базовий колір нарукавного знака за основним кольором повсякденної форми одягу.

³ Право на носіння мають генерали, адмірали та офіцери на парадах, під час вручення державних нагород, бойових прапорів, складання Військової присяги, випуску вищих військових навчальних закладів та інших урочистих заходів, у складі почесної варти, у дні свят на урочистих заходах, офіційних прийомах і під час покладання вінків до пам’ятників і на могили воїнів.

⁴ Право на носіння мають військовослужбовці, які проходять військову службу за контрактом на посадах солдатів і матросів, сержантів і старшин,

курсанти військових навчальних закладів, військовослужбовці строкової військової служби на парадах, під час вручення державних нагород, бойових прапорів, складання Військової присяги, у складі почесної варти, у дні свят на урочистих заходах, офіційних прийомах і під час покладання вінків до пам'ятників і на могили воїнів.

⁵ Право на носіння мають вихованці військових ліцеїв на парадах, у дні свят на урочистих заходах.

⁶ Право на носіння мають генерали, адмірали, офіцери, сержанти і старшини. Обов'язково на урочистих засіданнях, офіційних прийомах, а також в інших випадках за рішенням командира (начальника).

Розміщуються на правій стороні:

на кітелі в центрі клапана кишені від краю шва;

на джемпері на рівні нагрудної кишені;

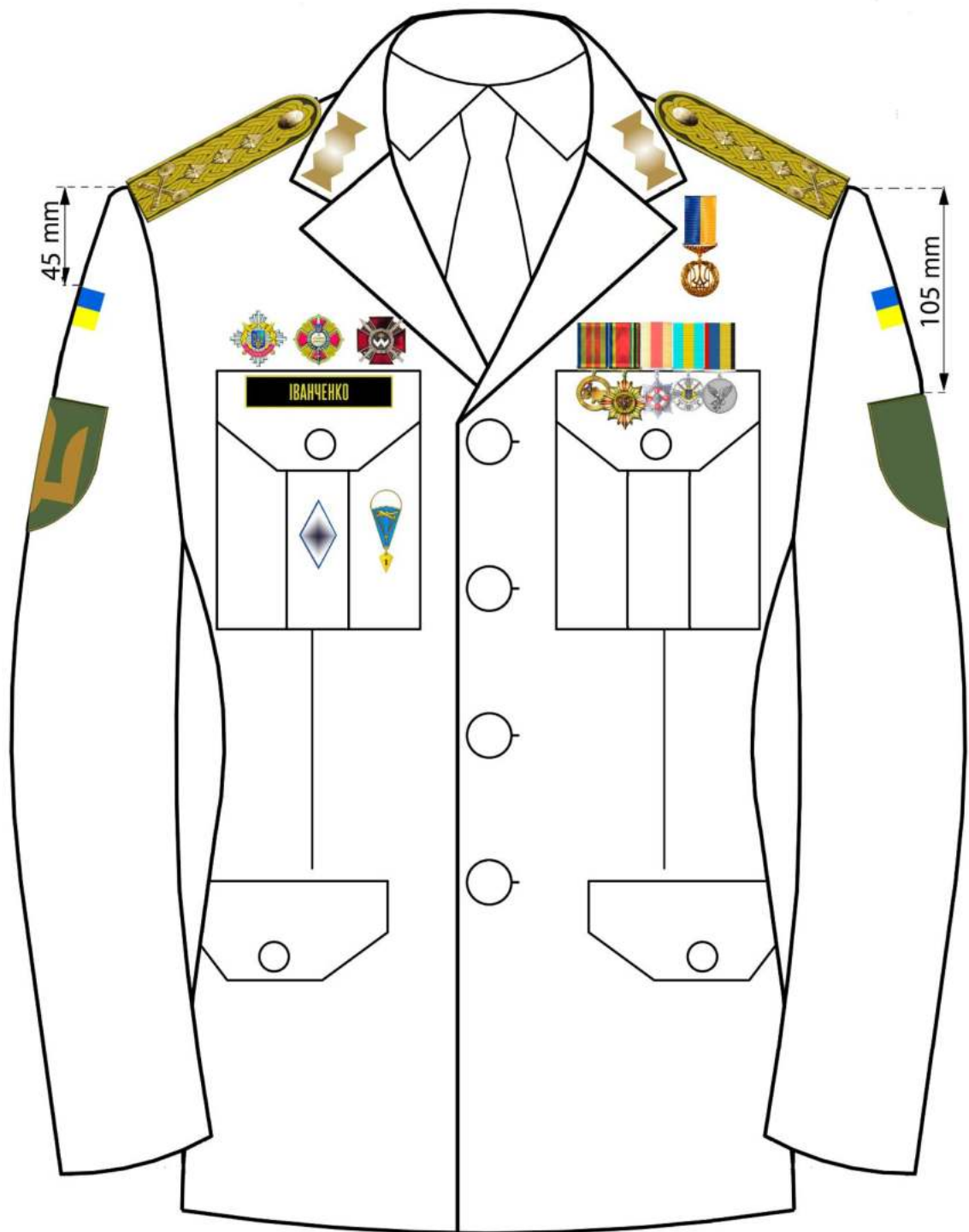
на сорочці в центрі клапана кишені від краю шва.

Додаток 3

до Правил носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту та ліцеїстами військових ліцеїв

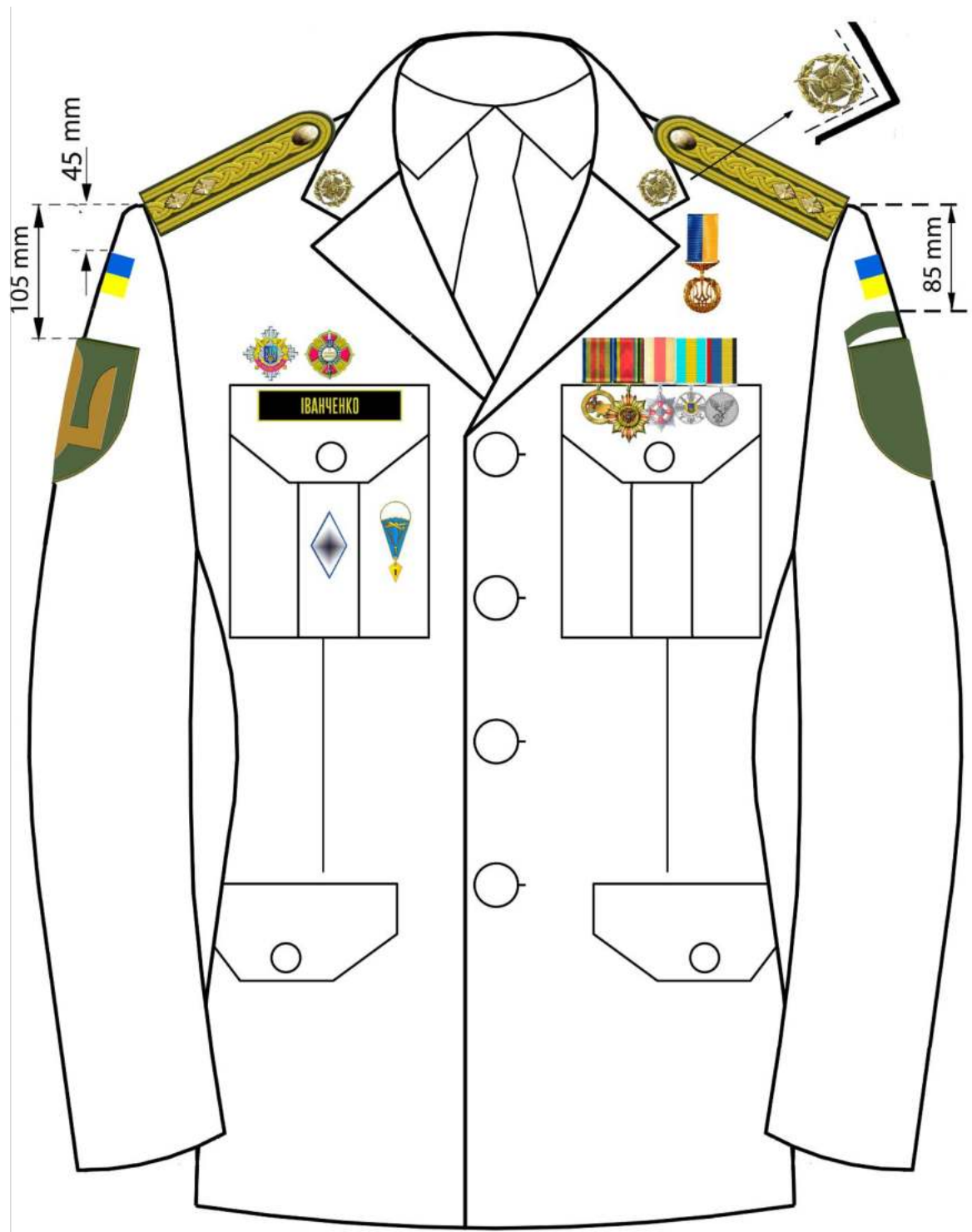
МАЛЮНКИ

розташування на військовій формі одягу нагород та іншої символіки

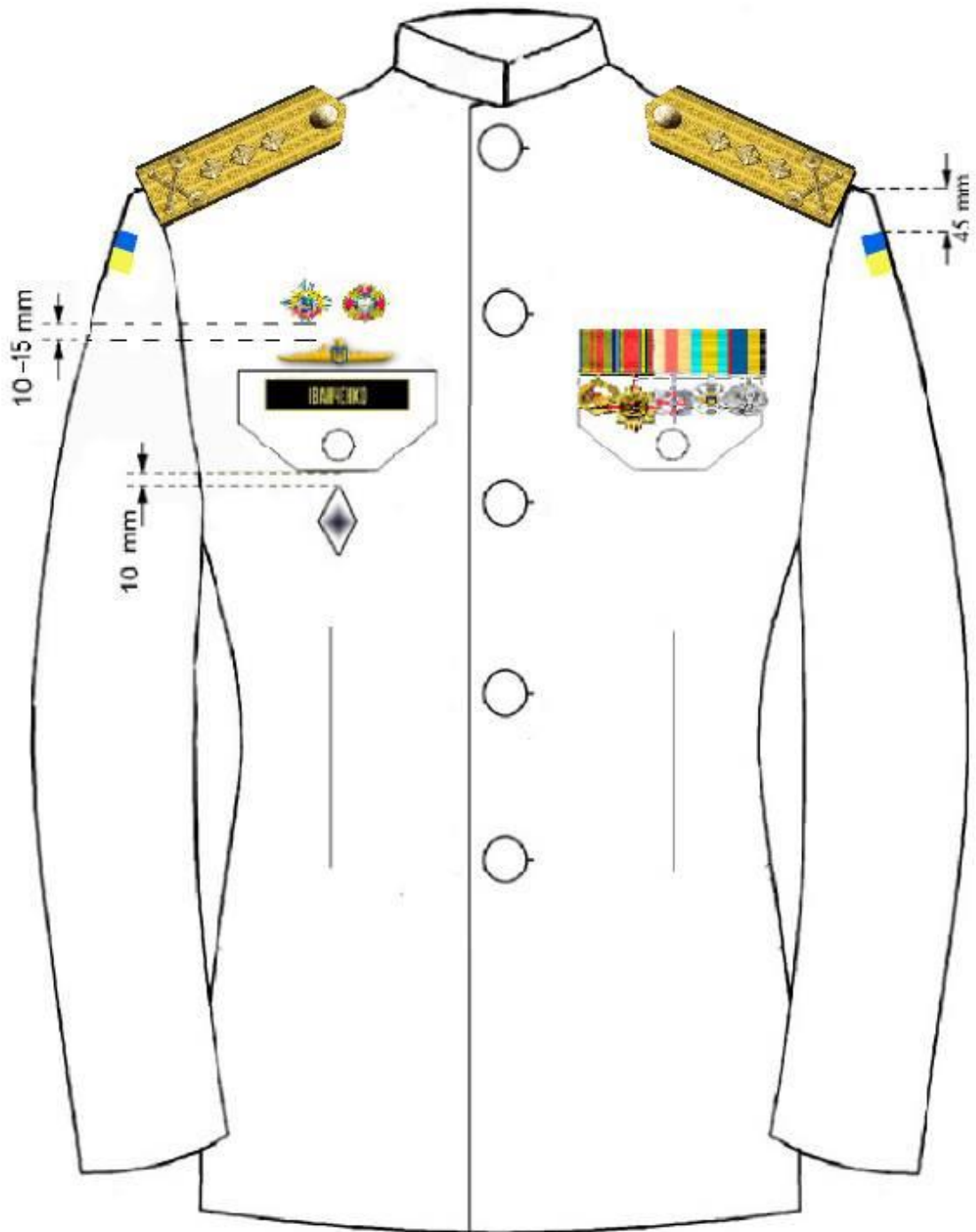
На парадному кітелі генералів Збройних Сил України

мал. 1

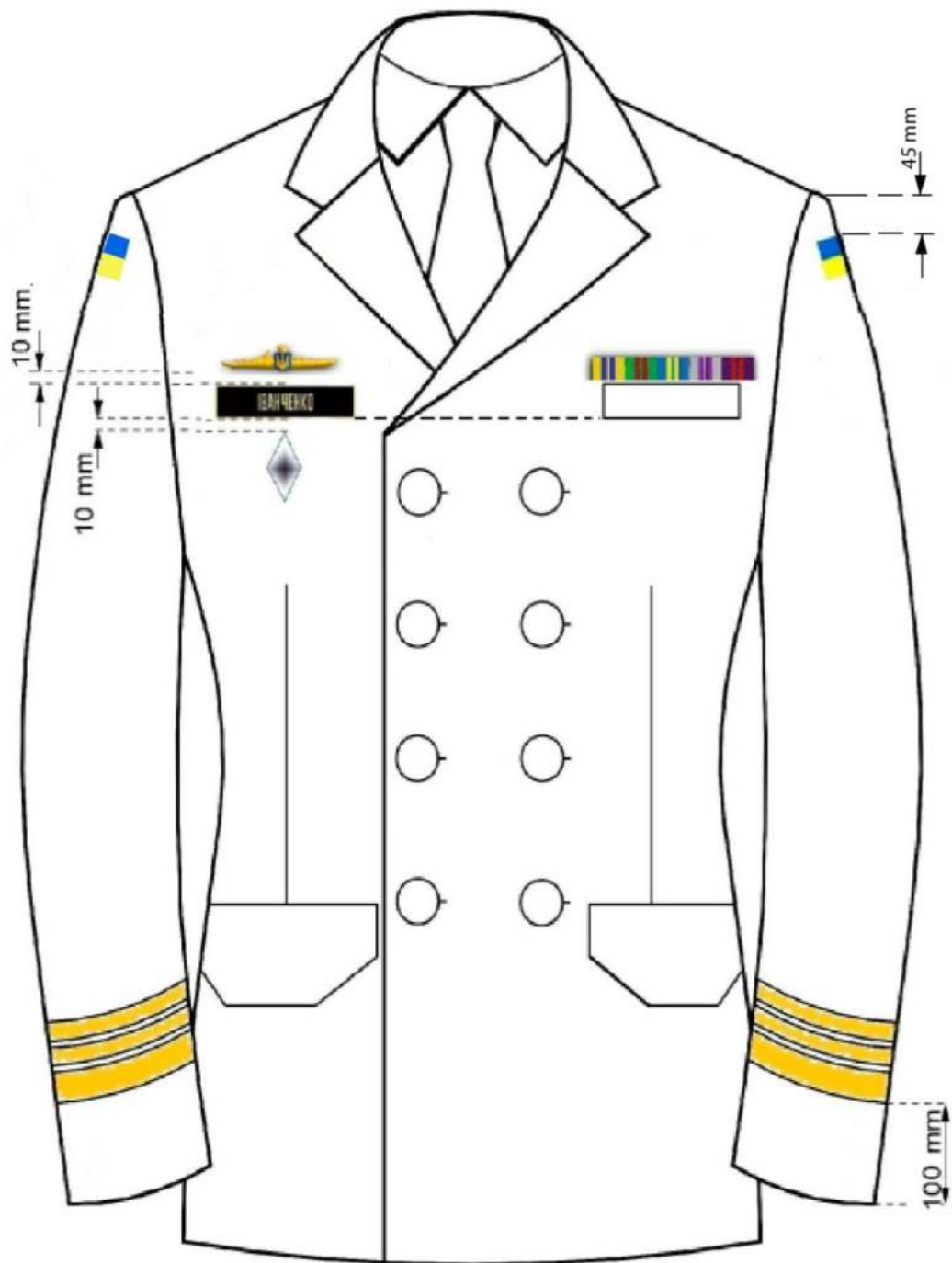
**На парадному кітелі офіцерського, сержантського та рядового складу
Збройних Сил України**

мал. 2

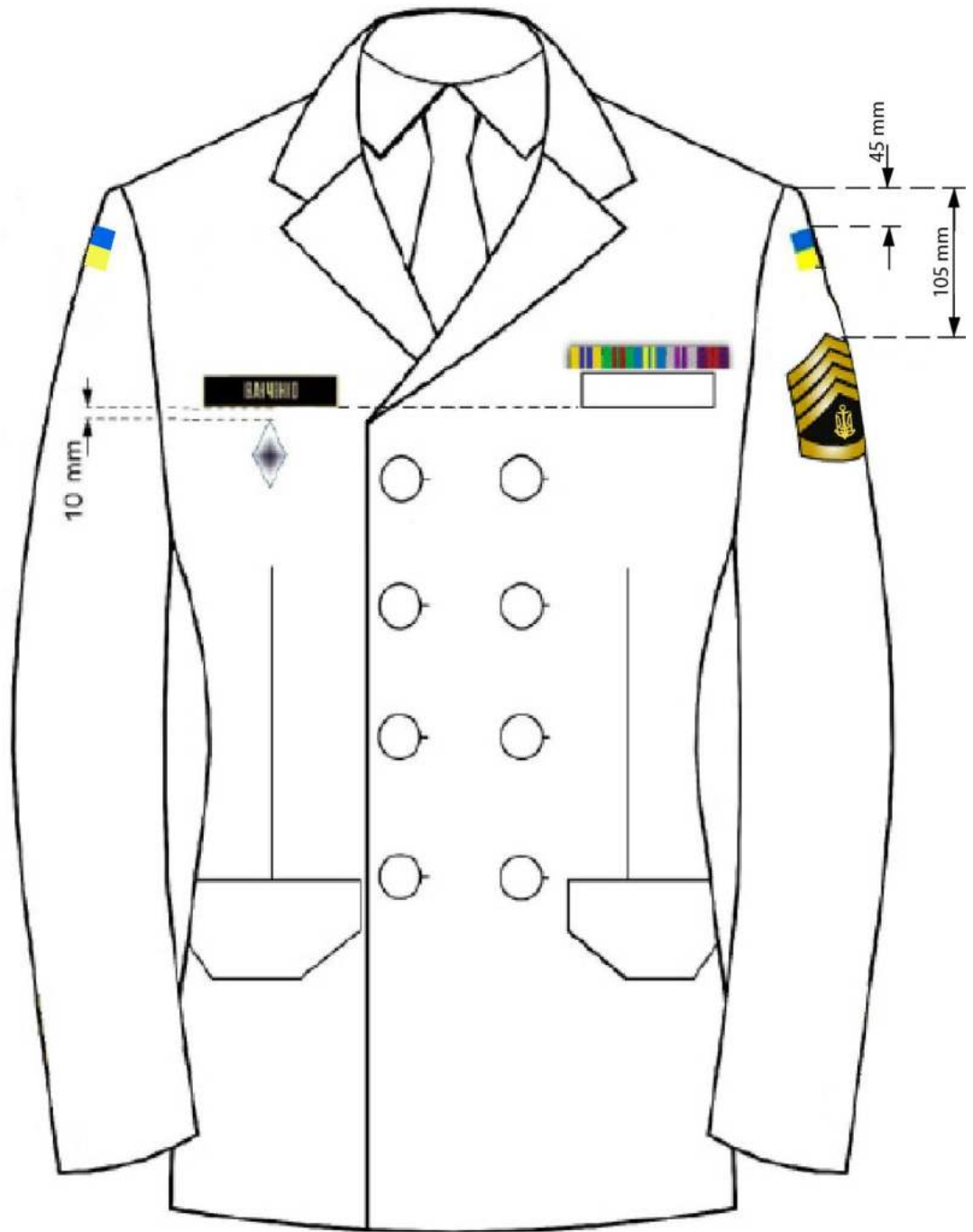

**На парадному кітелі військовослужбовців
Військово-Морських Сил Збройних Сил України**

мал. 3

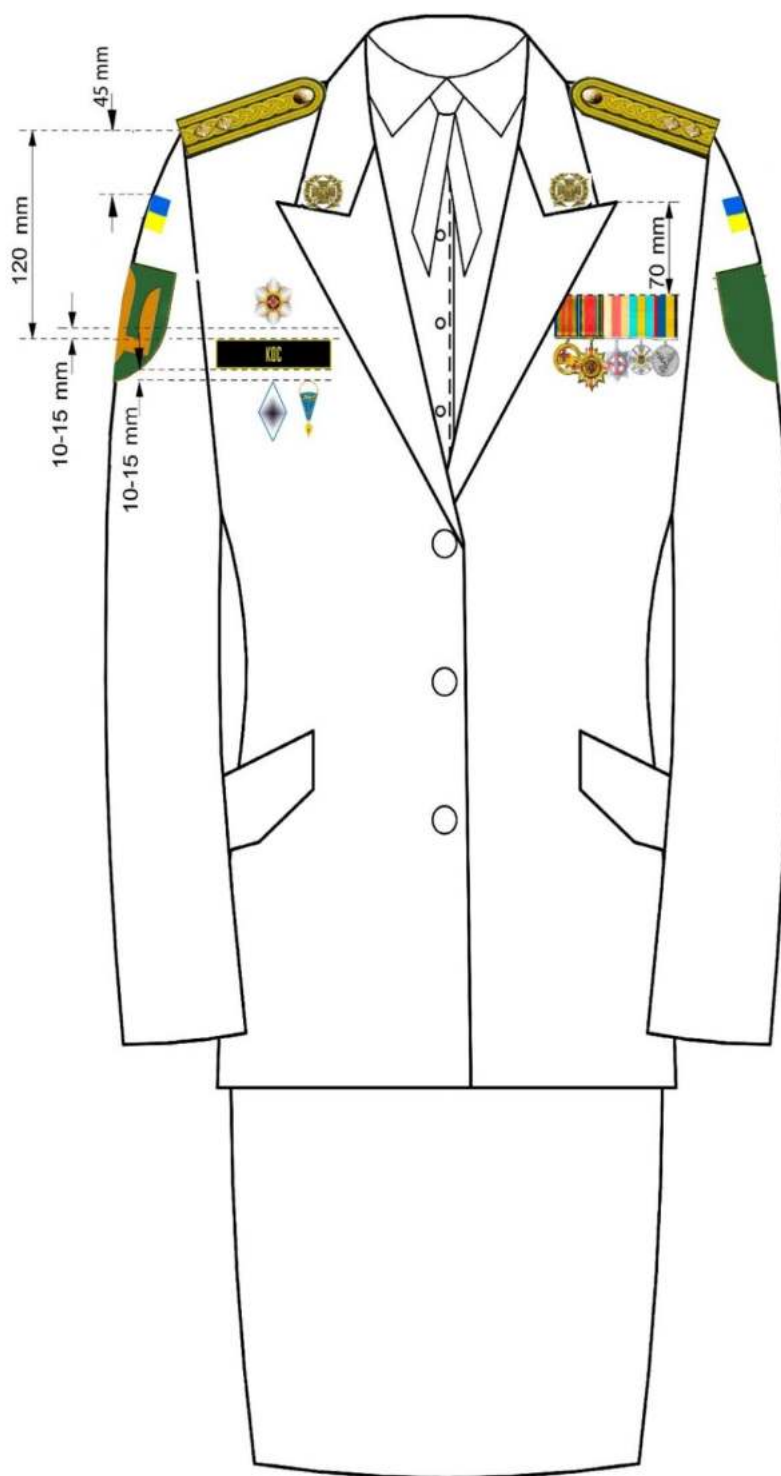
**На тужурці офіцерів
і старшин у корабельному званні від штаб-старшини і вище
Військово-Морських Сил Збройних Сил України**

**На тужурці старшин у корабельному званні до головного корабельного
старшини включно**

Військово-Морських Сил Збройних Сил України

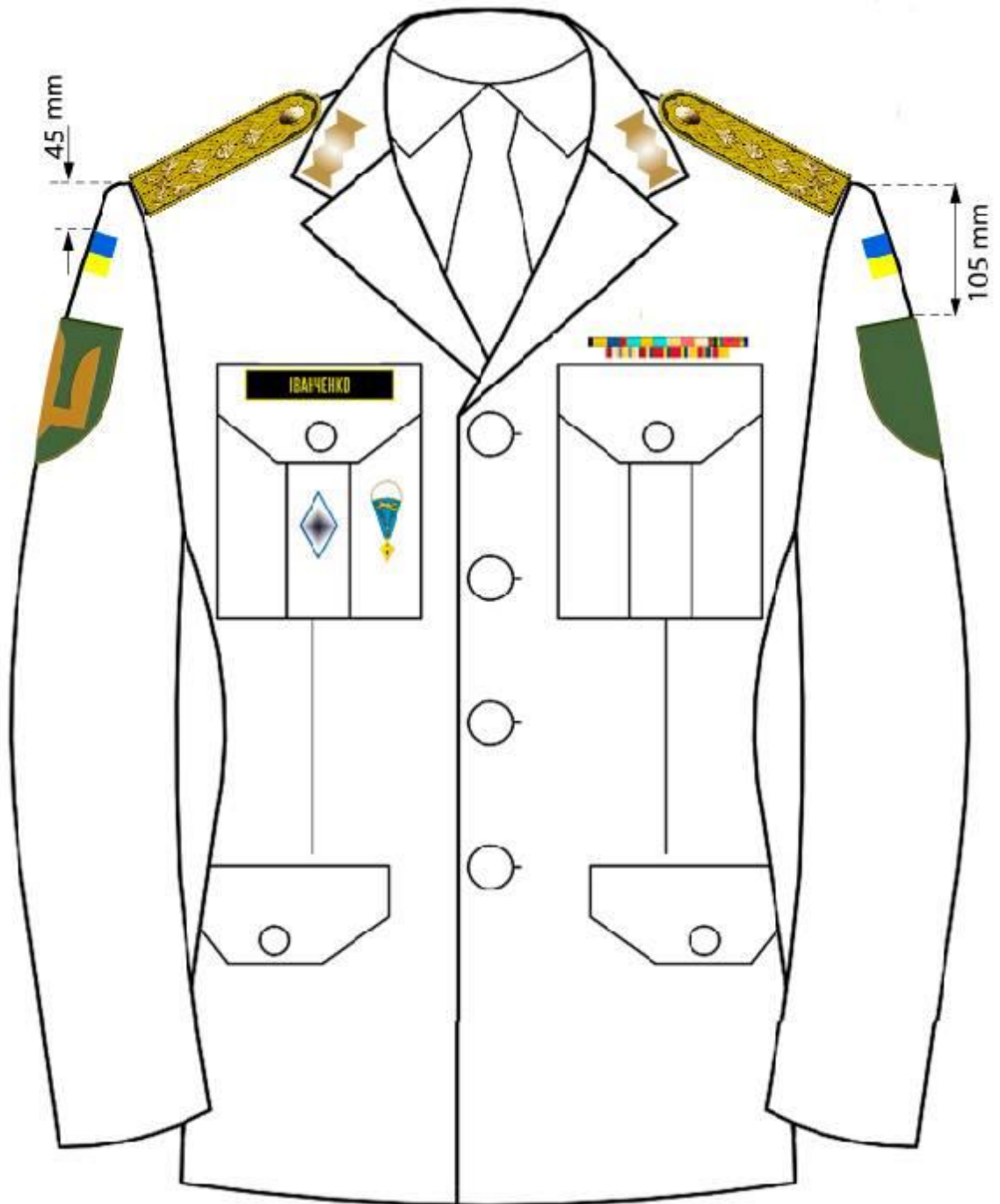
мал. 5

На парадному кітелі військовослужбовців-жінок

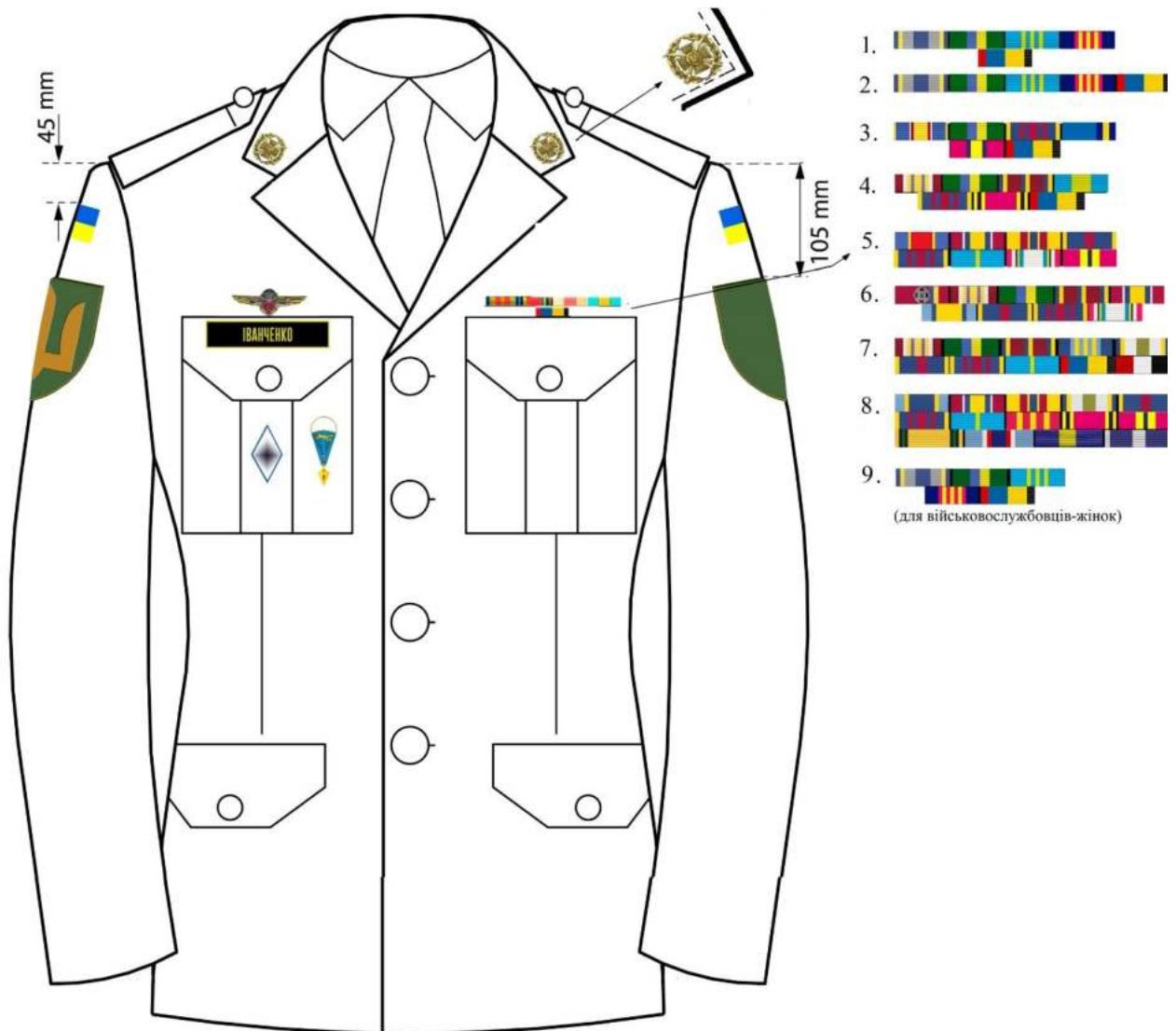
Збройних Сил України

мал. 6

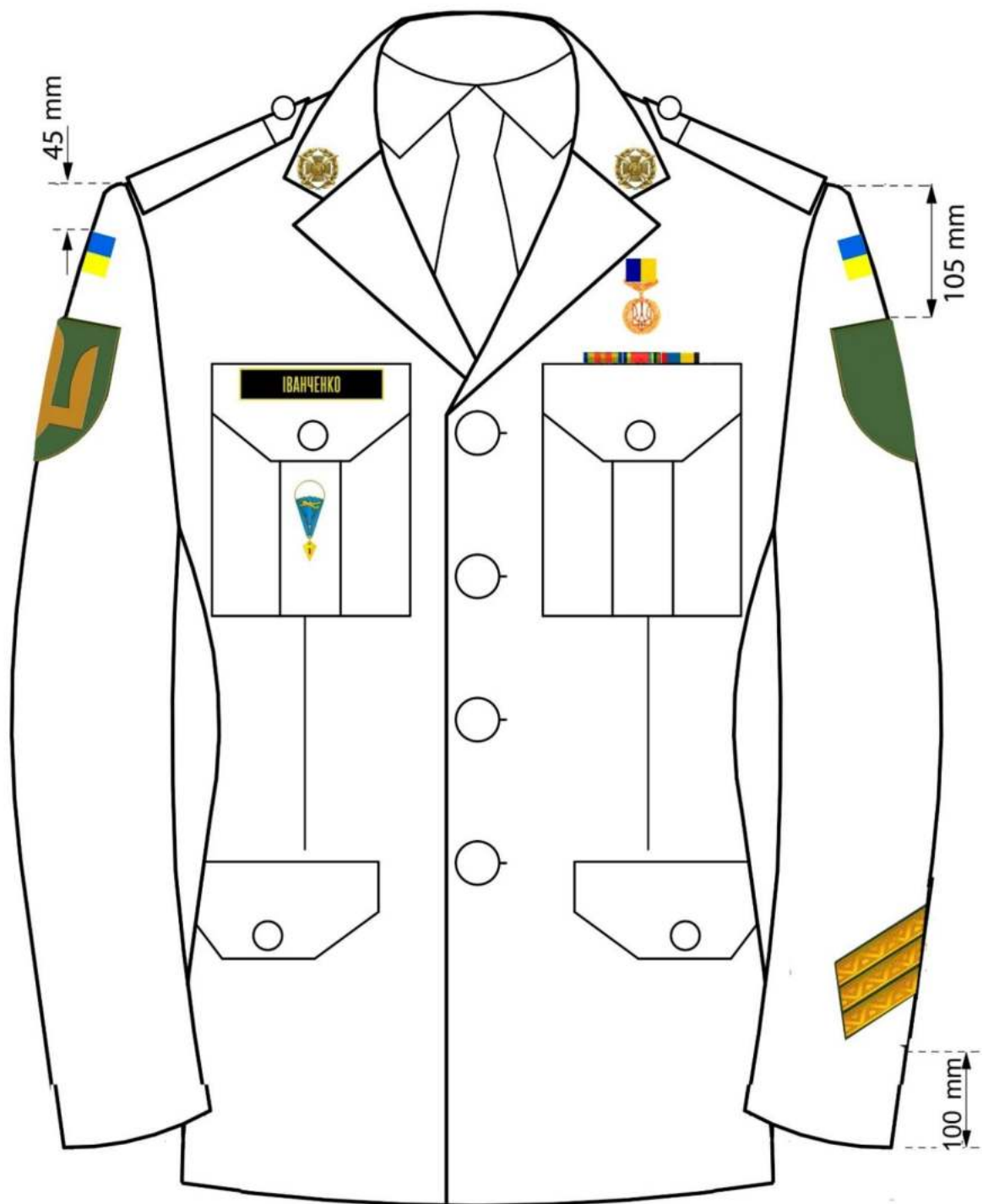
**На парадно-вихідному та повсякденному кітелі генералів
Збройних Сил України**

мал. 7

**На парадно-вихідному та повсякденному кітелі офіцерського,
сержантського та рядового складу Збройних Сил України**

мал. 8

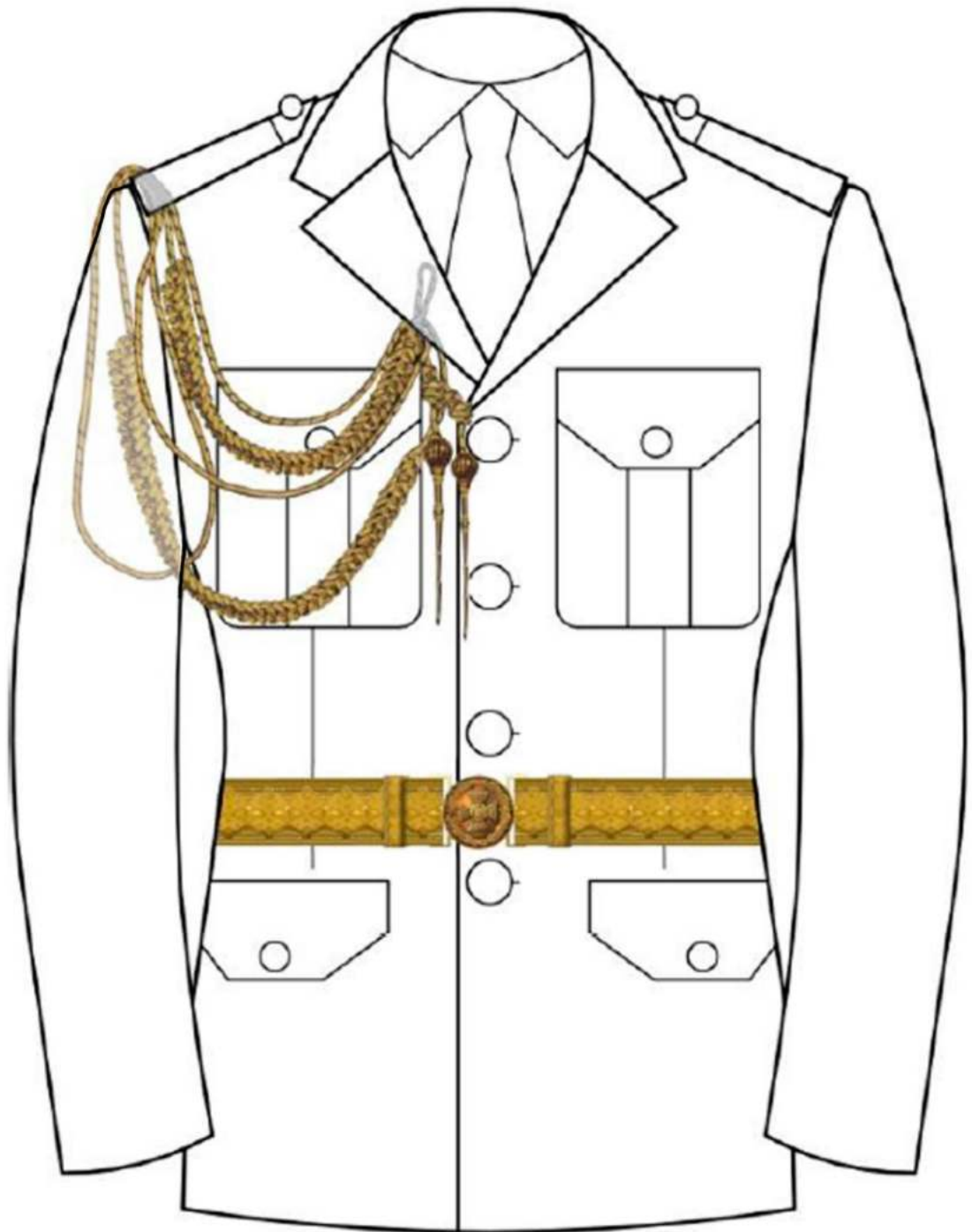
На кітелі курсантів Збройних Сил України

мал. 9

**На форменці курсантів
Військово-Морських Сил Збройних Сил України**

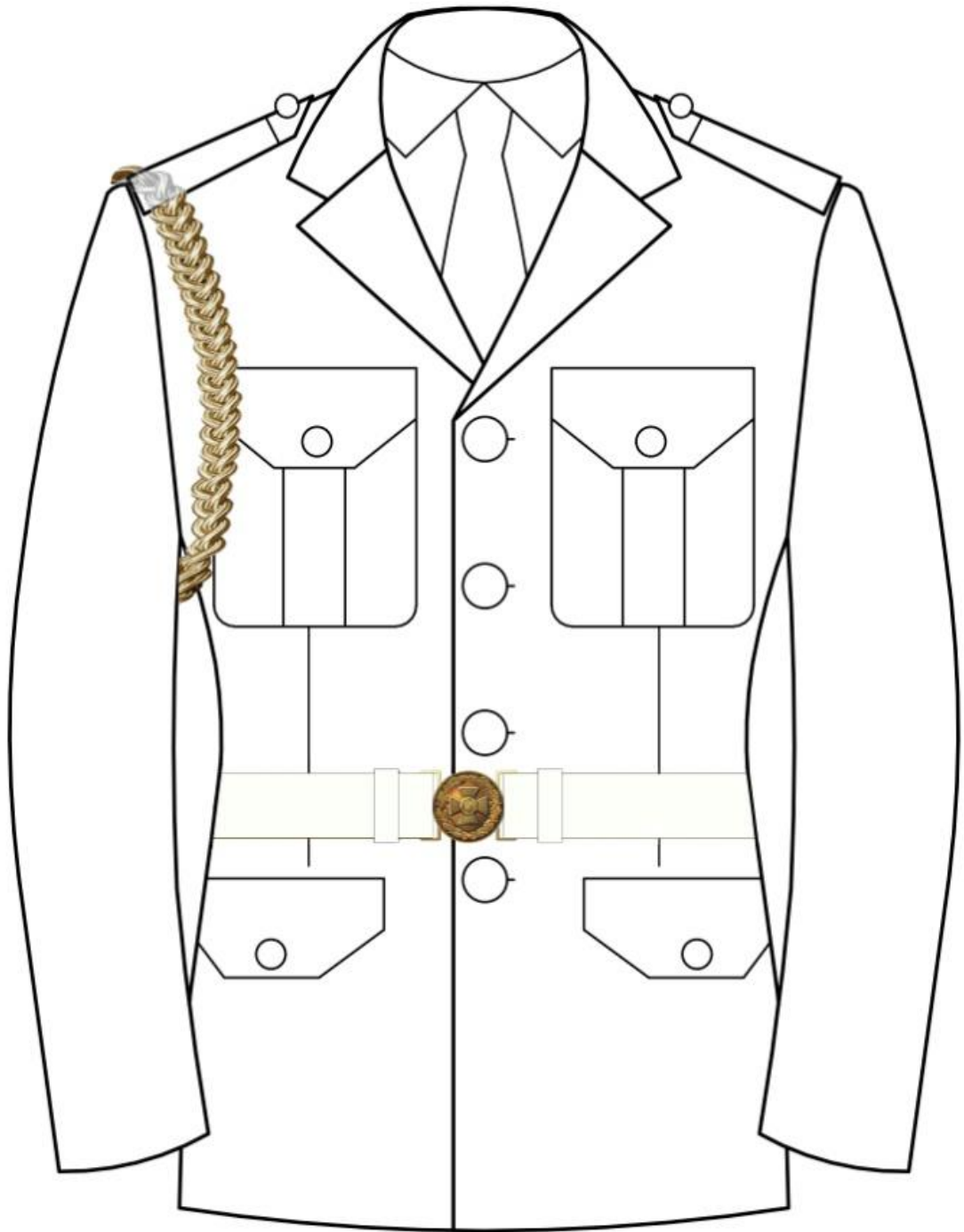
мал. 10

Розміщення аксельбанта на парадному кітелі осіб офіцерського складу

Почесної варти

мал. 11

**Розміщення плечового шнура на парадному кітелі осіб рядового,
сержантського і старшинського складу Почесної варти**

мал. 12

мал. 13

1. Нарукавний знак “Державний Прапор України” (праве та ліве передпліччя в місці, передбаченому конструкцією).
2. Нарукавний знак роду військ або знак за курсами навчання (в місці, передбаченому конструкцією).
3. Нарукавний знак військової частини, навчального закладу (в місці, передбаченому конструкцією).
4. Знаки розрізнення військових звань.
5. Нагрудний знак з прізвищем військовослужбовця (в місці, передбаченому конструкцією).
6. Нагрудний знак “Збройні Сили України”.

